

HUHUJEN VASTAINEN KÄSIKIRJA

Daniel de Torres Barderi

Translation co-funded
by the European Union

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

**HUHUJEN
VASTAINEN
KÄSIKIRJA**
2018

Daniel de Torres Barberi

English edition: *Antirumours handbook*
2018

This translation was produced with the financial support of the European Union and the Council of Europe. Its contents are the sole responsibility of the authors. The views expressed herein can in no way be taken to reflect the official opinion of either the European Union or the Council of Europe

This translation was produced within the framework of the Joint Project "Building an inclusive integration approach in Finland", co-funded by the European Union via the Technical Support Instrument and the Council of Europe, and implemented by the Council of Europe in co-operation with the European Commission.

Tämä käännös on tuotettu Euroopan unionin ja Euroopan neuvoston taloudellisella tuella yhteishankkeen "Inklusiivisen integraation rakentaminen Suomeen" puitteissa. Tässä esitettyjä näkemyksiä ei voida millään tavalla pitää Euroopan unionin virallisen mielipiteen mukaisesti.

Tekijä vastaa tässä työssä esitetystä mielipiteistä, eivätkä ne välttämättä vastaa Euroopan neuvoston virallista politiikkaa.

Kaikki asiakirjan tai sen osan jäljentämistä tai kääntämistä koskevat pyynnöt on osoitettava viestintäosastolle (F-67075 Strasbourg Cedex tai publishing@coe.int).

Kaikki muu tätä asiakirjaa koskeva viestintä osoitetaan demokratian pääosastolle.

Kansi ja taitto: Asiakirjojen ja julkaisujen tuottaminen Department (SPDP), Euroopan neuvosto

Kannen suunnittelu: freskue.com, Getxo, Espanja

Kuvat: © Euroopan neuvosto ja seuraavat kaupungit: Amadora, Barcelona, Bilbao, Botkyrka, Cartagena, Castellón, Erlangen, Fuenlabrada, Getxo, Jerez de la Frontera, Leganés, Limerick, Logroño, Loures, Lublin, Mexico City, Nürnberg, Patras, Sabadell, Santa Coloma de Gramenet, Tokio

SPDP:n toimitusyksikkö ei ole toimittanut tätä julkaisua painokuntoon kirjoitus- ja kielioppivirheiden korjaamista varten.
© Euroopan neuvosto, joulukuuta 2023

Painettu Euroopan neuvostossa

Sisällys

KIITOKSET	5
LUKU 1 – JOHDANTO	7
A. Huhujen vastainen strategia	7
B. Alkuperä ja laajentuminen	7
C. Mihin huhujen vastaista strategiaa tarvitaan?	8
D. Käsikirjan tarkoitukset ja tausta	9
LUKU 2 – HUHUJEN VASTAISEN LÄHESTYMISTAVAN TAUSTA	10
A. Nöyryys suuressa kunnianhimossa	10
B. Kulttuurienvälinen kehys	10
C. Huhujen vastaisen lähestymistavan soveltaminen muissa yhteyksissä	11
D. Huhujen vastaisuus, rasismien torjunta ja vihapuhe	12
LUKU 3 – TEOREETTINEN PERUSTA	13
A. Määritelmät: stereotypiat, ennakkoluulot ja syrjintä	13
B. Mistä stereotypiat ja ennakkoluulot ovat peräisin?	14
C. Miten omaksumme stereotypioita ja ennakkoluuloja?	15
D. Entä huhuja?	16
LUKU 4 – KESKEISET OSATEKIJÄT KAUPUNGIN HUHUJEN VASTAISESSA STRATEGIASSA	18
A. Poliittinen sitoutuminen	18
B. Sitouttaminen ja osallistaminen: koko kaupungin yhteinen strategia	18
C. Luovuus kaikilla tasoilla: strategian keskeinen identiteetti	20
D. Täsmällisyys, tulokset ja kestävyys: muutakin kuin huhujen vastaisen tiedon levittämistä	20
LUKU 5 – HUHUJEN VASTAINEN STRATEGIA VAIHE VAIHEELTA	21
A. Strategian käynnistäminen	22
B. Huhujen vastaisten toimien toteutus suunnittelu ja toteutus	37
LUKU 6 – VAIKUTTAVUUS JA HUHUJEN VASTAISEN STRATEGIAN ARVIOINNIT	63
A. Miten vähemmästä saadaan enemmän	63
B. Arvioinnin kehitys	63
C. C4i-hankkeen vaikutusten ja muutosten arviointi	64
D. Maailmanlaajuisten ja jaetun seuranta- ja arviointijärjestelmän määrittely	66
LUKU 7 – HUHUJEN VASTAISEN STRATEGIAN KEHITYS JA KESTÄVYYS	67
A. Perusteellinen analyysi arvioinnista ja vaikutuksista	67
B. Sisäinen tuki	68
C. Ulkoinen sitouttaminen ja sitoutuminen	68
D. Maailmanlaajuisten ja innovatiivisen strategian osana	69
E. Mitä seuraavaksi?	69

LUKU 8 – TÄHÄN MENESSÄ SAADUT OPIT	71
Huhujen vastaisen strategian vahvuudet, heikkoudet ja haasteet	71
LIITTEET	75
Liite 1 – Henkilökohtaiset viestintätaidot	75
Liite 2 – Huhujen vastaiset kaupungit	78
Liite 3 – Huhujen vastaisten kaupunkien seuranta	81

Kiitokset

Tämä käsikirja on syntynyt tuloksena yli 25 kaupungissa eri maissa tehdystä työstä. Tätä työtä ovat tehneet ihmiset, jotka ovat vaikuttaneet ratkaisevalla tavalla huhujen vastaisen strategian kehittämiseen ja parantamiseen. Näitä ihmisiä ovat kunnalliset toimijat, jotka koordinoivat kaupunkien päivittäisiä strategioita ja osallistuvat niihin, paikalliset poliittiset johtajat, jotka ovat päättäneet käynnistää osallisuutta ja kriittistä ajattelua edistävän kaupunkistrategian, eri organisaatioiden ammattilaiset ja kansalaisyhteiskunnan toimijat, kuten kansalaisjärjestöt, koulut, kulttuuri- ja liikuntakeskukset, asukasyhdistykset, vanhempainyhdistykset, maahanmuuttajien ja erilaisten vähemmistöryhmien järjestöt, ammattiliitot, yliopistot, säätiöt, yrittäjät, yritykset ja kansalaiset, jotka ovat päättäneet ryhtyä ”huhujen vastaisiksi toimijoiksi” haastaakseen ennakkoluuloja ja stereotyyppioita arkipäivän elämässään.

Yksittäisten henkilöiden esiin nostaminen on aina hankalaa, mutta haluan kiittää tämä käsikirjan osalta seuraavia:

Kiitos Irena Guidikova, Euroopan neuvoston ICC-ohjelman vastuhenkilö ja sielu. Ilman hänen sitoutumistaan, intohimoaan ja intuitiotaan emme juhlisi kaikkein innostavimman eurooppalaisen foorumin 10. vuosipäivää. Tämä foorumi opettaa meille, miten

elämme monimuotoisuuden keskellä. Tämän käsikirjan laajentaminen kansainvälisesti ei olisi ollut mahdollista ilman hänen panostaan.

Kiitos Ivana d'Alessandro ja muu ICC:n tiimi, sillä ilman heidän ammattitaitoaan, tukeaan ja kärsivällisyyttään tätä käsikirjaa olisi ollut mahdoton tehdä.

Kiitos Gemma Pinyol, sillä hän on tärkein kumppanini kansainvälisen strategian kehittämisessä ja laajentamisessa sekä monissa muissa kulttuurienvälisissä seikkailuissamme, kuten Espanjan kulttuurienvälisen kaupunkien verkoston (RECI) koordinoinnissa ja monissa tulevisissa hankkeissa.

Kiitos Ramon Sanahuja, Barcelonan kaupunginvaltuuston maahanmuutto- ja kulttuurienvälisen politiikan johtaja, jonka kanssa aloitimme tämän seikkailun yhdessä Barcelonassa. Kiitos Carolina Astudillo ja muu tiimi, jonka kanssa minulla oli kunnia työskennellä, sekä monet kaupungin eri organisaatioista tulevat ihmiset, joilla oli keskeinen rooli strategian kehittämisessä. Näitä henkilöitä ovat esimerkiksi Afrikan tutkimuskeskuksen johtaja ja tällä hetkellä Barcelonan maahanmuutosta ja kulttuurienvälisyydestä vastaava Lola López.

Kiitos Marta Pérez ja Dirk Gebhardt, jotka ovat tarjonneet tukea ja myötävaikuttaneet käsikirjan rakenteeseen, keskustelleet aiheesta intensiivisesti sekä tarkistaneet ja yhdistelleet käsikirjan sisältöä.

Kiitos Euroopan neuvoston kesäkuussa 2015 eurooppalaisen C4i-hankkeen puitteissa julkaiseman Cities Free of Rumours -oppaan kirjoittajat: Christina Baglai, Seán Ó Siochrú ja Kseniya Khovanova-Rubicondo työstänne erityisesti hankkeen ja sen vaikutusten arvioinnissa.

Kiitos La Caixa -säätiön kulttuurienväläinen tiimi tuestanne huhujen vastaisen strategian kehittämisessä ja laajentamisessa Espanjassa.

Kiitos Raquel Moreno ja muu D-CAS-tiimi ratkaisevasta panoksestanne ensimmäisen huhujen välisen käsikirjan valmistelussa vuonna 2013 ja Antirumours Agents' Practical Guide of Barcelona -oppaan julkaisemisessa.

Kiitos Harrison Leighninger tekstin tarkistamisesta ja parantamisesta, vaikka vapautankin hänet kaikesta lopputulosta koskevasta vastuusta.

Lopuksi kiitos kaikille maailman tuhansille ja tuhansille nimettömille "huhujen vastaisille toimijoille", jotka tietämättään edistävät kriittistä ajattelua ja kyseenalaistavat ennakkokäsityksiä, vaikka se usein tarkoittaisi vastakkaista ajattelua.

Luku 1

Johdanto

A. Huhujen vastainen strategia

Huhujen vastainen strategia on pitkän aikavälin yhteiskunnallinen **muutosprosessi**. Strategia pyrkii torjumaan syrjintää, parantamaan rinnakkaiseloa ja hyödyntämään monimuotoisuuden potentiaalia käynnistämällä väestön ja tiettyjen kohderyhmien **käsityksiä, asenteita ja käyttäytymistä** koskevan muutosprosessin.

Huhujen vastainen strategia keskittyy näiden maailmanlaajuisten tavoitteiden saavuttamisessa kolmeen erityistavoitteeseen:

- ▶ **Erialaisten sidosryhmien** ja kansalaisten sitouttaminen ja voimaannuttaminen toteuttamalla paikallista julkista politiikkaa ja rakentamalla yhteistyöhön perustuvan monitasoisen sosiaalisen foorumin pitkän aikavälin ”huhujen vastaisen kaupunkistrategian” mukaisesti.
- ▶ **Kriittisen ajattelun edistäminen ja tietoisuuden lisääminen** stereotyyppien, ennakkoluulojen ja perättömien huhujen kielteisistä vaikutuksista toteuttamalla innovatiivisia ja osallistavia toimia niiden vähentämistä varten ja haastamalla monimuotoisuuteen liittyviä **negatiivisia kertomuksia**.
- ▶ **Politiittiseen ja yhteiskunnalliseen agendaan vaikuttaminen** siten, että ennakkoluulojen vähentäminen ja syrjinnän torjuminen tunnustetaan koko yhteiskunnan keskeiseksi yhteiseksi tavoitteeksi.

Huhujen vastaisen strategian innovatiivisissa menetelmissä yhdistyvät julkisen politiikan edistäminen ja sosiaalisen osallistumisen prosessi, jonka avulla voidaan sitouttaa ja osallistaa erilaisia kansalaisyhteiskunnan toimijoita.

Huhuilla on tärkeä rooli siinä, miten stereotyyppit ja ennakkoluulot leviävät ja vahvistuvat. Toisin kuin jotkut saattavat ajatella, **huhujen vastainen strategia ei sisällä viestintäkampanjaa, joka käyttäisi ”objektiivista tietoa” huhujen kumoamiseen**. Sen sijaan se pyrkii tutkimaan huhujen perimmäisiä syitä ja vaikuttamaan niihin ja samalla ottamaan huomioon erityiset sosiokulttuuriset kontekstit. Strategia keskittyy stereotyyppien ja ennakkoluulojen vähentämiseen tunnustamalla niiden moniulotteinen ja monimutkainen luonne.

B. Alkuperä ja laajentuminen

Huhujen vastaista strategiaa edistettiin ensimmäisen kerran Barcelonassa vuonna 2010. Se oli yksi kaupungin kulttuurienvälisen suunnitelman toimista. Strategia oli laadittu osallistavalla prosessilla, johon otti osaa yli 3 000 ihmistä. Tässä prosessissa esitettiin viisi kysymystä, joista yhdessä pyrittiin kartoittamaan tekijöitä, jotka estävät eri alkuperästä olevia ja etnisestä tai kulttuurisesta taustasta tulevia ihmisiä vuorovaikuttamasta keskenään positiivisella tavalla. Useimmissa vastauksissa mainittiin subjektiiviset tekijät, kuten stereotyyppit, ennakkoluulot ja tietämättömyys.

Koska kansalaiset itse pitivät näitä subjektiivisia tekijöitä tärkeinä, päätettiin edistää strategiaa, jossa keskityttiin erityisesti vähentämään stereotyyppioita, ennakkoluuloja ja perättömiä huhuja, jotka liittyvät sosiokulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Huhujen vastainen strategia suunniteltiin alusta alkaen pitkän aikavälin prosessiksi. Sen sijaan, että olisi käynnistetty viestintäkampanja ennakkoluulojen purkamiseksi objektiivisten tietojen avulla (tätä lähestymistapaa pidettiin yksinkertaisena ja tehottomana), kannatettiin vahvasti laadullisempaa lähestymistapaa, johon sisältyisi intensiivinen strategia kentällä ja organisoituja toimia eri aloilla. Näillä toimilla pyrittiin edistämään kriittistä ajattelua ja tietoisuuden lisäämistä väestön keskuudessa.

Strategia kiinnitti alusta alkaen monien kaupunkien ja organisaatioiden huomion sekä Espanjassa että ulkomailla ja kiinnosti myös tiedotusvälineitä ja kansalaisia. Vuonna 2013 toteutettiin huhujen vastaisen strategian ensimmäisen laajentamisen hanke, jossa menetelmä esiteltiin muille Espanjan kaupungeille sekä Euroopan neuvoston Kulttuurienväliset kaupungit -ohjelmaan liittyvän Espanjan kulttuurienvälisen kaupunkien verkoston (RECI) jäsenille. Barcelonan kokemuksia toteutettiin Open Society Initiative for Europe -aloitteen rahoituksella sekä Euroopan neuvoston ja La Caixa -pankkisäätiön tuella Fuenlabradan, Getxon, Sabadellin ja Teneriffan saaren kaupungeissa. Tähän ryhmään on sittemmin liittynyt muita kaupunkeja.

Hankkeen positiivisten tulosten perusteella Euroopan neuvosto johti vuonna 2014 eurooppalaista hanketta (C4i: Communication for Integration), jossa sovellettiin ja arvioitiin huhujen vastaisia menetelmiä useassa Euroopan kaupungissa (Limerick, Botkyrka, Nürnberg, Erlangen, Lublin, Patras, Loures, Amadora, Bilbao ja Sabadell) Barcelonan lisäksi. Tavoitteena oli systematisoida menetelmiä ja ennen kaikkea arvioida niiden vaikutuksia aiempaa tarkemmin. Hankkeen tulokset olivat erittäin myönteisiä, ja sen jälkeen muiden kaupunkien ja kansainvälisten organisaatioiden kiinnostus huhujen vastaista strategiaa kohtaan on vain kasvanut.

Huhujen vastainen strategia on viime vuosina herättänyt kiinnostusta myös Euroopan ulkopuolisten maiden, kuten Japanin, Kanadan, Meksikon, Jordanian, Marokon, Chilen, Kolumbian ja Yhdysvaltojen kaupungeissa, hallituksissa ja organisaatioissa.

C. Mihin huhujen vastaista strategiaa tarvitaan?

Tässä vaiheessa voisimme (ja meidän pitäisi) kysyä itseltämme, mihin huhujen vastaista strategiaa tarvitaan. Tämän käsikirjan lukijoille ennakkoluulojen ja syrjinnän torjumisen merkitys on todennäköisesti ilmeinen. Syy siihen, miksi näin laaja ja pitkän aikavälin strategia on välttämätön, ei kuitenkaan välttämättä ole täysin ilmeinen.

Monimuotoisissa yhteisöissä eläminen on kaikkien yhteinen ja globaali haaste. Eriytymisen, syrjinnän ja rasismien torjuminen on avainasemassa osallistavien ja oikeudenmukaisten yhteiskuntien rakentamisessa. Historia on osoittanut, että yhteiskunnallisella polarisaatiolla ja vihapuheen lisääntymisellä on hyvin kielteisiä ja jopa katastrofaalisia seurauksia, ja valitettavasti nämä prosessit ovat kasvussa ympäri maailmaa.

Jotkut meistä kuvittelevat, että syrjintä ei aiheuta vakavia ongelmia omassa ympäristössämme. Todellisuudessa huhuja, ennakkoluuloja ja syrjiviä asenteita on kaikissa kaupungeissa, vaikka suurin osa väestöstä ei tietäisikään niistä. **Populistinen, kansaa kiihottava ja yksinkertaistettu keskustelu on lisääntynyt viime vuosina ja vahvistanut ennakkoluuloja. Tällainen puhe muistuttaa usein idealisoidusta menneisyydestä ja luo esteitä "meidän" ja "heidän" välille. Samalla sen avulla luokitellaan ryhmiä etnisiin, kansallisiin, kulttuurisiin, taloudellisiin tai uskonnollisiin perustein. Joissakin tapauksissa nämä narratiivit ovat suhteellisen pienimuotoisia, mutta tietyissä tapauksissa ne saavat tukea kansalaisilta, jotka kokevat, että heiltä on viety oikeuksia, ja jotka ovat erityisen pettyneitä maailmaan, jossa globalisaatio, eriarvoisuus, radikalismi sekä tiettyjen vakaiden instituutioiden rapautuminen aiheuttavat ahdistusta ja epävarmuutta. "Toiset", ne, jotka ovat "erilaisia", ovat usein vastuussa taloudellisista ja sosiaalisista ongelmista, ja pelokkaan ja vihamielisen puheen kohteina ovat tietyt ryhmät (esimerkiksi pakolaiset, maahanmuuttajat, muslimit, juutalaiset, romanit). Syrjintä liittyy yksilöiden perusoikeuksien loukkaamiseen ja voi johtaa myös viharikoksiin.**

Huhujen vastainen strategia pyrkii puuttumaan näihin yksinkertais-tettuihin narratiiveihin, joita demokraattiset yhteiskunnat eivät ole toistaiseksi pystyneet haastamaan. Emme kuitenkaan saa unohtaa, että huhujen vastainen strategia ei pyri (vain) ehkäisemään ja torjumaan merkittäviä leimautumisen ja syrjinnän ongelmia, vaan strategia pyrkii myös hyödyntämään monimuotoisuutta luomalla kaupunkiympäristöjä, joissa sosiokulttuurinen monimuotoisuus ”kääntyy” myönteiseksi voimavaraksi kehityksen kaikilla tasoilla. On selvää, että ennakkoluulot ja huhut estävät keskeisellä tavalla myönteistä vuorovaikutusta. Ennakkoluulot ja huhut luovat henki-siä esteitä kaikkien kansalaisten kykyjen ja taitojen hyödyntämiseen ja haittaavat innovointia ja luovuutta. Ennakkoluulojen ja huhujen vähentäminen hyödyttää ennakkoluulojen kohteeksi joutuneiden henkilöiden lisäksi koko yhteiskuntaa.

Lopuksi haluamme korostaa sitä tosiseikkaa, että elämme aikaa, jonka jotkut ovat määritelleet ”totuuden jälkeiseksi aikakaudeksi”. Vaikka internet ja sosiaalinen media tarjoavat uusia mahdollisuuksia lisätä ihmisten välisiä yhteyksiä, ne ovat myös erittäin tehokkaita kanavia perättömien huhujen ja vihapuheen levittämiseen. Huhujen vastainen strategia pyrkii estämään näiden asenteiden ”normalisoitumisen” tukemalla tietoisuuden lisäämistä niiden kielteisistä seurauksista ja kehottamalla toimiin. Vastuu tästä asiasta on kollektiivinen; hallituksilla, kansalaisyhteiskunnalla ja kansalaisilla on kaikilla tässä keskeinen rooli.

D. Käsikirjan tarkoitukset ja tausta

Tämä käsikirja vastaa tarpeeseen **systematisoida huhujen vastaisen strategian lähestymistapaa ja menetelmiä**. Käsikirja sisältää **myös käytännön esimerkkejä** niiden kaupunkien ja muiden sidosryhmien tukemisesta, jotka ovat kiinnostuneita oppimaan lisää tästä aloitteesta ja sen toteuttamisesta käytännössä.

Käsikirjaa tulisi lukea päivitettyinä ja tarkistettuna versiona, joka on laadittu osana vuoden 2013 huhujen vastaista hanketta ja erityisesti eurooppalaista huhujen vastaista C4i- hanketta varten kehitettyä Cities Free of Rumours -opasta. Viime vuosina saadut opit, huhujen vastaiseen strategiaan liittyneiden yhteisöjen määrän kasvu ja strategian herättämä kiinnostus edellyttävät strategian suuntaviivojen päivittämistä ja systematisointia.

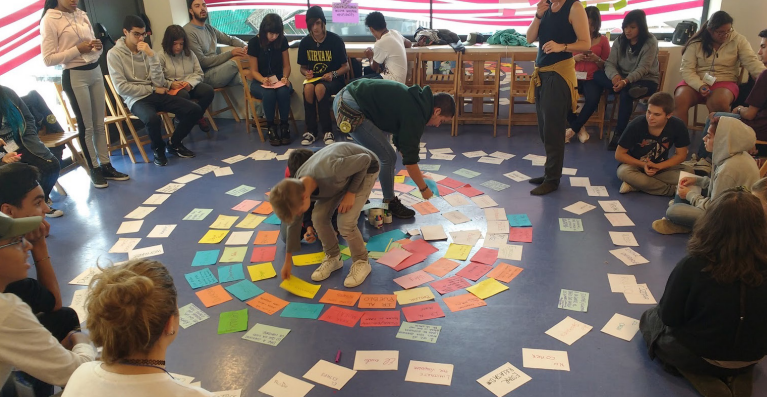
Tämä käsikirja tarjoaa tietoa teoreettisesta lähestymistavasta ja muotoilee uudelleen huhujen vastaisen strategian tavoitteet sekä

esittelee tiettyjä menetelmiä. Joissakin viime vuosina laadituissa, huhujen vastaisen strategian innoittamissa uusissa aloitteissa on jätetty huomioitta ohjelman kehittämisen aikana saadut kokemukset. Näin ollen lähestymistavan keskeisiä osatekijöitä ei ole otettu huomioon tai aloitteissa ei ole kyetty korjaamaan joitakin aiemmin tunnistettuja heikkouksia. Käsikirjasta on siten hyötyä sekä kaupungeille, jotka ovat toteuttaneet huhujen vastaista strategiaa jo vuosia, että kaupungeille, jotka ovat vasta aloittaneet työn tai aikovat tehdä niin lähitulevaisuudessa. Jokainen uusi aloitteen käynnistänyt kaupunki on rikastanut globaalia strategiaa uusien ideoiden, kokemusten ja lähestymistapojen ansiosta.

Huhujen vastaisen strategian menetelmät jättävät kullekin kaupungille huomattavasti liikkumavaraa, jotta ne voivat mukauttaa niitä omaan kontekstiinsa ja erityisolosuhteisiinsa sopivalla tavalla sekä päättää omista painopisteistään ja tavoitteistaan. Jokainen strategian toteuttamistapa avaa uusia yhteistyömahdollisuuksia erilaisten toimijoiden kanssa, jotka puolestaan voivat soveltaa huhujen vastaista lähestymistapaa eri alueilla ja toimialoilla. ”Tartunnan” periaate tuottaa uusia toimijoita ja toimia, jotka inspiroivat muita kaupunkia ja lisäävät yhteistä ja jaettua tietoa.

Tämän käsikirjan sisältöä täydentävät runsaat hyödylliset resurssit, joissa esitellään tietoa, jota on tuotettu sekä kaupunkien huhujen vastaisten strategioiden puitteissa että muissa vuosien mittaan kehitetyissä ja tehokkaiksi osoittautuneissa hankkeissa, tutkimuksissa ja politiikoissa. Huhujen vastaisen strategian tarkoituksena ei ole keksiä pyörää uudelleen tai aloittaa täysin tyhjältä. Suurin osa strategian onnistumisesta riippuu sen kyvystä hyödyntää täysimääräisesti aiempia onnistuneita aloitteita tällä alalla.

Kun otetaan huomioon aiheen monimutkaisuus ja tämän aloitteen luonne, olemme varmoja, että tunnistamme jatkossakin uusia heikkouksia ja mahdollisuuksia, jotka pakottavat meidät päivittämään uudelleen osan tämän käsikirjan sisällöstä. Tämä olisi epäilemättä paras osoitus siitä, että tämä välttämätön aloite on onnistunut ja että se toimii.

Luku 2

Huhujen vastaisen lähestymistavan tausta

A. Nöyryys suuressa kunnianhimmossa

Huhujen vastaisessa strategiassa ei aseteta mahdotonta tehtävää hävittää kaikki mahdolliset stereotypit ja ennakkoluulot, joita yhteiskunnassa esiintyy runsaasti. Ne ovat osa ihmisyyttä, ja niillä on tärkeä rooli elämässämme ja tavassa, jolla suhtaudumme muihin ihmisiin. Lisäksi niiden alkuperä, syyt ja vahvistamisen muodot ovat erittäin monimutkaisia ja moniulotteisia (ne ovat esimerkiksi sosiaalisia, psykologisia, kulttuurisia) ja ne liittyvät siten ihmisten arkipäivän kokemuksiin.

Olisi melko naiivia kuvitella, että yksittäinen paikallinen aloite voisi korjata tämän ongelman. Siksi on erittäin tärkeää asettaa selkeitä ja realistisia tavoitteita erityisesti silloin, kun tällaiset tavoitteet edellyttävät syvällistä yhteiskunnallista muutosta. **Vaikka on tärkeää, että huhujen vastainen strategia rakentuu erilaisten toimien varaan, sen onnistuminen perustuu syvälliseen ja pitkän aikavälin lähestymistapaan, jolla pyritään muuttamaan esimerkiksi tietyssä sosiokulttuurisessa kontekstissa vallitsevia sosiaalisia normeja.**

Siksi huhujen vastainen strategia on suunniteltu toimimaan "viraalisesti", eli kasvamaan ja leviämään parhaalla mahdollisella tavalla – kuin huhu – ihmisten ja toimijoiden parissa yhteiskuntamme poliittisessa, sosiaalisessa, taloudellisessa, akateemisessa

ja kulttuuriin liittyvässä elämässä. **Huhujen vastaisen strategian onnistumista voidaan mitata sen vaikutuksella stereotyyppien ja ennakkoluulojen vähenemiseen, mutta myös sen kyvyllä tavoittaa erilaisia yksilöitä ja sitouttaa heitä mukaan.**

Tässä prosessissa huhujen vastaisessa strategiassa on hyödynnettävä lukuisia sekä menneitä että käynnissä olevia liikkeitä, joissa on pyritty edistämään ihmisoikeuksia ja kansalaisoikeuksia. Näitä ovat esimerkiksi feminismin, LGTB-oikeuksiin ja tietysti rasmin vastaisuuteen liittyvät liikkeet.

B. Kulttuurienvälinen kehys

Huhujen vastainen strategia ei ole syntynyt vain suljetussa toimistossa, erillään muista politiikoista ja sosiaalisesta dynamiikasta. Strategiaa on kehitetty osana jatkuvia sosiaalisia ja poliittisia sitoumuksia monimuotoisuutta käsittelevään kulttuurienväliseen lähestymistapaan, jota kuvataan Euroopan neuvoston Kulttuurienväliset kaupungit -ohjelmassa seuraavasti:

"Sen sijaan, että monimuotoisuus jätettäisiin huomiotta (kuten vierastyövoiman lähestymistavoissa), kiellettäisiin (kuten assimiloivissa lähestymistavoissa) tai sitä ylikorostettaisiin ja siten vahvistettaisiin muureja kulttuurisesti erilaisten ryhmien välillä

(kuten monikulttuurisuudessa), kulttuurienvälisyydessä on kyse monimuotoisuuden arvon nimenomaisesta tunnustamisesta. Samalla pyritään lisäämään erilaisten kulttuuriyhteisöjen välistä vuorovaikutusta, sekoittumista ja hybridisaatiota parhaalla mahdollisella tavalla.”

Syrjinnän, rasismin ja eriytymisen torjuminen on yksi kulttuurienvälisen kaupunkien lähestymistavan keskeisistä tavoitteista. Lähestymistavassa pyritään puuttumaan epätasa-arvon, syrjinnän ja yhteenkuuluvuuden puutteen perimmäisiin syihin – ryhmien etnisten tai kulttuuristen kriteerien mukaan määriteltyyn luonnolliseen taipumukseen varmistaa etuja ryhmän jäsenille muiden ryhmien kustannuksella. Kulttuurienväliset kaupungit -ohjelma tukee kaupunkia, kun ne haluavat tarkastella politiikkaa kulttuurienvälisen lähestymistavan kautta ja kehittää kattavia kulttuurienvälisiä strategioita, jotka auttavat niitä hallitsemaan monimuotoisuutta myönteisellä tavalla ja ymmärtämään ”monimuotoisuuden edun”. Monimuotoisuuden edun käsite tarkoittaa monimuotoisuuden ja vähemmistöryhmien, kuten maahanmuuttajien, ymmärtämistä ja käsittelemistä sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kehityksen voimavarana, ei pelkästään haavoittuvassa asemassa olevina ryhminä, jotka tarvitsevat tukea ja palveluja.

Voimme tiivistää kulttuurienvälisen lähestymistavan kolmeen peruserätykseen:

Yhdenvertaisuus: Siirtyminen kohti kulttuurienvälisyyttä edellyttää selkeää sitoutumista kaikkien kansalaisten yhtäläisiin oikeuksiin ja sosiaalisiin mahdollisuuksiin. Tämä edellyttää muun muassa syrjäytymisen ja syrjinnän vastaisten toimintalinjojen edistämistä.

Monimuotoisuuden tunnustaminen: Kulttuurienväliseen lähestymistapaan kuuluu myös sosiokulttuurisen monimuotoisuuden tunnustaminen ja arvostaminen, ei tiukan suvaitsevaisuuden passiivisesta näkökulmasta vaan rakenteellisena todellisuutena, joka on osa ihmisyyttä ja tuo mukanaan monimutkaisia haasteita ja hyödynnettäviä mahdollisuuksia. Kyse ei ole siitä, että korostettaisiin eroja, vaan siitä, että nämä erot tunnustetaan ja samalla tuodaan

esiin yhtäläisyyksiä ja yhteisiä näkökohtia, joita meillä kansalaisina on tietyssä kontekstissa.

Positiivinen vuorovaikutus: Monimuotoisuuden kokemukset ovat tärkeitä arkipäivän tasolla ja kaikilla sosiaalisilla aloilla, jotta voimme käsitellä sekä niiden aiheuttamia ongelmia että mahdollisuuksia. Tämä vuorovaikutus on olennaista yhtäläisyyksien tunnistamisessa ja ihmisiä vieraannuttavien erojen suhteuttamisessa. Kyseessä on kaksisuuntainen prosessi, joka on dynaaminen ja vastavuoroinen. Yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia edistävien sekä monimuotoisuuden tunnustavien toimintalinjojen lisäksi on tärkeää edistää tiloja, joissa voi syntyä vuorovaikutusta, dialogia ja yhteisymmärrystä. Positiivinen vuorovaikutus tarkoittaa myös vuorovaikutusta, joka on monimutkaista tai jossa syntyy konflikteja. Kyse on näiden konfliktien ja monimutkaisuusien käsittelemisestä päivittäin sen sijaan, että niitä piilotellaan tai jätetään huomiotta, kunnes ne johtavat paljon suurempiin konflikteihin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että huhujen vastainen strategia pitäisi ymmärtää yhdeksi erityiseksi strategiaksi tai välineeksi niiden poliittisten ja sosiaalisten toimien joukossa, joilla pyritään edistämään entistä osallistavampia ja kulttuurienvälisempiä yhteiskuntia. Huhujen vastaisella strategialla ei voi olla myönteistä vaikutusta, ellei siihen sitouduta maailmanlaajuisesti ja ellei se ole osa monialaisia toimintalinjoja, joiden avulla edistetään näitä tavoitteita.

C. Huhujen vastaisen lähestymistavan soveltaminen muissa yhteyksissä

Alun perin kaupunkistrategiana edistetty huhujen vastainen strategia on laajentunut ja saanut huomiota eri instituutioilta, organisaatioilta, hallituksilta, koulutuskeskuksilta ja yrityksiltä, jotka ovat uteliaita selvittämään, miten lähestymistapaa voidaan soveltaa muissa yhteyksissä.

Vaikka tässä käsikirjassa esitetyt menetelmät on tarkoitettu kaupungeille, joita on huhujen vastaisen strategian käyttäjinä arvioitu tähän

mennessä eniten, **huhujen vastaisen strategian keskeisiä osia voidaan soveltaa myös muissa yhteyksissä suhteellisen helposti.**

Huhujen vastaisen strategian yleiset tavoitteet ja periaatteet pysyvät samoina, olipa kyse koulusta, yrityksestä, organisaatiosta, kaupunginosasta tai maasta, mutta menetelmiä on mukautettava kuhunkin erityistilanteeseen sopivalla tavalla.

Eri kaupunkistrategioissa onkin aloitettu lähestymistavan soveltaminen erilaisissa tiloissa. Näiden prosessien kautta syntyvät oivallukset ovat erittäin merkityksellisiä toimijoille, jotka haluavat soveltaa huhujen vastaista strategiaa muissa yhteyksissä. Huhujen vastaiselle strategialle on kasvavaa kysyntää useissa sosiaalisesti ja kulttuurisesti monimuotoisissa maissa. Tämä toimintalinja edellyttää epäilemättä perusteellisempaa tutkimusta tulevina vuosina, mutta se on täysin linjassa huhujen vastaisen strategian tavoitteen kanssa auttaa kaikkien alojen erilaisia toimijoita kehittämään ja sitoutumaan strategiaan.

D. Huhujen vastaisuus, rasismien torjunta ja vihapuhe

Huhujen vastainen strategia keskittyy tapaan, jolla stereotyyppiä ja ennakkoluuloja luodaan, ja ennen kaikkea siihen, miten niitä voidaan poistaa tai miten voidaan vähentää niiden kielteisiä vaikutuksia, jotta voidaan torjua syrjintää ja edistää entistä myönteisempää vuorovaikutusta ihmisten kesken.

Huhujen vastaisen strategian ensisijainen tavoite ei ole tuomita ennakkoluulojen ja vihan ”pyromaaneja”, vaikka se onkin erittäin tärkeää. Strategia keskittyy sen sijaan kuvitteellisen metsän päivittämiseen hoitamiseen ja palokattojen luomiseen (vihan) liekin leviämisen estämiseksi. Kyse on siitä, että pyrimme välttämään vihapuheen normalisoitumista ja lisäämään kansalaisten tukea ja heidän kokemaansa osallisuutta.

Miksi painotamme huhuja, emmekä rasismia

Hoitotyöt edellyttävät tietoisuuden lisäämistä, kriittisen ajattelun edistämistä ja ennakkoluulojen ennakoivaa käsittelyä päivittäin. **Huhujen vastainen strategia ei kohdistu ensisijaisesti yhteiskuntamme rasisteihin ja muukalaisvihamielisiin, vaan väestön enemmistöön, sillä monet voivat kieltää osallistuneensa huhujen levittämiseen.**

Kun keskitymme huhuihin, voimme herättää huomiota tehokkaasti ja osallistaa ihmisiä, jotka eivät koe, että heitä olisi haastettu

rasisminvastaisilla viesteillä tai että he olisivat olleet sellaisten kohteena. Tässä mielessä **huhut ovat lähtökohta, portti käsitellä syvempiä kysymyksiä ennakkoluulojen syistä ja seurauksista sekä niiden yhteydestä syrjintään, rasismiin ja vihapuheeseen.**

Huhujen vastainen strategia täydentää ja sitä tulisi käyttää yhdessä muiden rasisminvastaisten strategioiden kanssa. Huhujen vastaista strategiaa ei saisi missään tapauksessa pitää ”kevyenä” rasisminvastaisena strategiana. Kyse on lähestymistavasta, joka korostaa kaikenlaisten syrjivien asenteiden (ei vain rasismien) ja vihapuheen torjumisen erityistä ulottuvuutta.

Huhujen vastainen strategia ei keskity vain jäävuoren huippuun (viharikoksiin), vaan toimii alemmilla tasoilla, joilla ennakkoluuloja syntyy ja joilla niitä opitaan. Kun huhujen vastaisten strategian taustalla olevien syiden monimutkaisuus sekä yhteiskuntiemme sosiaalisiin ja valtasuhteisiin vaikuttavien rakenteellisten tekijöiden merkitys otetaan huomioon, strategia tuo esiin tiettyjen toimijoiden ja alojen vastuun (esimerkiksi politiikka, tiedotusvälineet, koulutus) sekä kaikkien kansalaisten kollektiivisen ja yksilöllisen vastuun.

Vaikka syrjintää ei esiintyisi tietyssä sosiaalisessa kontekstissa (mikä on epätodennäköistä), stereotyyppit ja ennakkoluulot estäisivät silti myönteisen vuorovaikutuksen eri taustoista tulevien ja yleisesti erilaisten ihmisten välillä. Monimuotoisuuden tarjoamat mahdollisuudet jäisivät käyttämättä yhteiskunnassa, jossa eri ryhmiä kunnioitettaisiin ja suvaittaisiin, mutta jossa ne eivät sekoittuisi tai olisi yhteydessä toisiinsa. Tällaisessa tilanteessa huhujen vastainen strategia ja kulttuurienvälinen lähestymistapa yleisemmin olisivat edelleen erittäin arvokkaita.

Luku 3

Teoreettinen perusta

B Ennen kuin ryhdymme määrittelemään huhujen vastaisen strategian periaatteita ja menetelmiä, meidän on tutkittava seuraavia **käsitteitä: stereotypiat, ennakkoluulot ja syrjintä sekä niiden teoreettinen perusta.** Näiden käsitteiden luonteesta, alkuperästä ja seurauksista on olemassa monia tutkimuksia. Nykyiset teoriat sosiaalipsykologian alalla korostavat niiden kognitiivisista, emotionaalisista ja sosiaalisista osatekijöistä koostuvien perusteiden monipuolista luonnetta. Jotta huhujen vastaista strategiaa voidaan toteuttaa täsmällisesti ja tehokkaasti, meidän on tutustuttava eri tieteenaloihin, jotka ovat laajentaneet ymmärrystä paitsi huhujen alkuperästä mutta myös strategioista niiden poistamiseen. Meidän on myös tunnustettava, että huhujen vastainen strategia syntyi tietystä sosiokulttuurisessa kontekstissa ja että sen lähestymistapaa leimaa selvästi sen länsimainen näkökulma, kun taas stereotypioita, ennakkoluuloja ja huhuja esiintyy kaikissa yhteiskunnissa. Ne ovat osa ihmisyyttä, mutta niiden oppimisprosessi on kulttuurisesti erityinen.

A. Määritelmät: stereotypiat, ennakkoluulot ja syrjintä

Stereotypiat ovat uskomuksia, joita meillä on tietyn ryhmän ominaispiirteistä erityisesti niistä ominaisuuksista, jotka erottavat heidät muista ryhmistä (esimerkiksi sukupuoli, ikä, etninen tausta, kansallisuus, ammatti, fyysinen ulkonäkö). Nämä ovat yleistyksiä, jotka voivat olla kielteisiä tai myönteisiä, vaikka meillä onkin taipumus luoda enemmän kielteisiä yleistyksiä. Myös myönteisillä yleistyksillä saattaa olla kielteisiä seurauksia.

Ennakkoluulot ovat perusteettomia ja enimmäkseen kielteisiä asenteita tiettyä ryhmää tai sen jäseniä kohtaan. Ennakkoluulot edustavat asenteidemme affektiivista ulottuvuutta. Ne sisältävät tunteita ja tuntemuksia, jotka voivat ilmetä vastenmielisytenä, epäluottamuksena, pelkona tai jopa vihana, vaikka olemassa on myös epäselviä ja jopa positiivisia ennakkoluuloja.

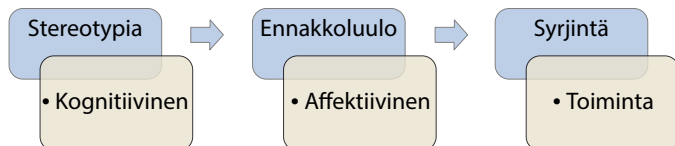
Koska stereotypiat ja ennakkoluulot ovat yleistyksiä, ne eivät mahdollista stereotyyppisen ryhmän jäsenten yksilöllistämistä ja monimuotoisuuden tunnustamista. Vaikka niillä voi olla jonkin verran empiiristä perustaa, ne eivät vastaa jokaista ryhmän henkilöä, ja tämä tekee niistä epäoikeudenmukaisia ja rajoittavia.

Stereotyyppien ja ennakkoluulojen todellinen ongelma on se, miten ne saattavat vaikuttaa asenteisiimme ja käyttäytymiseemme muita ihmisiä kohtaan. **Niillä voi olla hyvin kielteisiä seurauksia, kuten syrjintää sekä perusteetonta ja kielteistä käyttäytymistä tiettyjen ryhmien jäseniä kohtaan.**

Syrjintä on tietenkin erittäin vakava ongelma, ja se voi vaikuttaa moniin elämän osa-alueisiin (muun muassa työhön, koulutukseen, terveyteen tai asunnon saamiseen). Ihmisiä voidaan syrjiä erilaisten luokitusten perusteella, kuten etninen tausta (rasismi), lähtöpaikka (muukalaisviha), uskonto (esimerkiksi islamofobia, antisemitismi), sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, ikä, sosiaalinen asema ja ammatti.

Leimattuihin ryhmiin kuuluvat ihmiset voivat sisäistää ja hyväksyä heidän ryhmäänsä liittyvät uskomukset, ja siksi niitä on entistä vaikeampia ylittää. Lisäksi tutkimukset viittaavat siihen, että meidän ei tarvitse uskoa ryhmäämme koskevaa negatiivista stereotypiaa, mutta se vaikuttaa silti meihin negatiivisesti.

Lyhyesti sanottuna asenteemme ryhmien jäseniä kohtaan voidaan määrittää kolmen tekijän perusteella: kognitiivinen, joka tarkoittaa uskomusta (stereotyyppiä), affektiivinen, joka merkitsee tunteita ja tunteuksia (ennakkoluulo) ja behavioraalinen, joka tarkoittaa konkreettisia toimia (syrjintä).

B. Mistä stereotyyppiä ja ennakkoluuloja ovat peräisin?

”Me” ja ”he”: sosiaalinen identiteetti ja sosiaalisen luokittelun prosessi: Eräässä sosiaalipsykologian tutkimuslinjassa katsotaan, että stereotyyppiä ja ennakkoluuloja johtuvat taipumuksestamme käyttää **sosiaalista luokittelua, joka koostuu luonnollisesta kognitiivisesta prosessista, jossa asetamme yksilöt sosiaalisiin ryhmiin.** Sitä tapahtuu, kun näemme jonkun esimerkiksi maahanmuuttajana (verrattuna kantaväestöön) tai miehenä (verrattuna naiseen). Tämä on osa ihmisyyttä, ja sitä tapahtuu spontaanisti koko ajan, ja se liittyy läheisesti kulttuuriin juuriimme ja sosiaaliseen kontekstiimme. Ihmisten leimaaminen tiettyjen sosiaalisten luokitusten mukaan helpottaa elämäämme, koska nämä uskomukset yksinkertaistavat monimutkaista todellisuutta. Sillä on kuitenkin usein kielteisiä ja epäoikeudenmukaisia seurauksia.

Ryhmän homogeenisuus: Kun luokittelemme ihmisiä eri ryhmiin, meillä on taipumus liioitella ryhmien välisiä eroja, mutta myös korostaa yhtäläisyyksiä ”toisen” ryhmän sisällä enemmän kuin omassa ryhmässämme. Tämän yhdenmukaistamisen prosessin ansiosta voimme helpommin soveltaa stereotyyppiä muihin (esimerkiksi maahanmuuttajiin, pakolaisiin, naisiin, romaneihin ja vanhuksiin).

Ryhmän sisäinen suosiminen: Toinen sosiaalisen luokitteluprosessin seuraus on ”ryhmän sisäinen suosiminen”, joka koostuu taipumuksesta **suhtautua myönteisemmin omien ryhmien ihmisiin kuin muiden ryhmien ihmisiin.** Ryhmän sisäistä suosimista esiintyy monissa erityyppisissä sosiaalisissa ryhmissä sekä monissa eri ympäristöissä, ulottuvuuksissa ja kulttuureissa. Ihmisillä on taipumus pitää muista, jotka ilmaisevat ryhmän sisäistä suosimista, enemmän kuin niistä, jotka toimivat tasa-arvoisemmin.

Tämän lisäksi ihmiset muistavat todennäköisemmin enemmän positiivisia kuin negatiivisia tietoja ryhmistä, ja he suhtautuvat kriittisemmin ryhmän ulkopuolisten ihmisten kuin ryhmään kuuluvien jäsenten toimintaan. Kun ihmiset viittaavat omaan ryhmäänsä, heillä on taipumus tunnistaa jäsenet yleistävien positiivisten piirteiden perusteella ja nähdä kielteinen käyttäytyminen poikkeuksena, jonka he liittävät yksittäisiin jäseniin. Sitä vastoin ryhmän ulkopuolisista jäsenistä puhuttaessa tätä yksilöllistymistä ei useinkaan tapahdu.

Ryhmän sisäinen suosiminen kehittyi eri syistä, mutta suurin syy sille on **itsensä arvioiminen suotuisalla tavalla verrattuna muihin.** Positiivisia ominaisuuksia sisältävään ryhmään kuuluminen tarjoaa meille **sosiaalisen identiteetin – positiivisen itsetunnon, jonka saamme ryhmämme jäsenyyden seurauksena.** Sosiaalinen identiteetti voi olla ennakkoluuloja ja syrjintää edistävä tekijä. Suosimme todennäköisesti ryhmää sisäisesti, kun meitä uhataan. Ihmiset ilmaisevat parempaa itsetuntoa sen jälkeen, kun heille on annettu mahdollisuus väheksyä ryhmän ulkopuolella olevia ihmisiä.

Ryhmän sisäinen suosiminen on epätodennäköistä esimerkiksi tilanteissa, jossa ryhmän jäsenet kokevat olevansa selvästi heikompia kuin muut ryhmät jossakin tietyssä tärkeässä ulottuvuudessa. Alhaisen statuksen ryhmien jäsenet suosivat ryhmän sisällä vähemmän kuin korkean statuksen ryhmien jäsenet, ja he saattavat jopa suosia ryhmän ulkopuolisia henkilöitä.

Evolutiivinen perusta? Jotkut tutkijat väittävät, että nämä prosessit perustuvat evoluutioon. Tämä johtuu ajatuksesta, että esivanhempamme elivät pienissä sosiaalisissa ryhmissä, joilla oli usein konflikteja muiden ryhmien kanssa. Siten aivomme olisivat kehittäneet kapasiteetin ja taipumuksen sosiaaliseen luokitteluun. **Meillä on taipumus pitää ihmisistä, joita pidämme samanlaisina kuin me, sillä uskomme, että he voivat tukea meitä ja olla meitä kohtaan solidaarisia.** Sitä vastoin meillä on taipumus leimata

ja välttää niitä, joita pidämme heikompina sosiaalisen vaihdon kannalta tai uhkana hyvinvoinnillemme.

Tällaiset mallit määräytyvät kuitenkin historiallisen ja sosiokulttuurisen kontekstin mukaan, joka viime kädessä määrittää, millaisia luokitteluja enemmistö tai etuoikeutetummat ryhmät pitävät negatiivisempina, poissulkevin tai uhkaavina. Nämä luokittelut merkitsevät usein tiettyyn ryhmään kuuluvien henkilöiden (esimerkiksi maahanmuuttajat, pakolaiset, mustat, naiset, romanit, uskonnolliset vähemmistöryhmät) marginalisointia, leimaamista ja syrjintää (usein lainsäädännön kautta).

Sosiaalinen asema, eriarvoisuus: Muut tutkimuslinjat ovat korostaneet erityisiä sosiaalisia tekijöitä, joita pidetään määrävina ennakkoluulojen syntyisessä. Tässä esitetään, että **sosiaalinen eriarvoisuus voi luoda ennakkoluuloja eri ryhmien jäsenten kesken, ja näiden ennakkoluulojen avulla oikeutetaan samanaikaisesti tätä eriarvoisuutta.** Jos ihmiset kokevat, että maahanmuuttajat työskentelevät vain vähän ammattitaitoa vaativissa töissä, he voivat luoda ennakkoluuloja, jotka liittyvät oletettuun kyvyttömyyteen ja kielteiseen asenteeseen ("he ovat huonosti valmistautuneita ja laiskoja"). Tämä ennakkoluulo puolestaan edistää näiden eriarvoisuuksien oikeutusta ja vahvistumista (esimerkiksi oikeudet, palkat, pääsy vaativampiin työpaikkoihin). Toinen syy saattaa olla **ryhmien halu säilyttää sosiaalinen asemansa, mikä aiheuttaisi sen, että ryhmä leimaa niitä, joita pidetään mahdollisena uhkana sen asemalle (ei vain etuoikeutetuimpia, vaan jokaisella "tasolla" olevia verrattuna heitä "alempiin").** Tämä tilanne pahenisi tilanteissa, joissa eri ryhmät kokevat kilpailevansa niukoista resursseista.

Persoonallisuuden ulottuvuus: yksilölliset erot: Mikrotasolle keskittyvässä tutkimuksessa on pyritty tunnistamaan yksilöllisiä eroja, joiden avulla voidaan ennustaa henkilön taipumusta puolueellisuuteen. Tämä johtuu näytöstä, jonka perusteella saman perheen ja sosiokulttuurisen ympäristön jakavat ihmiset voivat osoittaa hyvin erilaisia ja -tasoisia ennakkoluuloja ja ryhmän sisäistä suosimista. Näiden yksilöllisten erojen luokitteluun käytettyjä persoonallisuuden ulottuvuuksia ovat esimerkiksi seuraavat:

- ▶ **Autoritaarisuus:** persoonallisuuden ulottuvuus, joka luonnehtii ihmisiä, jotka haluavat asioiden olevan yksinkertaisia ja joilla on taipumus pitää kiinni perinteisistä ja sovinnaisista arvoista. Ulottuvuus liittyy haluun suojella ja kehittää itseään ja siten myös suurempaan ryhmän

sisäiseen suosimiseen ja joissakin tapauksissa ennakkoluuloihin ulkoista ryhmää kohtaan.

- ▶ **Sosiaalisesti määrävään asemaan suuntautuminen:** persoonallisuuden ulottuvuus, joka viittaa taipumukseen nähdä ja hyväksyä eriarvoisuutta eri ryhmien välillä. Jotkut ihmiset uskovat, että sosiaalisten ryhmien välillä on ja pitäisi olla statuseroja, eivätkä he pidä niitä väärinä.
- ▶ **Ihmiset, jotka ovat kiinnostuneita muista** tai jotka keskittyvät suvaitsevaisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen, osoittavat vähemmän ryhmän sisäistä suosimista ja heillä on vähemmän ennakkoluuloja.

C. Miten omaksumme stereotyyppioita ja ennakkoluuloja?

Stereotyyppit ja ennakkoluulot liittyvät läheisesti ympäristössämme vallitseviin sosiaalisiin normeihin, jotka määrittävät, mitä pidetään "oikeana" ja mitä ei. Luomme ja ilmaisemme stereotyyppioita ja ennakkoluuloja, jos katsomme, että se on sopivaa ja jos myös läheiset ihmiset tekevät niin. Ennakkoluulojen ilmaisemisesta ei välttämättä seuraa rangaistuksia, ja se voi jopa edistää sosiaaliseen identiteettiimme liittyvää itsetuntoa. Sosiaalinen ja kulttuurinen konteksti vaikuttaa sosiaalisiin normeihin, eivätkä ne ole jäykkiä, vaan pikemminkin muuttuvat ja kehittyvät. Jotta voimme todella vähentää ennakkoluuloja, tavoitteena on oltava yhteiskunnallisiin normeihin vaikuttaminen ja niiden muuttaminen siten, että tunnistamme ensin mekanismit ja toimijat, jotka osallistuvat näiden ajatusten leviämiseen.

Perhe ja ystävät

Näytöstä huolimatta perheen vaikutuksen ja lasten ennakkoluulojen välistä korrelaatiota ei ole täysin osoitettu. On selvää, että perheillä on jonkin verran vaikutusta, mutta ei ehkä niin paljon kuin voisi olettaa. Perheen lisäksi myös ystävyys-suhteilla on erittäin tärkeä rooli sosiaalisten normien välittämisessä. Esimerkiksi monimuotoisissa kouluissa, joissa luodaan vahvoja ystävyys-suhteita, on havaittu, että yhteydet kestävät pisimpään samankaltaisten oppilaiden välillä. On esitetty, että tämä johtuu siitä, että suhteiden ylläpitäminen negatiivisesti stereotyyppisiin ryhmiin kuuluvien ihmisten kanssa vaatii ponnistelua, jotka johtavat etäännyttämiseen ja siten heikkenemiseen.

Media, sosiaalinen media ja totuuden jälkeinen aika

Tiedotusvälineillä on keskeinen rooli stereotyyppien ja ennakkoluulojen välittämisessä ja synnyttämisessä. Jopa kaikkein "vakavimmat" tai "vastuullisimmat" tiedotusvälineet levittävät stereotyyppisiä viestejä ja voivat olla puolueellisia tai esittää sosio-kulttuurista monimuotoisuutta virheellisellä tavalla. Lisäksi ihmisillä on taipumus käyttää sellaista mediaa, joka vahvistaa heidän ajatteluaan sen sijaan, että se haastaisi sitä. Nykyään tiedetään yleisesti, että verkossa toimivat mediaryitykset käyttävät algoritmeja, jotka suodattavat hakuja ja näyttävät viestejä, jotka parhaiten vastaavat henkilön verkkotietojen henkilökohtaisia kiinnostuksen kohteita. Eli vaikka luulemme käyttävämme laajaa valikoimaa monipuolista sisältöä, todellisuudessa valinnanvapautemme on rajoitetumpi, ja suurin osa kuluttamastamme sisällöstä vahvistaa ajatteluamme (tai ennakkoluulojamme) sen haastamisen sijaan.

Sosiaalisen median kasvun ja tietolähteiden monipuolistumisen myötä tietyt välikädet ovat poistuneet ja ihmiset voivat nähdä suoraan suuren määrän vahvistamattomia tietoja ja mielipiteitä. Tästä syystä subjektiivisia kommentteja ja mielipiteitä pidetään totuutena ja samanarvoisina (tai parempina) kuin muita luotettavampia lähteitä. Sosiaalinen media on täydellinen väline ennakkoluulojen ja huhujen levittämiseen ja moninkertaistamiseen, ja se tarjoaa yksinkertaisen ja suoraviivaisen työkalun vihan, rasismien, radikalisoitumisen ja terrorismin edistäjille tavoittaa ja houkuttaa potentiaalisia seuraajia ympäri maailmaa. Siten vihapuheen torjumisen ja sananvapautta koskevan perusoikeuden suojelun tarpeen välillä syntyy jännitteitä. Samaan aikaan sosiaalinen media mahdollistaa myös yhteydenpidon sellaisten ihmisten välillä, joilla on yhteisiä kiinnostuksen kohteita ja osaamista. Huhujen vastaisen strategian on hyödynnettävä täysimääräisesti tätä kriittistä tilaa ja verkostoitumisvälinettä viestintästrategioiden ja tietoisuuden kasvattamiseen pyrkivien kampanjoiden avulla.

Koulutus, kulttuuri ja urheilu

Koulut edustavat merkityksellistä tilaa, jossa luodaan tai vähennetään stereotyyppioita ja ennakkoluuloja. Kouluissa voidaan saada aikaan sosiaalisten normien muutoksia ja edistää tiettyjä arvoja ja asenteita. Strategioiden ja pedagogisten menetelmien kehittämiseen tarvitaan kuitenkin huomattavia ponnisteluja, jotta voimme ratkaista sosiaalisen, etnisen tai kulttuurisen eriytymisen niin, ettemme vahvista sitä.

Sosiaalisia normeja luodaan ja levitetään myös kulttuurin (elokuvat, musiikki, museot) ja urheilun kautta. Kulttuuri voi vahvistaa stereotyyppioitamme (jos elokuvissa näytetään esimerkiksi vain stereotyyppien mukaisesti käyttäytyviä hahmoja), mutta se on myös tärkein areena, jossa voidaan haastaa ja kyseenalaistaa stereotyyppioita, edistää kriittistä ajattelua, edesauttaa tilojen luomista myönteistä vuorovaikutusta varten ja luoda uusia ennakkoluuloja ylittäviä yhteisiä identiteettejä.

D. Entä huhuja?

Kaksi Harvardin yliopiston psykologia, Gordon W. Allport ja Leo Postman, tutkivat toisen maailmansodan aikana sota-ajan huhuja, ja he keksivät matemaattisen kaavan, joka kuvasi huhun leviämistä, ja ehdottivat tapoja hallita huhua tai poistaa se kokonaan. He julkaisivat havaintonsa vuonna 1947 julkaistussa teoksessa "The Psychology of Rumour". Allport ja Postman määrittelevät huhun seuraavasti:

Huhu, kuten me käytämme termiä, on erityinen uskomusta koskeva väittäjä, joka siirtyy ihmiseltä toiselle yleensä suusanallisesti ilman varmoja todisteita.

Kaikissa huhuissa annetaan aina ymmärtää, että se välittää jonkin totuuden.

Määritelmän tärkein osatekijä on se, että huhulle ei ole varmoja todisteita, mutta vastaanottaja pitää sitä totena. Jos hyväksymme tämän näkemyksen, on selvää, että huhu ei voi levitä, jos käytössä on tiettyjä normeja todisteiden esittämisestä. Emme kuitenkaan voi aina päättää, milloin tällaisia normeja todisteista on ylipäättään olemassa. Tästä syystä emme aina tiedä, onko kyseessä fakta vai fiktio.

Allport ja Postman tunnistivat kaksi tärkeintä tekijää, jotka määrittävät huhujen voimakkuuden: tärkeyden ja epäselvyyden.

Huhut liikkuvat, kun tapahtumilla on merkitystä yksilöiden elämässä ja kun viesti on joko puutteellinen tai subjektiivisesti monitulkintainen. Epäselvyys saattaa johtua siitä, että viestiä ei kerrota selkeästi, kyseinen henkilö on kuullut ristiriitaisia versioita tai hän ei ymmärrä viestiä.

Huhujen voimakkuuden kaava on:

R ~ i x a

jossa

R on huhun kattavuus, intensiteetti, kesto ja luotettavuus,

i on huhun merkitys kuulijalle tai lukijalle, jos se on totta, ja

a on huhuun liittyvän epäselvyyden tai epävarmuuden taso.

Tämä kaava tarkoittaa, että liikkeellä olevien huhujen määrä vaihtelee sen mukaan, kuinka tärkeä aihe on yksilöille ja kuinka moniselitteisiä aiheeseen liittyvät todisteet ovat. Epäselvyys ei yksin ylläpidä huhuja. Niin ei tee myöskään huhun merkitys. Joten huhun kattavuus, intensiteetti, kesto ja luottamus vastaisivat suunnilleen yksilön huhulle asettamaa merkitystä, jos se on totta, kerrottuna huhua ympäröivällä epäselvyydellä. Pelkkä huhun kieltäminen ei poista epäselvyyttä, se saattaa jopa lisätä sitä. Epäselvyyden poistaminen edellyttää pikemminkin vakuuttavien syiden esittämistä sille, miksi huhuun ei pidä luottaa.

Chorus (1953) lisäsi tähän huhun peruskaavaan kriittisen merkityksen. Jos kuuntelijan kriittinen ajattelutapa kasvaa, huhun leviäminen heikkenee tai pysähtyy.

R ~ i x a x 1

C

Chorusen esitys tarkoittaa, että meidän tulisi keskittyä huhujen voimakkuuden vähentämisessä myös kriittisen ajattelun edistämiseen, mikä on yksi huhujen vastaisen strategian keskeisistä tavoitteista.

Usein huhut syntyvät ja leviävät tehokkaasti, koska ne vahvistavat huhut hyväksyvien yksilöiden aiempia ajatuksia tai uskomuksia.

Jotkut ihmiset ja ryhmät pitävät huhuja itsestäänselvytenä, koska ne ovat yhteensopivia heidän omien etujensa kanssa tai sen kanssa, mitä he uskovat todeksi.

Samaan aikaan huhut ovat tapa hallita ahdistusta ja epävarmuutta luomalla ja kierrättämällä väittämiä ja oletuksia, jotka auttavat meitä selittämään ja ymmärtämään epäselviä tilanteita tai epävarmuutta, vähentämään ahdistusta ja oikeuttamaan tietynlaista käyttäytymistä.

Huhut syntyvät usein myös todellisen tai potentiaalisen, konkreettisen tai psykologisen, uhan yhteydessä, mikä antaa ihmisille hallinnan tunteen ja psykologista turvaa. Psykologiset uhat voivat olla henkilökohtaisia tai kollektiivisia ja ne liittyvät usein identiteettiin.

Huhuilla voi olla rauhoittava rooli tietyssä sosiaalisissa yhteyksissä, joissa tietämättömyys, stereotypiat ja ennakkoluulot ovat synnyttäneet pelon tunteita ja uhan kollektiiviselle identiteetille.

Stereotypiat ja ennakkoluulot ruokkivat huhuja ja lisäävät niitä.

Miksi hyväksymme ja levitämme niitä?

- ▶ Monet ihmiset uskovat huhuihin, haluamme olla osa enemmistöä ja välttää vastakkainasettelua.
- ▶ Ne koskevat meille merkityksellistä aihetta ja perustuvat epäselvään tietoon, joka auttaa meitä ymmärtämään monimutkaisia asioita, jota emme ymmärrä.
- ▶ Huhuja kertoo joku, johon luotamme.
- ▶ Huhut perustuvat hyväksytyihin stereotypioihin ja ennakkoluuloihin.

Voimme esittää johtopäätöksen, että vaikka huhua koskeva kaava tarjoaa meille mielenkiintoisen lähestymistavan, on selvää, että huhuja voidaan poistaa vain tarjoamalla objektiivista tietoa. Kontekstiin liittyvät tai psykologiset ja emotionaaliset näkökohdat ovat merkityksellisiä, kuten olemme havainneet ennakkoluulojen kohdalla. Huhujen vastaisessa strategiassa on otettava nämä näkökohdat huomioon. Objektiiviset ja täsmälliset tiedot ja argumentit ovat välttämättömiä, mutta monissa tapauksissa ne eivät riitä, sillä huhut ja ennakkoluulot ja syyt niille ovat hyvin monimutkaisia.

Luku 4

Keskeiset osatekijät kaupungin huhujen vastaisessa strategiassa

B Ennen kuin siirrymme käytäntöön huhujen vastaisen strategian toteuttamisessa, keskitymme vielä ensin kaupungin soveltaman huhujen vastaisen strategian piirteisiin. Voimme tunnistaa viisi pääominaisuutta, jotka yhdistävät onnistuneiden strategioiden suunnittelua ja toteuttamista tai ovat välttämättömiä niiden kannalta. Erytyiset paikalliset olosuhteet saattavat edellyttää, että strategian painopiste on tietyllä osa-alueella. Tässä kuitenkin esitämme, että seuraavassa luettelossa esitetyt osatekijät olisi syytä sisällyttää mihin tahansa huhujen vastaiseen strategiaan.

A. Poliittinen sitoutuminen

Kaupungin soveltama huhujen vastainen strategia edellyttää sitoutumista laajan sosiaalisen alan kumppaneiden verkoston rakentamiseen pitkän aikavälin kaupunkistrategiana. Tätä varten huhujen vastaiseen **strategiaan on sitouduttava ja sitä on tuettava poliittisesti**. Lisäksi huhujen vastaisen strategian edistämistä koskevan päätöksen on **oltava johdonmukainen olemassa olevien monimuotoisuutta koskevien toimintalinjojen** kanssa, eikä se saa olla ristiriidassa kunnan viestien ja toimintalinjojen kanssa. Myös niissä erityistapauksissa, joissa paikallishallinto ei vastaa huhujen vastaisesta strategiasta, strategian keskeisenä tavoitteena on oltava poliittisen tuen ja osallistumisen hankkiminen.

Ennakkoluulojen ja stereotyyppien käsittely ei ole vain yhden osaston vastuulla. Strategia edellyttää **tiimin johtamista sekä aitoa yhteistyötä ja osastojen välistä yhteistyötä, jotta strategiassa saadaan aikaan todellisia vaikutuksia**. Muun muassa kulttuurin,

koulutuksen, talouden, viestinnän ja kaupunkisuunnittelun osastot voivat tehdä paljon tällä alalla.

Emme saa myöskään unohtaa, että julkishallinto saattaa myös levittää huhuja. Meidän pitäisi tästä syystä katsoa peiliin ja tunnistaa vahvuutemme ja heikkoutemme sen lisäksi, että johdamme prosessia. Sekä poliittisten toimijoiden että viranhaltijoiden koulutus- ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen on välttämätöntä tehokkaan huhujen vastaisen strategian kannalta.

Tärkeä tavoite on myös laajan poliittisen yksimielisyyden varmistaminen paikallisten poliittisten puolueiden välillä, jotta strategiaan sitoudutaan poliittisesti ja sen kestävyys voidaan varmistaa. Kokemukset osoittavat, että tämä ei ole aina helppoa, mutta voimme vastata tähän haasteeseen erilaisilla tavoilla. Toisaalta onnistuneet kokemukset osoittavat, että jos poliittisen yksimielisyyden eteen tehdään töitä heti alusta alkaen, tulokset voivat olla erittäin myönteisiä.

B. Sitouttaminen ja osallistaminen: koko kaupungin yhteinen strategia

Kaupunginvaltuusto ei voi kantaa yksinomaista vastuuta ennakkoluulojen torjunnan ja huhujen vastaisesta monimutkaisesta ja moniulotteisesta tehtävästä. Jotta strategia olisi tehokas ja kestävä, siihen on löydettävä ja saatava mukaan yhteiskunnallisia kumppaneita ja kansalaisia, jotka ovat sitoutuneet vähentämään ennakkoluuloja ja katkaisemaan kansalaisia halventavien ja heidän perusoikeuksiaan uhkaavien perättömien huhujen ketjun.

Prosessi tarjoaa mahdollisuuden hallita monimuotoisuutta ja antaa koko yhteiskunnalle mahdollisuuden hyötyä sen mahdollista eduista sosiaalisen, kulttuurisen, taloudellisen ja demokraattisen kehityksen kautta.

Kuntien pitäisi olla kuitenkin avoimia näiden ihmisten osallistamisessa ja tutkia uusia tapoja tehdä yhteistyötä paikallisten toimijoiden ja kansalaisten kanssa. Tätä ei voida pitää ”jälleen yhtenä” kunnan käynnistämänä politiikkana, vaan pikemminkin yhteiskunnallisena liikkeenä, johon osallistuu koko kunta (johtamalla, koordinoimalla ja tukemalla liikettä) ja suuri joukko paikallisia toimijoita eri aloilta, kuten esimerkiksi sosiaali-, kulttuuri-, nuoris- ja liikunta-ala, uskonnolliset toimijat, elinkeinoelämä, koulut, yliopistot ja tiedotusvälineet. Paikallisten mielipidevaikuttajien ja roolimallien osallistuminen edistää huhujen vastaisesta strategiasta tiedottamista.

Tälle lähestymistavalle olennaista on huhujen vastaisen verkoston rakentaminen. Verkosto ei ole vain osallistumisen väline, vaan strategian moottori. Verkosto tarjoaa meille käsityksen huhujen todellisuudesta ja auttaa meitä määrittämään, mistä huhuissa on kyse ja miten ne voidaan parhaiten kumota. Verkostoon kuuluminen luo myös solidaarisuuden tunnetta mukana olevien toimijoiden ja organisaatioiden välille – osallistuminen yhteisiin ponnistuksiin tuottaa verkoston jäsenille hyväksymisen ja merkityksellisyyden kokemuksia.

Useiden toimijoiden osallistamisessa ja yhteistyössä on usein kysymys tuloksista. Kuten tiedämme, ennakkoluulot ja huhut perustuvat pikemminkin tunteisiin kuin tosiasioihin. Tämä on otettava huomioon, jos haluamme muuttaa käsityksiä; vain tosiasioihin perustuvan tiedon levittäminen ei saa koskaan aikaan todellista muutosta. **Ennakkoluulojen purkamisessa tarve vaikuttaa ”tunteisiin” edellyttää entistä suurempaa, luovempaa ja spontaanimpaa sosiaalista vuorovaikutusta, jossa sitoutuneet ihmiset (ns. huhujen**

vastaiset toimijat) ja paikalliset ruohonjuuritason järjestöt voivat olla paljon tehokkaampia kuin kuntien virkamiehet.

Emme saa unohtaa, että huhujen vastainen strategia ei ole vain ”uusien asioiden” tekemistä, vaan myös olemassa olevien huhujen vastaisten hankkeiden ja aloitteiden tunnistamista ja kartoittamista.

Huhujen vastainen lähestymistapa ei kohdistu heihin, jotka jo ovat hyvin sitoutuneita syrjinnän torjumiseen, eikä lähestymistavassa pyritä jahtaamaan rasistiksi itsensä tunnustavia yksilöitä. Sen sijaan se kohdistuu kaikkiin tämän vaihteluvälin keskellä oleviin henkilöihin: ”epävarmaan” enemmistöön.

Tämä enemmistö ei yleensä kiinnitä huomiota avoimesti rasismiin vastaisiin kampanjoihin, koska he eivät pidä itseään rasisteina, eivätkä he siten tunne, että kampanja kohdistuisi heihin tai että aihe haastaisi heitä. Huhuihin viittaaminen sen sijaan herättää enemmän kiinnostusta, koska monet ihmiset tunnistavat huhut ja hyväksyvät sen, että he ”käyttävät” ja jopa ”uskovat” joihinkin niistä.

Jos haluamme herättää epävarman enemmistön huomion, emme voi syyttää heitä moraalisesa ylemmyydestä, ja meidän on erityisesti vältettävä ”opettamasta todellista totuutta” ja kertomasta ihmisille, kuinka tietämättömiä tai rasistisia he ovat. Tämä ei toimi, eikä se ole totta. ”Me” kuulumme tähän enemmistöön: kunnalliset työntekijät, poliitikot, ammattilaiset, opettajat, kansalaisjärjestöjen vapaaehtoiset tai kansalaiset yleensä, mukaan lukien maahanmuuttajat ja pakolaiset. Huhujen vastaisen strategian olennainen lähtökohta on tunnustaa se, että meillä kaikilla on ennakkoluuloja.

Olemme vakuuttuneita siitä, että **huhujen vastaisessa strategiassa ei pitäisi syytellä, vaan pikemminkin houkutella enemmistöä mukaan** ja kehittää heidän kykyään katkaista huhujen kierre. Kyse on myös siitä, että ihmiset saadaan tietoisiksi heidän ennakkoluulojensa kielteisistä seurauksista ja että heitä kannustetaan tunnistamaan ja vähentämään ennakkoluulojaan proaktiivisella tavalla. Meidän ei pitäisi odottaa, että kansalaiset kantavat kaiken vastuun, emmekä voi myöskään tukeutua pelkästään kaupungin viranhaltijoihin. Meidän on myös tunnistettava ja tuomittava ne henkilöt, jotka myötävaikuttavat ennakkoluulojen ja huhujen luomiseen, levittämiseen ja vahvistamiseen, tai heidät, jotka etsivät tästä jonkinlaista poliittista, taloudellista tai sosiaalista hyötyä. Näiden henkilöiden tunnistamisen lisäksi meidän on pyrittävä torjumaan ja minimoimaan heidän vaikutuksensa suuren yleisön näkemyksiin.

C. Luovuus kaikilla tasoilla: strategian keskeinen identiteetti

Huhujen vastaisuus osoittaa käsitteenä, kuinka tärkeää luovuus on tälle strategialle. Yksi joidenkin perinteisten tietoisuutta kasvattavien aloitteiden suurimmista heikkouksista on se, ettei niissä kyetä tavoittamaan ja sitouttamaan valtavirran yleisöä niiden vähemmistöjen lisäksi, jotka ovat jo valmiiksi aiheelle alttiita. Tunnistimme kohdeyleisön laajentamisessa sen, että strategian on alusta alkaen oltava sekä luova että innovatiivinen kaikilla tasoilla: siinä on käsiteltävä esimerkiksi sitä, miten paikallishallinnot käynnistävät tietoisuutta lisääviä kampanjoita, miten lähestymme kansalaisten osallistumista, miten osallistamme paikallisia toimijoita ja mitä viestintäsältöjä ja -välineitä käytämme kampanjoissa.

Luovuus ei ole vain ”luovien” tuotteiden ja työkalujen tuottamista. Sillä on paljon syvempi merkitys, koska luovuus edellyttää uudelleenajattelua siinä, miten teemme asioita, miten teemme yhteistyötä ja työskentelemme yhdessä verkostona sekä miten suunnittelemme ja toteutamme tietoisuutta lisääviä kampanjoita, joilla on todellista vaikutusta. Jos haluamme herättää enemmistön huomion, meidän on tavoitettava heidät siellä, missä he ovat: julkisissa tiloissa, kouluissa, liikuntatiloissa, työpaikalla ja tietenkin sosiaalisessa mediassa.

Tarvitsemme luovuutta, jotta voimme tavoittaa laajemman yleisön, mutta myös siksi, että voimme työskennellä intensiivisesti tiettyjen kohderyhmien, kuten oppilaiden, suuryritysten työntekijöiden tai tietyn alueen asukkaiden, kanssa.

Jos haluamme sitouttaa ja motivoida ihmisiä ottamaan aktiivisen roolin tässä prosessissa, kokemuksen on oltava jännittävä, motivoiva ja erityisen hyödyllinen ja tehokas.

D. Täsmällisyys, tulokset ja kestävyys: muutakin kuin huhujen vastaisen tiedon levittämistä

Stereotyyppien ja ennakkoluulojen poistaminen on kaikkea muuta kuin helppo tehtävä. Huhujen vastaisen strategian on perustuttava tietynlaiseen täsmällisyyteen, ja siinä on tähdättävä todellisiin, konkreettisiin tuloksiin ja vaikutuksiin. Samalla meidän pitäisi varoa, ettemme vahvista tahattomasti ennakkoluuloja ja huhuja niiden poistamisen sijaan. Tiedämme, että asenteillamme on kolme läheisesti toisiinsa liittyvää ulottuvuutta: kognitiivinen, emotionaalinen ja käyttäytymiseen liittyvä ulottuvuus. Huhujen vastaisessa

strategiassa ei pidä tarjota vain tosiasioihin perustuvaa tietoa huhujen ja stereotyyppien haastamiseen ja kumoamiseen. On omaksuttava moniulotteinen näkökulma ja puuttuttava huhujen emotionaaliseen ulottuvuuteen esimerkiksi hankkimalla tietoa kokemuksista, joita jaamme tai joista pidämme huhujen kohteena olevan ryhmän jäsenissä. Samalla meidän on edistettävä sosiaalisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksia, joiden avulla voimme muuttaa asenteitamme.

Tällaisiin hankkeisiin osallistuminen edellyttää sitoutumista ja hyvää tahtoa, mutta ne eivät riitä, jos haluamme varmistaa strategian täsmällisen ja toivotun vaikutuksen. Barcelonasta ja muista kaupungeista saadut kokemukset ovat osoittaneet tarpeen **voimaannuttaa kaikkia strategiaan** osallistuvia henkilöitä, kunnan henkilöstö, sitoutuneet organisaatiot ja tietenkin tulevat huhujen vastaiset toimijat mukaan lukien. Tehtävämme ennakkoluulojen ja stereotyyppien poistamisessa on monimutkainen, ja siksi on olennaisen tärkeää **tarjota koulutusta ja erilaisia valmiuksien kehittämismenetelmiä**. Voimme kohdata ennakkoluuloja entistä paremmin ja suunnitella tehokkaita strategioita, kun ymmärrämme kontekstin ja opimme tarvittavia taitoja.

Strategiaan on heti alusta lähtien sisällytettävä **kampanjan vaikutusten vakavaa ja tiukkaa arviointia, sillä se on ratkaisevan tärkeää ja monimutkainen prosessi toteuttaa**. Mitkä ovat tavoitteemme? Mitä muutoksia haluamme saavuttaa? Millaisilla mittareilla voimme arvioida, onko muutosta saatu aikaan? Miten saamme nämä tiedot? Näihin kysymyksiin on hyvä vastata heti prosessin alussa, sillä toimien toteuttaminen ja verkostojen rakentaminen voivat jäädä puolitiehen, jos emme pysty osoittamaan, että ne ovat auttaneet saavuttamaan odotetut tulokset ja että niillä on ollut todellista vaikutusta. Jos emme pysty osoittamaan kampanjan myönteisiä vaikutuksia, meillä ei ole mitään näyttöä sen kestävyydestä.

Huhujen vastaisen strategian tarkoituksena ei ole hakea nopeita ja helppoja tuloksia, vaan syvempää ja pitkäaikaisempaa yhteiskunnallista muutosta, ja siksi on ratkaisevan tärkeää taata sen kestävyys. Hankkeessa ei ole oikoteitä, ja kuuden kuukauden viestintäkampanjalla ei voida taata todellista yhteiskunnallista muutosta.

Jos haluamme saada aikaan toivomamme sosiaalisen muutoksen, meidän on oltava kunnianhimoisia, luovia, perusteellisia ja kärsivällisiä, sillä jotkut muutokset voivat viedä vuosia.

Luku 5

Huhujen vastainen strategia vaihe vaiheelta

Tässä luvussa perehdymme menetelmiin, joita kaupunkien tulisi soveltaa huhujen vastaisen strategian asianmukaisen toteuttamisen takaamiseksi. Prosessin ensimmäinen vaihe sisältää neljä toimea, jotka ovat välttämättömiä strategian käynnistämiseksi. Huhujen vastaisten toimien suunnittelu ja toteuttaminen voidaan

aloittaa, kun käynnistysvaihe on saatu päätökseen. Strategian arviointi on sisällytettävä prosessiin alusta alkaen. Jos tavoitteena on seurata ja arvioida tiettyjä kampanjoita/hankkeita tai toimia, arviointi on suunniteltava ennen niiden toteuttamista. Tätä käsitellään yhdessä strategian kestävyuden kanssa luvuissa 6 ja 7.

Käynnistysvaihe	Valmistelutoimet
	Huhujen vastainen diagnoosi
	Keskeisten ja motivoituneiden toimijoiden sitouttaminen: tulevaisuuden huhujen vastaisen verkoston perusta
	Huhujen vastaisten toimijoiden kouluttaminen
Toteutusvaihe: Huhujen vastaiset toimet	Viestintästrategia ja tulosten levittäminen
	Uusien liittolaisten houkuttelemine: verkoston kasvattaminen
	Tietojen ja kriittisen ajattelun edistäminen
	Osallistavat, tietoisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia lisäävät toimet
	Myönteisen vuorovaikutuksen edistäminen
	Ennakkoluulojen ja huhujen kohtaaminen
	Huhujen vastaiset luovat laboratoriot
	Huhuista vapaiden tilojen luominen
	Uusien vaikuttamisen tasojen saavuttaminen
	Yhteistyö ja tiedonvaihto muiden kaupunkien ja maailmanlaajuisen hankkeen kanssa
Kestävyys	

A. Strategian käynnistäminen

1. Strategian valmistelu

a) Päätöksen tekeminen

Jonkun (yleensä poliittisen toimijan, jos keskitytään paikallishallintoon) on tehtävä päätös huhujen vastaisen strategian käynnistämisestä. Strategian onnistumisen kannalta on tärkeää tietää, kuka tekee tämän päätöksen ja miksi. Mitkä ovat päätöksen taustalla olevat haasteet ja syyt? Ja mitkä ovat tärkeimmät tavoitteet ja odotetut tulokset? Aloite voi olla peräisin kunnallisten viranhaltijoiden teknisestä ehdotuksesta, jota seuraa poliittinen päätös, tai kyseessä voi olla poliittinen aloite alusta alkaen.

b) Poliittinen sitoutuminen ja yhteisymmärrys

Laajan työmarkkinaosapuolten verkoston rakentaminen ja osastojen välisen yhteistyön kehittäminen edellyttävät poliittista sitoutumista ja kaupunginjohtajan ja muiden paikallisten poliittisten toimijoiden nimenomaista tukea. Näihin voi sisältyä esimerkiksi poliittisten toimijoiden osallistuminen valmisteleviin kokouksiin ja työpajoihin tai viestiminen huhujen vastaisesta strategiasta julkisissa lausunnoissa ja poliittisissa julistuksissa, esimerkiksi monimuotoisuuteen, osallisuuteen, syrjimättömyyteen tai maahanmuuttaja- ja pakolaiskysymyksiin liittyvien tapahtumien yhteydessä.

■ Monissa eurooppalaisen C4i-hankkeeseen osallistuneissa kaupungeissa kaupunginjohtajat ja apulaiskaupunginjohtajat osallistuivat ensimmäisiin kokouksiin ulkopuolisten huhujen vastaisen työn asiantuntijoiden kanssa saadakseen lisätietoa huhujen vastaisen strategian toimintaperiaatteista. **Getxon** kunnassa koko paikallishallinto osallistui valmiuksien kehittämistä koskevaan työpajaan, joka oli myös erittäin hyödyllinen edistettäessä osastojen välistä ”kulttuuria”. **Erlangenin** kaupungin paikallisvaaleissa valittiin uusi kaupunginjohtaja pian sen jälkeen, kun huhujen vastainen strategia oli käynnistetty. Tässä tapauksessa kokouksiin osallistuivat sekä lähtevä että tuleva kaupunginjohtaja.

Sitoutumisen tulisi näkyä inhimillisten ja taloudellisten resurssien kohdentamisena huhujen vastaisiin toimiin. Yksi toimiva keino on sisällyttää huhujen vastainen strategia laajempiin kunnallisiin strategioihin, kuten monet kaupungit ovat osoittaneet.

■ **Barcelonan** kaupungin huhujen vastainen strategia oli yksi kaupungin kulttuurienvälisen strategian erityistoimista, joka hyväksyttiin vuonna 2009 vuoden kestäneen osallistavan prosessin jälkeen. Prosessiin osallistui yli 3 000 ihmistä, paikallisia järjestöjä ja erilaisia yhteiskunnallisia toimijoita. Kaupungin kulttuurienvälinen strategia oli seurausta yksimielisyyteen perustuvasta maahanmuuttosuunnitelmasta, jonka laatimiseen

osallistuivat kaikki kaupunginhallituksessa olevat poliittiset puolueet. Huhujen vastaisen strategian laatiminen perustui näin ollen vankkaan poliittiseen sitoutumiseen ja yhteisymmärrykseen. Monet muut kaupungit, kuten **Bilbao tai Logroño**, ovat sisällyttäneet huhujen vastaisen strategian pitkän aikavälin strategisiin kunnallisiin suunnitelmiin, joille on määritetty omat määrärahat ja seurantaindikaattorit.

Koska huhujen vastainen lähestymistapa käsittelee arkaluonteisia ja monimutkaisia kysymyksiä, sen tavoitteena on rakentaa pitkän aikavälin strategia. Poliittisen yhteisymmärryksen saavuttaminen mahdollisimman monen poliittisen puolueen kesken vaatii huomattavia ponnistuksia, mutta lopulta se kannattaa. Tällaisilla pyrkimyksillä on kaksi tavoitetta: toisaalta vähentää todennäköisyyttä, että strategiasta tulee ”poliittinen kiistakapula”, kun tiedotusvälineet suhtautuvat vihamielisesti maahanmuuttajiin tai kun politiikan näyttämöllä toimii maahanmuuttovastainen puolue, ja toisaalta varmistaa strategian kestävyys poliittisen muutoksen sattuessa. Puoluerajat ylittävä tuki auttaa ehkäisemään poliittisten kiistojen syntymistä ja varmistamaan, että maahanmuutto- tai monimuotoisuuskysymyksiä käytetään populistisella tavalla vaalietujen tavoittelemisessa. Tuki on oleellinen sekä strategian kestävyuden että prosessin onnistuneen johtamisen kannalta.

■ **Botkyrkan** kaupunki Ruotsissa on yksi parhaista esimerkeistä poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamisesta. Kaupungin johto varmisti sekä sosiaalidemokraattien että opposition konservatiivipuolueen tuen estääkseen huhujen vastaisen strategian mahdollisen ”politisoinnin”, joka kääntäisi huomion pois todellisista kysymyksistä. Huhujen vastaisesta strategiasta vastaava apulaiskaupunginjohtaja ja oppositiojohtaja osallistuivat ensimmäisiin kokouksiin ja valmiuksien kehittämistä koskeviin työpajoihin yhdessä muiden oppositiopuolueiden edustajien kanssa. Samanlainen puoluerajat ylittävä tuki saavutettiin **Bilbaon** ja **Sabadellin** kaupungeissa, joissa kaikkia puolueita kuultiin prosessin alusta alkaen.

Pyrkinessään muodostamaan laajan poliittisen koalition monet kaupungit ovat kokeneet hyödylliseksi selittää, että huhujen vastainen strategia on Euroopan neuvoston edistämä strategia, jota toteutetaan maailmanlaajuisesti useissa maissa. Syrjinnän ehkäisemiseen ja entistä osallistavampien, oikeudenmukaisempien ja kulttuurienvälisempien kaupunkien rakentamiseen keskittyvän innovatiivisen strategian edistäminen ja sitä koskevan poliittisen yhteisymmärryksen saavuttaminen voi olla helpompaa, jos kaupunginjohtajat voivat osoittaa, että kyseinen strategia on kansainvälisesti tunnustettu ja että sitä toteuttavat kaupungit, joita hallinnoi laaja poliittisten puolueiden kirjo.

Vaikka mahdollisimman suuren vaikutuksen saavuttamiseksi on toivottavaa, että kunnat ottavat johtoaseman huhujen vastaisen

strategian edistämisessä julkisena politiikkana, on joitakin poikkeuksia, jotka on otettava huomioon: joissakin tapauksissa paikalliset kansalaisjärjestöt aktivoituvat ensimmäisinä ja paikallishallinto astuu kuvaan myöhemmin, joko kansalaisjärjestöjen innoittamana tai niiden painostuksesta. Huhujen vastaisen strategian vaikutusten kannalta on kuitenkin ratkaisevan tärkeää, että tietyssä vaiheessa jokin julkinen elin sitoutuu tukemaan strategiaa.

■ **Limerickin** kaupungissa toimiva kansalaisjärjestö Doras Luimní pilotoi huhujen vastaista strategiaa sisällyttämällä sen päivittäiseen työhönsä ja tiedottamalla siitä muille yhteiskunnallisille tahoille ja kansalaisille. Järjestö teki yhteistyötä paikallisviranomaisten kanssa ja innoitti kaupunginvaltuustoja käynnistämään huhujen vastaisen strategian muiden yhteiskunnallisten toimijoiden ja kansalaisjärjestöjen johdolla ja ”painostuksesta”.

■ Espanjalainen Andalucía Acoge -kansalaisjärjestö pilotoi Stop Rumors -hanketta ja toteutti huhujen vastaisia toimia monissa Espanjan kaupungeissa, joissa paikallisviranomaiset eivät olleet vielä päättäneet kehittää omaa huhujen vastaista strategiaansa.

c) Henkilöresurssit ja talousarvio

Huhujen vastaisen strategian toteuttaminen ei ole kallista, sillä se perustuu suurelta osin vahvan sosiaalisen verkoston rakentamiseen, vapaaehtoistyöhön, luovuuteen ja kaupungin olemassa olevien resurssien hyödyntämiseen. Vaikka strategia ei ole kallis, se vaatii kuitenkin jonkin verran resursseja. Siksi on tärkeää, että ennen huhujen vastaisen strategian käynnistämistä asiaankuuluvilla toimijoilla on selkeä käsitys sen toteuttamisen edellytyksistä sekä siihen tarvittavista taloudellisista ja henkilöstöön liittyvistä resursseista.

Huhujen vastaisen strategian asianmukaisen kehityksen takaaminen edellyttää vähintään 2–4 hengen työryhmää, joista mielellään yksi työskentelee kokopäiväisesti. Monet kaupungit ulkoistavat osan huhujen vastaisen strategian päivittäisestä koordinoinnista ulkopuolisille asiantuntijoille tai paikallisille organisaatioille. On kuitenkin tärkeää, että vähintään yksi kaupungin viranhaltija vastaa sen yleisestä koordinoinnista. Muuten kaupunki voi menettää yhteyden huhujen vastaiseen strategiaan ja vähentää sitoutumistaan siihen.

Uusien kaupunkien, jotka haluavat käynnistää huhujen vastaisen strategian, tulisi ottaa tämä huomioon, koska tällä voi olla hyvin olennainen merkitys strategian vaikutusten kannalta. Lisäksi olisi erittäin toivottavaa, että strategian toteuttamiseen osallistuisi monialainen työryhmä, jossa olisi sekä kunnallisia toimijoita että ulkopuolisia asiantuntijoita.

Talousarvio vaihtelee kaupungin olemassa olevien henkilöresurssien ja asetettujen tavoitteiden mukaan, mutta siihen tulisi sisällyttää ainakin seuraavat asiat:

- ▶ ensimmäiset työpajat valmiuksien kehittämistä varten (vähintään kolme kolmen tunnin työpajaa)
- ▶ ensimmäiset huhujen vastaisille toimijoille suunnatut koulutukset (vähintään yksi 25 hengen koulutus, joka kestää 8–12 tuntia)
- ▶ verkoston koordinointi (yksi osa-aikainen henkilö)
- ▶ viestintämateriaalien ja -välineiden tuottaminen
- ▶ ensimmäisten huhujen vastaisten toimien ja tapahtumien toteuttaminen (sen mukaisesti, millaisia prioriteetteja asetetaan ja millaista kapasiteettia on olemassa tämän sisällyttämiseen eri osastojen nykyisiin talousarvioihin).

Keskimääräinen vuotuinen talousarvio voi vaihdella huomattavasti olosuhteiden ja maan mukaan, ja jotkut kaupungit voivat tarjota enemmän henkilöstöresursseja ja myöntää enemmän varoja kuin toiset. Osa kaupungeista on päässyt alkuun vain 10 000 eurolla ja tarjoamalla vain osan tarvittavasta henkilöstöstä. Ne ovat kuitenkin onnistuneet kasvattamaan budjettiaan osoitettuaan strategian myönteiset lyhyen aikavälin vaikutukset. Huhujen vastaisen strategian asianmukaisen kehityksen takaamiseksi olisi kuitenkin toivottavaa, että vähintään kaksi ihmistä työskentelisi osa-aikaisesti ja että kaupunki myöntäisi 30 000–50 000 euroa koulutukseen, materiaaleihin ja toimintaan. Osa budjetista on myös varattava arviointia varten, kuten myöhemmin näemme. Monet kaupungit ovat onnistuneet kasvattamaan budjettiaan sen jälkeen, kun ne ovat pystyneet osoittamaan ensimmäisten vuosien aikana saavutetut myönteiset tulokset. Barcelonan kaupunki on toteuttanut huhujen vastaista strategiaa kahdeksan vuoden ajan, ja tällä hetkellä kaupunki käyttää strategiaan 150 000 euroa vuodessa.

Lopuksi on korostettava, että huhujen vastainen strategia perustuu suurelta osin monien sellaisten vapaaehtoisten ja paikallisten toimijoiden panokseen, jotka osallistuvat huhujen vastaisen verkoston toimintaan ja sisällyttävät huhujen vastaisen lähestymistavan

toimintaansa. Huhujen vastaisen strategian ”tarttuva” vaikutus on osoittautunut erittäin tehokkaaksi odotettua suurempien vaikutusten saavuttamisessa, kuten jotkut jäljempänä esitetyt esimerkit osoittavat.

d) Ydinryhmän valmiuksien kehittäminen

Kun päätös huhujen vastaisen strategian käynnistämisestä on tehty, on tärkeää määrittää, kuka vastaa prosessin johtamisesta toimielimessä. Tehokkaan strategian johtaminen edellyttää kykyä 1) hallinnoida sitoutumis- ja osallistumisprosesseja,

2) tarjota yhteistyöhön perustuva työympäristö ja 3) edistää luovuutta ja innovointia. Kun yritämme innovoida ja johtaa prosessia, joka tähtää perustavanlaatuisen muutokseen, tätä prosessia johtavat henkilöt ovat ratkaisevan tärkeässä asemassa. Lisäksi niiden on rakennettava ydinryhmä, joka vastaa huhujen vastaista strategiaa koskevasta päivittäisestä päätöksenteosta ja koordinoivista. Ydinryhmässä tulisi olla vähintään 2–4 henkilöä.

Kun oikeat henkilöt on tunnistettu, seuraavana tehtävänä on työryhmän voimaannuttaminen. Mitä huhujen vastainen strategia todella käsittelee? Mitkä ovat siihen liittyvät tärkeimmät teoreettiset käsitteet? Minkälaisia menetelmiä sen toteuttamisessa käytetään? Miten jo olemassa olevien hankkeiden tuloksia voidaan hyödyntää? Hyvä lähtökohta on järjestää vähintään kolme tuntia kestävä ulkopuolisten asiantuntijoiden vetämä perehdytystyöpaja, jossa syvennetään työryhmän tietämystä huhujen vastaisen strategian lähestymistavasta ja menetelmistä sekä kokeneempien huhujen vastaisten kaupunkien toteuttamista toimista. Osallistumisen ja yhteistyön edistämisen kannalta on myös tärkeää, että alustaviin esityksiin ja valmiuksien kehittämistä koskeviin työpajoihin kutsutaan kunnan eri osastojen työntekijöitä ja muita keskeisiä yhteiskunnallisia toimijoita.

Yhteenvetona voidaan todeta, että huhujen vastaisen strategian asianmukaisen käynnistämisen varmistamiseksi olisi järjestettävä vähintään kaksi sisäistä kokousta (poliittisten toimijoiden ja ydinryhmän kanssa) ja kaksi työpajaa, joihin osallistuu mahdollisia kumppaneita kaupunginhallinnosta sekä ulkoisia yhteiskunnallisia toimijoita. Huhujen vastaisen työn asiantuntijat voivat tarjota ”huhujen vastaista strategiaa koskevan työkalupakin”, ja ydinryhmä voi myös jakaa olemassa olevia materiaaleja ja työkaluja (esimerkiksi käsikirjoja, käytännön oppaita, videoita) syventääkseen tietämystään ja hyödyntääkseen muiden kaupunkien menetelmiä oppeja ja käytännön esimerkkejä.

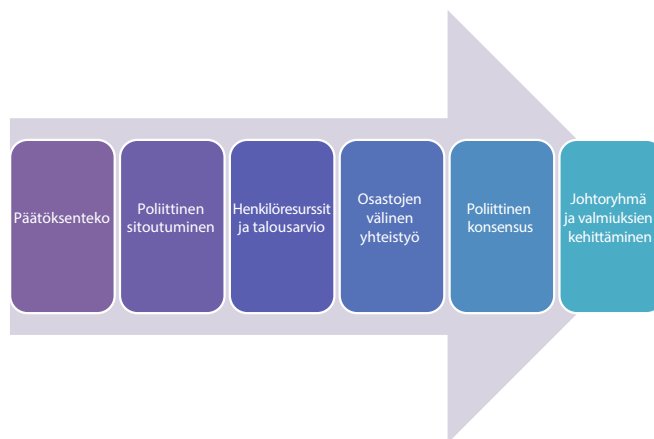
e) Osastojen välinen yhteistyö

Huhujen vastainen strategia ei ole käytäntö, joka koskee vain yhtä osastoa. Se vaikuttaa kaikkiin paikallispolitiikan aloihin ja sen toteuttamiseen tarvitaan monia liittolaisia kaikilta hallinnon tasoilta. Koko kaupunginvaltuuston saaminen mukaan huhujen vastaisen strategian toteuttamiseen prosessin alusta alkaen on epäilemättä hyvin kunnianhimoinen tavoite, mutta on tärkeää, että keskeiset alat, kuten koulutus, kulttuuri, urheilu sekä talouskehitys, kaupunkisuunnittelu ja paikallinen poliisi, otetaan mukaan varhaisessa vaiheessa.

Tavoitteena pitäisi olla todellisen ”huhujen vastaisen hallinnon” rakentaminen, jotta voidaan edistää keskustelua, jakaa tietämystä, tarjota sisäistä koulutusta ja kehittää asiaankuuluvien toimijoiden valmiuksia. Huhujen vastaisesta strategiasta vastaavan kaupunginjohtajan tai apulaiskaupunginjohtajan poliittinen sitoutuminen on tärkeää, sillä se edistää osastojen välistä yhteistyötä ja auttaa painottamaan yhteistyön merkitystä paikallishallinnon kokouksissa.

Kaupungeissa, kuten Nürnbergissä, Botkyrkassa, Patrasissa, Louresissa, Amadorassa, Jerezissä, Logroñossa ja Cartagenassa, monien kuntien edustajat osallistuivat ensimmäisiin valmiuksien kehittämistä koskeviin työpajoihin. Ydinryhmän kyky sitouttaa ja motivoida muita osastoja heti prosessin alussa on ratkaisevan tärkeää, jotta vältetään käsitys siitä, että huhujen vastainen strategia olisi vain yhden osaston vastuulla.

Toinen keino saada eri osastot mukaan on pyytää heitä osallistumaan huhujen vastaiseen diagnosointiin, eli tunnistamaan suurimmat haasteet ja huhut, joita he kohtaavat monimuotoisuutta ja erityisiä väestöryhmiä koskevissa kysymyksissä.

Tiedon jakaminen muiden kaupunkien toteuttamista huhujen vastaisista toimista voi auttaa muita osastoja ymmärtämään vastuunsa ja sen, mitä mahdollisuuksia huhujen vastaiseen strategiaan osallistuminen tarjoaa. Kuten monien kaupunkien kokemukset ovat osoittaneet, osastojen välinen yhteistyö mahdollistaa sen, että eri asioita käsittelevät tahot voivat toteuttaa huhujen vastaisia toimia keskittymällä eri painopisteisiin. Montrealin kaupunki, yksi uusimmista huhujen vastaisen strategian käyttöön ottaneista kaupungeista, on kohdistanut ensimmäiset toimensa työmarkkinoiden parantamiseen ja tutkinut keinoja alentaa työttömyysastetta, joka on erityisen korkea maahanmuuttajien keskuudessa.

Yksi huhujen vastaisen strategian suurimmista kompastuskivistä on se, että toiminta rajoittuu vain yhteen osastoon, mikä voi vähentää sen vaikutusta. Osastojen välisen yhteistyön edistäminen voi olla aluksi haastavaa ja aikaa vievää, mutta se on ehdottomasti vaivan arvoista.

2. Huhujen vastainen diagnoosi

Kuten jo aiemmin mainittiin, ennen huhujen vastaisen strategian suunnittelua kaupungin on tehtävä asianmukainen diagnoosi kaupungin suurimmista monimuotoisuutta koskevista haasteista ja tunnistettava olemassa olevat keskeiset hankkeet ja yhteiskunnalliset toimijat, joilla on kokemusta näistä aiheista. Diagnoosissa voidaan keskittyä neljään erityisalueeseen.

a) Tausta ja haasteet

Aluksi on tunnistettava kaupunkikontekstin keskeiset piirteet, jotka ovat merkityksellisiä haluttujen tavoitteiden kannalta. Monilla kaupungeilla on todennäköisesti jo nämä tiedot, mutta strategian valmisteluvaiheessa kannattaa selvittää vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- ▶ Miten kaupungin väestön monimuotoisuus on kehittynyt?
- ▶ Mitkä ovat tämänhetkiset haasteet?
- ▶ Mikä on paikallishallinnon poliittinen kehys monimuotoisuuden hallinnassa (keskeiset periaatteet, tavoitteet, suunnitelmat ja käytännöt)? Entä kuntarakenne – onko olemassa erityistä osastoa, joka käsittelee monimuotoisuuspolitiikkaa?
- ▶ Mikä on osastojen välisen yhteistyön taso? Hallinnoidaanko yhteistyötä joidenkin virallisten rakenteiden avulla?
- ▶ Onko paikallishallinnon ja paikallisen kansalaisyhteiskunnan välillä yhteistyökulttuuria?

b) Nykyiset aloitteet ja keskeiset toimijat

Huhujen vastaisen strategian tarkoituksena ei ole kehittää uutta lähestymistapaa ja innovatiivisia menetelmiä tyhjästä; jokaisessa kaupungissa on olemassa monia arvokkaita aloitteita, hankkeita ja sitoutuneita ihmisiä, jotka on tunnistettava ja otettava mukaan strategian toteuttamiseen. Näin voidaan välttää päällekkäisyyksiä ja hyödyntää olemassa olevaa tietämystä ja kokemusta. Huhujen vastainen strategia pyrkii luomaan maailmanlaajuisen yleiskehyksen, joka edistää yhteistyötä eri sidosryhmien välillä, hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla jo olemassa olevia resursseja ja kannustaa uusia toimijoita ja liittolaisia vaikuttamaan enemmän.

On erittäin tärkeää, että huhujen vastaisen strategian kehittämisessä hyödynnetään toimijoita, jotka jo tekevät hienoa työtä ennakkoluulojen haastamiseksi, syrjinnän estämiseksi ja kulttuurienvälisen suhteiden edistämiseksi. Heidät on otettava mukaan ensimmäisenä, ja heille tulee selittää, kuinka strategiaan osallistuminen lisää heidän työnsä vaikuttavuutta ja edistää kunnianhimoisempaa ja yhteistyöhön perustuvaa kaupunkistrategiaa.

Nykyisiä toimijoita ja aloitteita koskevan analyysin jälkeen diagnoosissa on kaksi lisävaihetta: tunnistaa ja analysoida tärkeimmät huhut, joilla on eniten kielteistä vaikutusta rinnakkaiseloon ja syrjintään, ja kerätä huhujen vastaisia argumentteja niitä vastaan.

c) Merkityksellisten huhujen tunnistaminen

Huhujen vastaisen strategian ehkä tärkein erityispiirre on se, että siinä keskitytään huhuihin. Huhut ovat ”inhimillisiä” ja niin läsnä jokapäiväisessä elämässämme, että sellaisen julkisen politiikan ja kaupunkistrategian käynnistäminen, joka keskittyy näihin moniselitteisiin ja monimutkaisiin ”kokonaisuuksiin”, voi tuntua haastavalta lähtökohdalta.

Huhujen tunnistamiseen on kuitenkin olemassa erilaisia menetelmiä. On tärkeää, että toteutettava tutkimus tarjoaa vankkaa tietoa, mutta laajan tieteellisen tutkimuksen tekeminen voi olla haastavaa, etenkin jos tavoitteena on kuulla suurta määrää kansalaisia. Siksi meidän on usein priorisoitava ja tunnistettava keskeiset kohderyhmät, joilla voi olla syvällisempää tietoa siitä, mitä huhuja kaupungissa levitetään. Vaikka meillä ei olisikaan tarpeeksi resursseja laajemman tutkimuksen tekemiseen, meidän on kuitenkin varmistettava, että kansalaisten ja yhteiskunnallisten toimijoiden näkemyksiä ja mielipiteitä kuullaan laajasti ja monipuolisesti.

Tämä edellyttää, että sovellamme useita eri lähestymistapoja, jotka tuottavat erityyppisiä myönteisiä tuloksia.

Huhujen vastaisen strategian kehittämisen alkuaikoina keskityttiin voimakkaasti alkuperäiskansojen keskuudessa kiertäviin huhuihin maahanmuuttajista, pakolaisista ja etnisistä vähemmistöistä. Vaikka tämä on edelleen tärkeää, havaitsimme tarpeen laajentaa lähestymistapaa ja käyttää huhujen tunnistamista tilaisuutena käsitellä monimutkaisempia ja moniulotteisempia haasteita, jotka liittyvät erilaisiin sosiokulttuuriseen monimuotoisuuteen liittyviin kysymyksiin. Voisimme sanoa, että huhut ovat hankkeen symboli ja ensisijainen lähde, mutta myös hyvä veruke monimutkaisempien ennakkoluuloihin ja monimuotoisuuskysymyksiin liittyvien haasteiden syvällisempään tarkasteluun. Huhujen avulla on mahdollista herättää monien sellaisten ihmisten huomio, jotka ovat haluttomampia tunnustamaan ennakkoluulojaan tai jotka eivät koe rasisminvastaisen työn kohdistuvan heihin, koska useimmat ihmiset eivät pidä itseään rasisteina.

Ihmiset ovat vastaanottavampia keskustelemaan huhuista, joita he ”kuulevat” ympäristössään, tai jopa tunnustamaan osallisuutensa niiden leviämiseen. Kaikki ihmiset ovat joskus joutuneet huhujen uhriksi tai osallistuneet niiden levittämiseen. Tämä tosiasia tekee ihmisistä myötätuntoisia ja edistää suurempaa tietoisuutta huhujen kielteisistä seurauksista ja niiden tärkeästä roolista syrjivien ja rasististen kertomusten ja käytäntöjen luomisessa.

Siksi meidän on aloitettava tunnistamalla keskeisimmät huhut, jotka liittyvät monimuotoisuuteen, sekä huhut, jotka vaikuttavat eniten leimattuihin ryhmiin. Tässä prosessissa maahanmuuttajien ja kulttuurisesti monimuotoisten kansalaisten osallistuminen on avainasemassa. Meidän on kuitenkin pidettävä mielessä, että huhujen tunnistamisprosessi keskittyy monimuotoisuuskysymyksiin eikä tiettyihin ryhmiin – välttämällä siten ”me ja he” -asenteiden vahvistamista. Tarkoituksena on myös tietää, mitä huhuja tietyillä vähemmistöryhmillä saattaa olla enemmistöstä ja muista vähemmistöryhmistä.

Ei pidä unohtaa, että huhujen vastainen strategia perustuu ymmärrykseen siitä, että meillä kaikilla on ennakkoluuloja ja stereotyyppisiä käsityksiä. Tilanteissa, joissa tietyt vähemmistöt ovat populististen ja muukalaisvihamielisten puheiden kohteena

ja joissa heitä leimataan ja syytetään erilaisista yhteiskunnallisista ongelmista, meidän olisi kuitenkin korostettava enemmän huhuja, jotka vaikuttavat tällaisten tilanteiden syntyyn. Lopuksi, jotta voisimme ymmärtää paremmin ennakkoluulojen vaikutusta ihmisuhteisiin, meidän on myös lisättävä tietoisuutta ennakkoluuloista, jotka liittyvät sosiokulttuuriin eroihin, jotka ovat usein toisiinsa yhteydessä (esim. sukupuolirikkomukset, sosiaalinen asema tai ikä).

Kohderyhmät

Huhujen tunnistamisprosessissa on tarkoitus tavoittaa kolme eri kohderyhmää:

- ▶ **Sisäiset toimijat:** Kuntien työntekijät ovat erittäin tärkeä kohderyhmä, koska monilla heistä on suora yhteys kansalaisiin ja mahdollisuus lisätä tietoisuutta näistä asioista (esimerkiksi kunnan henkilöstö eri osastoilla, sosiaalityöntekijät, sovittelijat, poliittiset toimijat ja opettajat).
- ▶ **Kaupungin keskeisimmät ”välilliset” toimijat:** eri alojen ihmiset, joiden henkilökohtainen tai ammatillinen asema altistaa heidät muita enemmän kansalaisten huhuille, kuten yhdistysten ja yhteisöjen edustajat (esimerkiksi naapurit, kulttuurialan toimijat, maahanmuuttajat, urheilualan toimijat, vanhemmat, yritykset, nuorisot), epäviralliset yhteisöjen johtajat ja esimerkiksi koulutus- ja terveysalan toimijat.
- ▶ **Kansalaiset:** vaikka laajaa kansalaiskyselyä ei olisi mahdollista toteuttaa, on tärkeää luoda erilaisia tiloja, joissa voidaan kuulla eri taustoista ja kaupunginosista tulevia kansalaisia ja keskustella suoraan heidän kanssaan.

Menetelmät

Huhujen tunnistaminen tulisi nähdä jatkuvana prosessina. Prosessi voidaan aloittaa tunnistamalla keskeisimmät huhut (5–10) koko kaupungin tasolla. Kun toimet ja kampanjat keskittyvät tiettyihin tavoitteisiin, asiaankuuluvia huhuja on tutkittava perusteellisesti ja niiden kehitystä on seurattava aktiivisesti, koska uusia huhuja saattaa ilmaantua ajan myötä.

Huhujen tunnistamisprosessi tulisi nähdä tilaisuutena luoda tiloja, joissa kansalaisten näkemyksiä, tunteita ja huolia voidaan kuunnella aktiivisesti. Se, että ihmiset tuntevat olevansa vapaita ilmaisemaan mielipiteensä ilman tuomitsemista, on ratkaisevan tärkeää sen varmistamiseksi, että huhujen vastainen strategia ei perustu syyttävään lähestymistapaan, vaan pohdinnan edistämiseen, keskustelun avaamiseen ja kriittisen ajattelun kehittämiseen.

Huhujen tunnistamiseen on käytetty erityisiä menetelmiä, erityisesti Euroopan neuvoston johtaman eurooppalaisen C4i-hankkeen puitteissa, mikä helpottaa kaupunkien välisiä vertailuja. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että joskus on hyödyllistä yhdistää perinteisempiä lähestymistapoja (kyselyt, kyselylomakkeet, kohderyhmätutkimukset) osallistavampiin ja luovempiin menetelmiin, kuten näemme kaupunkien käytännön esimerkeissä.

Alla on esitetty neljä erilaista ja toisiaan täydentävää menetelmää, jotka ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi kaupunkien kokemusten perusteella C4i-hankkeesta ja Antirumours Strategy to Prevent Racism -hankkeesta Espanjassa. Jokaisen menetelmän osalta on tärkeää määritellä selvästi kohderyhmä ja tavoite, joka halutaan saavuttaa.

Olemassa olevan tutkimuksen analysointi

Ennakkoluuloihin ja syrjintään liittyvien olemassa olevien tietojen, tutkimusten, selvitysten ja kyselyjen kartoittaminen (kansallisella tai paikallisella tasolla) voi täydentää ja tukea huhujen vastaiseen strategiaan liittyvää tiedonkeruuta. Vaikka ne eivät käsitelisi suoraan huhuja, ne voivat tarjota lisää tietoa kansalaisten käsityksistä monimuotoisuuskysymyksistä ja rikastaa huhujen vastaiseen strategiaan liittyvää tutkimusta.

Kyselyt, tutkimukset ja haastattelut

Monet kaupungit ovat käyttäneet asiantuntijoiden suunnittelemaa yleistä kyselylomaketta tai kyselytutkimusta monimuotoisuuteen liittyvien haasteiden ja huhujen tunnistamiseen. Ne sisälsivät suljettuja kysymyksiä, arviointiasteikkoja sekä laadullisia ja avoimia kysymyksiä. Monet niistä voidaan tehdä verkossa laajemman yleisön tavoittamiseksi, mutta on myös tärkeää haastatella keskeisiä toimijoita kasvokkain, jotta keskustelulle ja sisällön analysoinnille jää enemmän aikaa.

Kysymykset tulee muotoilla huolellisesti niin, että ne ovat puolueettomia eivätkä edistä huhujen levittämistä. Siksi on parempi aloittaa yleisemmillä ja avoimemmilla kysymyksillä, jotta ihmisille jätetään enemmän vapautta ilmaista havaintojaan, kuten:

- ▶ "Mitkä ovat mielestäsi suurimmat monimuotoisuuteen tai rinnakkaiseloon liittyvät haasteet kaupungissasi?"
- ▶ "Liittyvätkö jotkut näistä haasteista tiettyihin ryhmiin?"
"Voitko antaa konkreettisia esimerkkejä?"

Tällä tavoin saadaan paremmin tietoa erilaisista käsityksistä monimutkaisesta ja monimuotoisesta todellisuudesta.

Myöhemmässä vaiheessa voidaan siirtyä yksityiskohtaisempiin asioihin ja esittää konkreettisempia kysymyksiä monimuotoisuuden vaikutuksista joillakin erityisaloilla. Kohderyhmät huomioiden olisi kuitenkin vältettävä esittämästä kysymyksiä, joissa mainitaan jokin tietty huhu tai ryhmä, kuten "Oletko kuullut huhuja, että maahanmuuttajat käyttävät väärin sosiaalietuuksia?" On paljon parempi esittää neutraalimpia kysymyksiä, kuten:

- ▶ "Mitä huhuja olet kuullut maahanmuuttajien / pakolaisten / etnisten vähemmistöjen tai muiden ryhmien välisestä yhteydestä työmarkkinoihin" (ja sitten vaikka koulutukseen/ sosiaalipalveluihin/ terveydenhuoltojärjestelmään/julkisen tilan käyttöön jne.).

Tarkoitus ei ole ainoastaan tunnistaa huhuja, vaan myös saada hieman lisätietoa siitä, mitä ihmiset ajattelevat ja tekevät näiden asioiden suhteen. Jos vastaus siis on "Olen kuullut paljon huhuja siitä, että maahanmuuttajat väärinkäyttävät sosiaalietuuksia", kyselyä voi jatkaa seuraavilla kysymyksillä:

- ▶ Mitä mieltä olet tästä väitteestä? (valheellinen, tosi, liioiteltu...)
- ▶ Mihin argumentteihin/esimerkkeihin tämä väite perustuu?
- ▶ Liittyykö tämä väite johonkin tiettyyn ryhmään (kansallisuus, sukupuoli, ikä jne.)?
- ▶ Tukevatko tätä väitettä pääasiassa tietyt ryhmät (poliittiset toimijat, alkuperäiskansat, ulkomaalaiset, sosiaalihuollon käyttäjät, tiedotusvälineet jne.)?
- ▶ Oletko koskaan yrittänyt argumentoida tätä väitettä vastaan? Jos kyllä, mitä argumentteja olet käyttänyt? Mikä argumentti on osoittautunut vaikuttavammaksi?

Kyselylomakkeiden ja haastattelujen sisältö kehittyy jatkuvasti, ja vaikka on olemassa yhteisiä menettelytapoja, kaupungit voivat mukauttaa ne tarpeidensa mukaan, sillä se kuuluu olennaisesti huhujen vastaisen strategian kehittämiseen. Huhujen tunnistaminen on tärkeää, mutta on myös tärkeää olla joustava, jotta voimme parantaa menetelmiä kaupungeista saatujen kokemusten ja erilaisten prioriteettien ja lähestymistapojen perusteella.

Yhteistyö yliopistojen kanssa: Monet kaupungit, kuten Bilbao, Nürnberg tai Santa Coloma de Gramenet, ovat tehneet yhteistyötä yliopistojen kanssa saadakseen tukea huhujen tunnistamisprosessiin. Monet ovat laajentaneet tätä yhteistyötä huhujen vastaisten argumenttien keräämiseen ja huhujen vastaisten toimijoiden kouluttamiseen.

Työpajat huhujen kartoittamiseksi

Erittäin tärkeä keino tunnistaa huhuja ja samalla edistää keskustelua ja lisätä tietoisuutta näistä kysymyksistä on järjestää kahdesta kolmeen tuntia kestäviä työpajoja, joissa kartoitetaan osallistujien huhuihin liittyviä kokemuksia. Kohderyhmä on jälleen tärkeä, ja työpajat tulisi järjestää ensisijaisesti niiden ihmisten kanssa, jotka osallistuvat huhujen vastaiseen strategiaan eniten sekä kunnan että yhteiskunnallisten toimijoiden puolelta (osana valmiuksien kehittämisprosessia).

Lisäksi on tärkeää järjestää työpajoja, jotka on suunnattu monimuotoisemmalle yleisölle, myös eri taustoista tuleville kansalaisille. Tässä menetelmässä osallistujat jaetaan 4–6 hengen pienryhmiin, ja heille esitetään seuraavat kysymykset:

- ▶ Oletko henkilökohtaisesti joutunut huhujen tai stereotyyppien kohteeksi (esimerkiksi sukupuoli, ikä, ammatti, fyysinen ulkonäkö), ja jos olet, miltä sinusta on tuntunut?
- ▶ Mitkä ovat pääasialliset huhut, joita olet kuullut kaupungistasi?

Nämä ensimmäiset kysymykset ovat erittäin tärkeitä, koska yksi tavoitteista on saada ihmiset tietoisiksi siitä, että me kaikki olemme joskus olleet huhujen ja stereotyyppien ”uhreja”. Lisäksi erilaisista huhuista (kuten omaa kaupunkia tai asuinuutta koskevista huhuista) puhuminen auttaa ihmisiä ymmärtämään paremmin huhujen ja stereotyyppien luonnetta. Tietoisuuden, empatian ja kriittisen ajattelun edistäminen on yksi strategian keskeisimmistä tavoitteista, ja siihen on pyrittävä prosessin alusta alkaen.

Työpajaa voidaan jatkaa kartoittamalla huhuja erilaisista monimuotoisuuden liittyvistä teemoista ja eri sosiaaliryhmistä:

- ▶ Mitkä ovat pääasialliset huhut, joita olet kuullut kaupunkisi monimuotoisuudesta ja väestöryhmistä?
- ▶ Koskevatko nämä huhut tiettyjä ryhmiä (maahanmuuttajat, pakolaiset, etniset vähemmistöt, enemmistöryhmät, romanit, muslimit jne.)?
- ▶ Pidätkö näitä huhuja tosina, valheellisina, liioitteluna tai todellisuuden vääristelyinä, ja miksi koet niin?

Kun ryhmät ovat esitelleet tuloksensa, työpajojen vetäjät edistävät keskustelua ja nostavat esiin tärkeimmät havainnot (ja alkavat myös pohtia, millaisia huhujen vastaisia argumentteja keskusteluista voi nousta).

Luovat ja osallistavat toimet tietoisuuden lisäämiseksi

Huhujen tunnistaminen voi myös olla erinomainen tapa kiinnittää kansalaisten huomio ja lisätä tietoisuutta osana huhujen vastaisia toimia (kuten aiemmin mainittiin, tunnistamisprosessi tulisi nähdä jatkuvana prosessina eikä vain alussa toteutettavana toimena).

Luovuus on huhujen vastaisen strategian keskeinen periaate, ja sitä on tarpeen soveltaa kaikessa strategiaan liittyvässä toiminnassa. Monet kaupungit ovat löytäneet luovia ja omaperäisiä menetelmiä tunnistaa huhuja, joilla on ollut merkittävä vaikutus, myös tiedotusvälineisiin. Luovassa ja osallistavassa toiminnassa tulee kuitenkin olla varovainen ja välttää osallistumista huhujen levittämiseen. Huhujen vastaisilla toimijoilla on erittäin tärkeä rooli tässä prosessissa, ja monet heistä osallistuvat aktiivisesti kaikenlaiseen toimintaan huhujen tunnistamiseksi.

Nürnbergin kaupungissa toteutettiin *Roskakori ennakkoluuloja vastaan* -hanke, jossa kansalaiset saivat mahdollisuuden heittää ennakkoluulonsa roskakoriin. Osallistujille jaettiin moniste, jonka toiselle puolelle kirjoitettiin jokin itseä koskeva ennakkoluulo tai huhu ja toiselle puolelle jokin itsellä oleva ennakkoluulo, ja moniste heitettiin lopuksi roskakoriin.

Teneriffan Lagunan kunnassa toimiva huhujen vastainen työryhmä loi *”suuren huhukoelman”*, johon kerättiin yhteen kaikki keskeisimmät maahanmuuttoon ja väestön keskuudessa levinneeseen kulttuuriseen monimuotoisuuteen liittyvät huhut. Osallistujat saivat ”hävittää” huhut ja ennakkoluulot suureen roskakoriin, kirjoittaa ylös omia näkemyksiään ja ottaa itsestään huhujen vastaisen kampanjakuvan levitettäväksi sosiaalisten verkostojen kautta. Hankkeeseen osallistui noin kaksikymmentä huhujen vastaista toimijaa.

■ **Lublinissa** toteutettu ”huhupörssi” on nokkela ja tehokas tapa saada kansalaiset ajattelemaan huhuja julkisessa tilassa, ja hyvin toteutettuna se voi myös herättää positiivista mediahuomiota. Toteutukseen tarvitaan vain tyhjiä julisteita, joihin ohikulkijat voivat kirjoittaa huhuja, joita he ovat kuulleet tai joista he ovat tietoisia. Huhujen vastaisen työryhmän jäsenen osallistuminen helpottaa prosessin toteuttamista. Tämän menetelmän etuna on, että sen avulla voidaan kerätä lisämateriaalia huhujen paikallista tunnistamista varten. Lublin sai hankkeen avulla laajaa medianäkyvyyttä kaikilta kolmelta paikalliselta radioasemalta, yhdeltä valtakunnalliselta ja kahdelta paikalliselta TV-asemalta, kolmelta paikalliselta sanomalehdeltä ja suosituimmalta kansalliselta verkkouutisten tarjoajalta.

d) Huhujen analysointi

Kun keskeiset huhut on tunnistettu, ne tulisi analysoida ja luokitella niiden luonteen, kohderyhmän, asiaankuuluvan alan ja niiden tärkeimpien välittäjien tai luojaan mukaan. Ne voidaan jakaa esimerkiksi seuraaviin luokkiin:

- ▶ Työmarkkinat
- ▶ Yhdessä asuminen
- ▶ Julkiset palvelut
- ▶ Koulutus
- ▶ Julkinen tila
- ▶ Liiketoiminta
- ▶ Uskonto
- ▶ Sukupuolten väliset suhteet
- ▶ Asenteet
- ▶ Identiteettikysymykset ja -arvot
- ▶ Turvallisuus
- ▶ Muut

Huhujen vastaisten toimien painopisteiden määrittäminen edellyttää, että tunnistetaan myös huhut, joilla on suurin vaikutus, ja huhut, jotka kohdistuvat eniten leimautuneisiin ryhmiin (esim. pakolaiset, muslimit, romanit tai laittomat maahanmuuttajat). Nämä painopisteet muuttuvat ja kehittyvät ajan myötä, ja jokin aihe voi saada enemmän huomiota tietynä ajankohtana tai tietyn tilanteen myötä (esimerkiksi kasvavat populistiset poliittiset keskustelut, jotka leimaavat konkreettisia ryhmiä, pakolaisten määrän kasvu sotien ja konfliktien seurauksena, terrori-iskujen vaikutukset, jotka lisäävät painetta ja lisäävät ennakkoluuloja joitakin ryhmiä, kuten muslimeja, kohtaan)

On kuitenkin hyvä muistaa, että huhujen vastainen strategia on kehittynyt suuntaan, jossa huhujen tunnistamisesta on tullut pikemminkin

lähtöpiste kuin toimintamme erityinen tavoite. Huhujen vastaisten toimien pääasiallisena tavoitteena ei ole yrittää kumota huhuja, vaan edistää kriittistä ajattelua ja tietoisuutta stereotyyppien, ennakkoluulojen ja tasa-arvon merkityksestä sekä oikeuksiin, valtasuhteisiin ja sosioekonomiseen eriarvoisuuteen liittyvistä kysymyksistä. Asianmukainen diagnoosi tulisi tehdä käyttämättä liikaa resursseja huhujen tunnistamiseen, mikä ei ole kovin vaikeaa, ja prosessissa tulisi keskittyä enemmän siihen, kuinka voimme vaikuttaa kielteisiin kertomuksiin, jotka koskevat monimuotoisuutta ja tiettyjä ryhmiä, joiden tiedämme olevan eniten leimautuneita ja joihin kohdistuu syrjintää todennäköisemmin.

Mahdollisuudet ja riskit

Yksi huhujen tunnistamisprosessin epäsuorista hyödyistä on se, että sen avulla voimme aloittaa yhteistyön paikallisten toimijoiden kanssa. Yhteyden luominen työpajoihin osallistuviin ihmisiin on hyvä tapa levittää sanaa hankkeesta ja lisätä ihmisten kiinnostusta ja sitoutumista hankkeeseen. Lisäksi voimme pyytää yliopiston asiantuntijoilta tutkimustukea ja ottaa heidät mukaan hankkeeseen alusta alkaen. Vaikka huhujen kartoittaminen on tärkeä tehtävä, on tärkeää varmistaa, ettei se edistä niiden leviämistä, sillä vaarana on, että niitä pikemminkin vahvistetaan kuin kumotaan. Tähän tulisi kiinnittää huomiota huhujen tunnistamisprosessissa (kysymykset olisi siksi muotoiltava hyvin huolellisesti) sekä erityisesti huhujen vastaisten toimien ja kampanjoiden yhteydessä kehitetyissä tiedotusstrategioissa.

e) Huhujen vastaisten argumenttien tunnistaminen ja kerääminen

Kuten edellisestä luvusta käy ilmi, huhujen vastainen strategia on muutakin kuin pelkkä viestintäkampanja, jonka tarkoituksena on

levittää argumentteja ja objektiivista tietoa perättömien huhujen kumoamiseksi. Vaikka objektiivisen tiedon tarjoaminen on välttämätöntä tietäntyyppisten ennakkoluulojen torjumiseksi, meidän on myös oltava tietoisia sen rajallisesta kyvystä vaikuttaa ihmisten käsityksiin ja oltava varovaisia, ettei lähestymistapa käänny itseään vastaan. Jos todella haluamme vähentää ennakkoluuloja, meidän on myös kehitettävä toimia ja argumentteja, jotka edistävät kriittistä ajattelua, positiivista vuorovaikutusta ja ottavat huomioon emotionaalisen ulottuvuuden. Esittelemme molemmat lähestymistavat seuraavassa luvussa.

Objektiiviset ja määrälliset tiedot, tosiasiat ja argumentit

Luotettavien huhujen vastaisten argumenttien ja tietojen tunnistaminen voi olla hyödyllistä (tavoitteen, kohderyhmän ja kanavan mukaisesti), koska niiden avulla voimme

- ▶ ymmärtää paremmin joitakin realiteetteja, joita muuten ei havaittaisi, ja saada perusteellista tietoa ja lisävarmuutta
- ▶ voimaannuttaa ihmisiä, jotka haluavat osallistua ennakkoluulojen ja perättömien huhujen kumoamiseen, kuten huhujen vastaisten toimijoiden tapauksessa.

Kun keräämme tällaisia tietoja tilastojulkaisuista, laeista, asetuksista ja ohjeista (kunkin huhun luonteen ja monimutkaisuuden mukaisesti), meidän on

- ▶ kerättävä tietoja luotettavista lähteistä (esimerkiksi hallitukset, kansainväliset järjestöt, yliopistot, ajatushautomot)
- ▶ etsittävä tietoja, jotka on eritelty paikalliselle tasolle aina, kun se on mahdollista, ja yhdistettävä ne alueellisen, osavaltion tai jopa maailmanlaajuisen tason tietoihin
- ▶ kerättävä tietoja eri lähteistä yhdistämällä tilastollisia ja ensisijaisia tietoja yksityiskohtaisempiin ja tarkempiin tutkimuksiin.

Laadulliset, loogiset ja emotionaaliset argumentit

Eri tieteenalojen tutkimukset ja huhujen vastaisten kaupunkien kokemukset ovat osoittaneet, että objektiivisen tiedon levittämisellä voidaan vaikuttaa vain rajallisesti ihmisten käsityksiin. Tiedämme, että ihmisten asenteet muodostuvat sekä kognitiivisista että emotionaalisista komponenteista. Tiedämme myös, että ihmisillä on taipumus havaita ja mukauttaa todellisuutta omien ennakkoluulojen mukaan, ja että he eivät välttämättä huomioi tai rekisteröi objektiivista tietoa, joka on ristiriidassa heidän omien ennakkoluulojensa kanssa.

Jotta voisimme saada parempia tuloksia, huhujen ja ennakkoluulojen kohtaamisessa tulisi keskittyä enemmän strategioihin, jotka eivät perustu ainoastaan ”kylmiin” faktoihin. Nämä argumentit kulkevat käsi kädessä kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kriittistä ajattelua edistävien vuoropuhelujen ja keskustelujen kanssa. Meidän on korostettava, että huhujen vastaisen strategian tarkoituksena ei ole ”opettaa totuutta tietämättömille ja rasistisille ihmisille”. Meidän on vältettävä tällaista lähestymistapaa, joka on sekä tehoton että väärä. Sen sijaan meidän pitäisi keskittyä aktiiviseen keskusteluun ja sellaisten keskustelujen edistämiseen, joissa tuodaan esiin erilaisia argumentteja ja näkökulmia. Kuten myöhemmin näemme, tämä ei tarkoita sitä, etteikö ennakkoluuloja kohdattaisi suoraan tai että rasististen kommenttien ja mielipiteiden merkitystä ja vaikutusta vähäteltäisiin. Mutta koska kyseessä on yleinen lähestymistapa, joka kohdistuu väestön epäselvään enemmistöön (johon mekin kuulumme), suosittelemme kehittämään sellaisia huhujen vastaisia argumentteja, jotka:

- ▶ epäilevät ja haastavat yleistyksiä
- ▶ korostavat ristiriitoja ja tekopyhyyttä
- ▶ edistävät empatiaa ja korostavat yhtäläisyyksiä ja samankaltaisuuksia (tarpeet, kiinnostuksen kohteet jne.)
- ▶ vetoavat henkilökohtaisiin kokemuksiin ja yleismaailmallisiin arvoihin
- ▶ mahdollistavat henkilökohtaisten yhteyksien ja vuorovaikutusten vahvistamisen
- ▶ tunnistavat monimuotoisuuden ja korostavat sen arvoa
- ▶ tai toimivat muuten vastaavalla tavalla.

Monissa tapauksissa voimme käyttää myös aiempaa objektiivisempia ja loogisempia argumentteja kantamme tueksi. Argumentit ja viestit on kuitenkin mukautettava kohderyhmän ja kontekstin mukaan, sillä niiden sisältö ei voi olla sama toimittajien tai lukiolais-ten työpajoissa, tai keskusteltaessa naapurin tai sukulaisen kanssa.

Huhujen vastaisilla argumenteilla on paljon enemmän vaikutusta, kun ne ilmaistaan suoraan kasvokkain tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Tässä mielessä huhujen vastaisten toimijoiden rooli on erittäin tärkeä, koska he auttavat tunnistamaan tehokkaimmat strategiat ja argumentit, joita käytetään monissa huhujen vastaisissa toimitissa. Parhaita huhujen vastaisia argumentteja ovat ne, jotka ovat peräisin suoraan kansalaisilta itseltään. Siksi on erittäin tärkeää luoda tiloja, jotka mahdollistavat vuoropuhelun kansalaisten kanssa ja joissa he voivat vapaasti ilmaista mielipiteensä ja puuttua aktiivisesti keskusteluihin.

Esimerkkejä määrällisistä ja laadullisista huhujen vastaisista argumenteista

Kuvitellaan tilanne, jossa on tunnistettu huhu, jonka mukaan ”maahanmuuttajatromahduttavat julkisen terveydenhuoltojärjestelmän”.

Voimme tutkia asiaa ja löytää paljon tilastollista näyttöä, joka kumoaa tämän väitteen. Esimerkiksi Barcelonassa käytettiin muun muassa seuraavia huhujen vastaisia tietoja:

- ▶ On olemassa vankkaa empiiristä näyttöä siitä, että maahanmuuttajat käyttävät terveyspalveluja vähemmän kuin väestö keskimäärin (kaikki ikäryhmät ja kansallisuudet).
- ▶ Vain kaksi prosenttia maahanmuuttajaväestöstä on yli 65-vuotiaita, kun taas tämän ikäryhmän kantaväestön suhteellinen osuus, johon suuri osa terveydenhuoltobudjetista käytetään, on 24 prosenttia.
- ▶ Kansalaisuus ei ole muuttuja, joka selittäisi erot terveyspalvelujen käytössä. Terveyspalvelujen käyttöaste on sen sijaan yhteydessä sosioekonomisiin ja demografisiin muuttujiin.
- ▶ ”Terveysmatkailu” on hyvin harvinainen ilmiö, ja se koskee pääasiassa EU:n ja Yhdysvaltojen kansalaisia.
- ▶ Terveydenhuolto on ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa tunnustettu oikeus.

Nämä ovat tärkeitä tietoja, mutta on epätodennäköistä, että voimme muuttaa ihmisten käsityksiä pelkästään niiden avulla. Katsotaanpa toista argumenttia:

- ▶ Yhdistyneessä kuningaskunnassa monet ihmiset ajattelivat, että Itä-Euroopan maista tulevat maahanmuuttajat romahduttaisivat valtion terveydenhuoltojärjestelmän. Sen sijaan, että levittäisimme paljon monimutkaista ja tilastollista tietoa tämän kumoamiseksi, voisimme huomauttaa, kuinka monet Etelä-Euroopassa asuvat Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset hyötyvät myös isäntämaidensa julkisista terveydenhuoltojärjestelmistä.

Tämä argumentti on lyhyt ja yksinkertainen, ja se saa ihmiset ajattelemaan. Se havainnollistaa kansainvälisen keskinäisen riippuvuuden ja vastavuoroisuuden monimutkaisuutta ja lisää emotionaalista vaikutusta luomalla mielikuvan brittiläisistä vanhuksista. Emme väitä, että on hyödytöntä jakaa objektiivisiä tietoja siitä, kuinka moni Itä-Euroopan kansalainen osallistuu Yhdistyneen kuningaskunnan sosiaali- ja terveyspalveluihin maksamalla veroja ja tekemällä töitä, joita monet Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset eivät kenties halua tehdä. Nämä tiedot ovat tärkeitä, mutta niistä on todennäköisesti hyötyä vain hyvin erityisissä tilanteissa.

Laadullisiin ja emotionaalisiin argumentteihin perustuvan tiedonvaihdon merkitys korostui myös seuraavassa tilanteessa, johon törmättiin Barcelonassa aivan huhujen vastaisen strategian toteutuksen alkuvaiheessa.

Ikäihmisten kulttuurikeskuksessa järjestettiin työpaja, jossa 20 hengen ryhmältä kysyttiin heidän ajatuksiaan monimuotoisuudesta ja maahanmuuton vaikutuksista heidän kaupungissaan. Alussa tuli esiin monia kielteisiä huhuja: ”he ovat uhka arvoillemme ja identiteetillemme”, ”he eivät halua integroitua” jne. Fasilitaattori

(erittäin tärkeä rooli) ei yrittänyt kiistää näitä mielipiteitä objektiivisilla tiedoilla, vaan kysyi tarkempia kysymyksiä, esitteli muita näkemyksiä ja kuunteli osallistujia aktiivisesti ja kunnioittavasti. Jossain vaiheessa eräs osallistuja sanoi: ”No, yksi asia, jonka haluan huomauttaa, on se, että suurin osa ihmisistä, jotka antavat minulle oman istumapaikkansa bussissa, ovat maahanmuuttajia.” Pian monet muutkin osallistujat alkoivat jakaa samanlaisia kokemuksia ja pohtia sitä, kuinka yhteiskunta on menettämässä tiettyjä arvoja ja kuinka vanhuksia kohtaan tulisi osoittaa enemmän kunnioitusta. Keskustelu oli erittäin mielenkiintoinen, ja siinä viitattiin useasti siihen, miten suuresti vanhuksia kunnioitetaan muissa kulttuureissa. Keskustelun jälkeen fasilitaattori kysyi osallistujilta: ”Voisimmeko sanoa, että maahanmuuttajat tuovat tai vahvistavat myös tiettyjä myönteisiä arvoja yhteiskunnassamme?” Suurin osa vastasi myöntävästi, ja keskustelussa kuultiin tasapainoisempia mielipiteitä monimuotoisuuden vaikutuksista. Jotkut osallistujat alkoivat muistaa, että heidänkin vanhempansa olivat olleet maahanmuuttajia ja että he joutuivat kohtaamaan melko kovan todellisuuden saapuessaan Barcelonaan.

Tämä on hyvä esimerkki siitä, että meidän ei pitäisi keskittyä liikaa huhuihin ja tietoihin, vaan pikemminkin tarjota tilaa rennommille keskusteluille, joissa voi esiintyä huhujen vastaisia argumentteja, joilla on paljon suurempi vaikutus kuin pelkällä tietojen esittämisellä.

3. Merkityksellisten ja motivoituneiden toimijoiden sitouttaminen: tulevaisuuden huhujen vastaisen verkoston perusta

Huhujen vastaisen verkoston luominen on yksi huhujen vastaisen strategian keskeisistä tavoitteista. Kuten aiemmin mainittiin, tarkoituksena ei ole luoda uutta kuntapolitiikkaa, vaan pitkän aikavälin kaupunkistrategia, joka edellyttää erilaisten yhteiskunnallisten toimijoiden sitoutumista ja osallistumista.

Kuten monien kaupunkien kokemukset ovat osoittaneet, tätä verkostoa voidaan kehittää, ylläpitää ja hallinnoida monin erin tavoin. Verkoston toiminta, suorituskyky, koko ja kohderyhmä voivat vaihdella merkittävästi paikasta toiseen. Jotkut ovat avoimia kaikille, jotka haluavat osallistua, ja toiset ovat keskittyneempiä ja rajoittuvat tiettyyn toimijaryhmään. Jotkut verkostot ovat virallisempia, ja niillä on erilaisia työryhmiä ja hyvin määritelty toimintasuunnitelma, kun taas toiset ovat epävirallisempia ja joustavampia, mutta niiden osallistumisaste on hyvä.

■ **Louresin** kaupunki suunnitteli ja toteutti Loures free of rumours -kampanjan huhujen vastaisen verkoston avulla. Verkostoon kuului kunnan eri osastoja (julkisista tiloista, sosiaalisesta asuntotuotannosta, kotouttamisesta, naisten palveluista, urheilusta, koulutuksesta, kulttuurista, sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta ja vesi- ja jätehuollosta vastaavat osastot) sekä muita julkisia ja yksityisiä toimijoita (paikallinen sairaala, sähköyhtiö EDP, IKEA, lääkeyhtiö Hovione).

■ **Barcelonan** huhujen vastainen verkosto perustettiin vuonna 2010, ja siihen kuuluu tällä hetkellä noin 400 yhteisöä, yli 500 henkilöä sekä Barcelonan kaupunginvaltuusto. Verkoston jäsenet ovat pääasiassa yhteiskunnallisia toimijoita, mutta verkostoon kuuluu myös kirjastoja, kulttuuri- ja koulutuskeskuksia ja elinkeinoelämän järjestöjä.

Verkosto koostuu kolmesta erityyppisestä työtahosta, jotka ovat strateginen komitea, strategian dynaamista kehittämistä käsittelevä toimikunta sekä asuinalueita, viestintää ja koulutusta käsittelevät työryhmät. Sitoutuminen ja osallistuminen verkostoon vaihtelee, mutta kaupungissa pidetään joka vuosi yhteisistuntoja, joissa esimerkiksi hyväksytään verkoston toimintasuunnitelma.

Jäsenet jakavat huhujen vastaisia materiaaleja ja resursseja, kehittävät yhteisiä aktiviteetteja ja toteuttavat huhujen vastaisia toimia omilla toiminta-alueillaan. Kaupungin viimeisimmässä toimintasuunnitelmassa (2016–2020) on määritelty verkoston tavoitteet, toimintalinjat, toimet, osallistumistasot ja toimintarakenne.

■ **Cartagenan** huhujen vastainen verkosto on jaettu kolmeen eri alueeseen tai työryhmään: strategiaa ohjaava ydinryhmä, joka koostuu kaupungin eri osastojen ja yhteisöjen edustajista, tiedotusryhmä, johon kuuluu 40 kunnallista ja yhteiskunnallisten järjestöjen toimijaa, ja vapaaehtoisten ryhmä, jonka muodostavat tällä hetkellä eri kansallisuksia edustavat nuoret.

Tämä olemassa olevien verkostotyyppien moninaisuus voi tarjota hyviä esimerkkejä ja inspiraatiota huhujen vastaista strategiaa suunnitteleville kaupungeille ja auttaa niitä mukauttamaan mallia, kun huhujen vastaisen strategian kehittämisessä on päästy vauhtiin. Joustavuus ja mukautumiskyky ovat jälleen ratkaisevan tärkeitä.

Monet kaupungit ovat myös hyödyntäneet jo olemassa olevia verkostoja ja niiden toimintarakenteita.

Amadoran kaupungin huhujen vastainen verkosto sai alkunsa vuonna 2003 perustetusta Local Council of Social Action (CLAS) -järjestöstä, johon kuului 74 toimijaa. Kaikki aiheesta kiinnostuneet CLAS-järjestön jäsenet saivat osallistua huhujen vastaiseen koulutukseen.

Santa Coloma de Gramenetissa toimiva Network for the Transmission of Positive Values and Messages -verkosto on uraauurtava verkosto Espanjassa, jolla on 12 vuoden kokemus sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen, rinnakkaiseloon, toisten kunnioitukseen ja hyviin naapurussuhteisiin liittyvien aiheiden parissa työskentelystä. Verkostossa on yli 400 jäsentä 70 organisaatiosta, joihin kuuluu paikallisyhdistyksiä, naisasiaryhmiä, eri taustoista tulevia kulttuuriyhdistyksiä, uskonnollisia yhdistyksiä (esim. katolilais-, muslimi-, protestantti- ja ortodoksiyhdistyksiä) ja urheiluseuroja. Verkosto päätti omaksua huhujen vastaisen lähestymistavan ja kouluttaa kansallisia huhujen vastaisiksi toimijoiksi ennakkoluulojen ja perättömien huhujen kumoamiseksi.

Teneriffan saari perusti huhujen vastaisen työryhmän osana pitkäaikaista Together in the Same Direction -hankettaan, johon on osallistunut useita eri toimijoita vuosien ajan. Työryhmä on erityisen tuottelias, dynaaminen ja luova verkosto, joka on kehittänyt erittäin innovatiivisia tiedotuskampanjoita. Yksi sen innovatiivisista ratkaisuista on ollut perustaa lapsista koostuva huhujen vastainen työryhmä, joka osallistuu keskusteluihin ja muuhun huhujen vastaiseen toimintaan.

Olipa huhujen vastaisen verkoston kokoonpano mikä tahansa, sillä tulisi olla valmiudet

- ▶ tehdä päätöksiä ja osallistua tehokkaasti huhujen vastaisen strategian kehittämiseen ehdotusten, keskustelujen, toimien ja yhteisten viestintämateriaalien avulla
- ▶ tarjota mahdollisuuksia erilaisten ihmisten ja instituutioiden osallistumiseen
- ▶ tarjota koko kaupungin kattava identiteetti strategialle, joka ylittää yksinomaan kaupunginvaltuuston toimistoissa suunnitellun julkisen politiikan
- ▶ edistää kulttuurienvälisen lähestymistavan ja monimuotoisuuden hallintaa koskevan keskustelun syventämistä.

Miksi se on tärkeää?

- ▶ Verkosto voi laajentaa huhujen vastaisen strategian vaikutusta alueille tai konteksteihin, jotka ovat kunnan ulottumattomissa. Se auttaa hankkimaan lisää resursseja ja luomaan myönteisiä synergioita toimijoiden välille.
- ▶ Vankan verkoston rakentaminen on myös tapa lähestyä "huhukoneistoa". Verkoston avulla voimme ymmärtää paremmin todellisen tilanteen, määrittää huhujen laajuuden ja tunnistaa parhaat lähestymistavat niiden kumoamiseksi.
- ▶ Verkosto auttaa myös lisäämään vastuullisuutta ja solidaarisuutta osallistujien keskuudessa sitouttamalla heidät saavuttamaan yhteisen tavoitteen, joka on merkityksellinen heidän kaupunkinsa yhteenkuuluvuuden ja kehityksen kannalta.

Verkostoilla voi olla erilaisia tehtäviä ja tavoitteita, kuten:

- ▶ tiedottaa laajempaa yhteisöä, lisätä ymmärrystä ja edistää ihmisten välisiä yhteyksiä
- ▶ antaa ja kerätä palautetta ideoista ja niiden toteuttamisesta
- ▶ antaa neuvoja ja ohjausta huhujen vastaisille kampanjoille
- ▶ ehdottaa, suunnitella ja toteuttaa tukitoimia
- ▶ laajentaa huhujen vastaista strategiaa tulevaisuudessa ja tukea kestäväää kehitystä.

Kokemuksemme on osoittanut, että yksi verkoston päätavoitteista on tarjota jäsenilleen inspiraatiota, menetelmiä, hyödyllisiä työkaluja, tukea ja koulutusta, jotta he voivat sisällyttää huhujen vastaisen lähestymistavan jokapäiväiseen toimintaansa.

Tekijät, jotka tulisi ottaa huomioon verkostoa luotaessa

Kun kaupungin hallinto edistää osallistavaa toimintaa, on erittäin tärkeää selvittää sen luonnetta. Ennen aloittamista on harkittava huolellisesti seuraavia kysymyksiä: minkälainen rakenne verkostolla tulisi olla, mitkä ovat verkoston prioriteetit ja tavoitteet, mihin huhujen vastaisiin toimiin verkosto ryhtyy, miten päätökset tehdään, mitä verkosto tarjoaa jäsenilleen ja miten sitä koordinoidaan?

Mitä tulee **verkostojen autonomiaan** päätöksenteossa, jotkut ovat luonteeltaan neuvoa-antavia, kun taas toisilla on enemmän päätöksentekovaltaa. Valinta riippuu kunkin kaupungin poliittisesta tahdosta, osallistumiskulttuurista ja ”perinteistä”, koordinaattoreiden työnkuvasta, paikallisen kansalaisyhteiskunnan rikkaudesta ja rakenteesta sekä muista tekijöistä. Kaupungeista saadut kokemukset osoittavat, että verkoston autonomian aste ja rakenne voivat myös muuttua. Liikkeelle lähdetään todennäköisesti yhdellä käsitteellä (muodollinen tai epävirallinen, suuri tai pieni, homogeeninen tai monimuotoinen), joka kehittyy asteittain ja jota on muutettava esimerkiksi osallistujien sitoutumisasteen, tulosten tai uusien osallistujien mukaan.

Yksi kysymys on kuitenkin vielä jäljellä: pitäisikö huhujen vastaisen verkoston olla avoin uusille jäsenille heti sen luomisen jälkeen vai pitäisikö uusia sidosryhmiä ottaa mukaan vähitellen? Molemmat vaihtoehdot ovat mahdollisia. Joka tapauksessa olemme sitä mieltä, että uusien toimijoiden mukaan ottaminen on välttämätöntä ja että verkoston laatu ja laajuus ovat tärkeimmät tekijät sen asianmukaisen hallinnoinnin kannalta. Kaikki verkostot perustuvat ajatukseen, että onnistuneen strategian on mahdollistettava kunnan ulkopuolisten sidosryhmien, kuten kansalaisjärjestöjen, yhteisöjärjestöjen, kolmannen tason järjestöjen, yksityisen sektorin ja strategian kohderyhmien osallistuminen.

Kuinka houkutella jäseniä verkostoon ja mikä on heidän roolinsa?

Herätä heidän kiinnostuksensa. Oletuksena on, että verkostoon kuuluvilla ihmisillä on jonkinlainen halu parantaa sosiaalisia suhteita ja rinnakkaiseloa kaupungeissaan. Itse asiassa he ovat todennäköisesti jo työskennelleet tai osallistuneet sosiaalisiin ja kulttuurienvälisiin hankkeisiin.

Voimme herättää heidän kiinnostuksensa strategiaa kohtaan erilaisilla menetelmillä, kuten huhujen tunnistamisprosessin, työpajojen, informatiivisten sähköpostien ja sosiaalisen median avulla tai soittamalla suoraan potentiaalisille jäsenille. Huhujen vastaisen koulutuksen tarjoaminen on todennäköisesti erittäin tehokas tapa houkutella strategiasta kiinnostuneita ihmisiä. Hankkeen julkiset esittelyt ja tiedon levittäminen

tiedotusvälineissä voivat myös olla hyvä tapa tavoittaa ihmisiä ja saada joidenkin keskeisten toimijoiden huomio.

Korosta verkostoon kuulumisen etuja, kuten: mahdollisuus olla osa perusteellista ja innovatiivista kehystä, jonka tarkoituksena on lisätä tietoisuutta huhuihin ja ennakkoluulojen vähentämiseen liittyvän maailmanlaajuisen strategian avulla; koulutus; pääsy käytännöllisiin ja jaettuihin resursseihin (verkkosisällöt, esitteet, toimintaohjeet, parhaat käytännöt); tunne kuulumisesta mielenkiintoiseen ja innovatiiviseen organisaatioon; mahdollisuus verkostoitua ja lisätä näkyvyyttä sekä luoda yhteyksiä muihin toimijoihin sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti. Verkoston jäsenet pääsevät osallistumaan mielenkiintoiseen prosessiin, joka tuo hyödyllisiä ja innovatiivisia vastauksia ja tuloksia heidän kaupunkinsa sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja maailmanlaajuisen kehityksen parantamiseksi.

Vahvista suhdetta. Verkoston toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi on tärkeää luoda hyvät puitteet pitkäaikaiselle suhteelle. Jäsenten pitäisi tuntea, että heidän mielipiteensä otetaan huomioon, ja mahdolliset väärinkäsitykset tai väärät odotukset on oikaistava ajoissa. Kun järjestämme kokouksia, meidän on edettävä riittävän nopeasti, jotta emme lannista osallistujia esimerkiksi käyttämällä liikaa aikaa päätösten tekemiseen ilman seurantaa tai konkreettisia toimia niiden toteuttamiseksi. Kokouksilla tulisi aina olla selkeät tavoitteet ja sisältö, jotta toimijat eivät koe, että tuhlaamme heidän aikaansa.

Osallistumisen tason osalta on tärkeää korostaa, että osallistavien tilojen on oltava joustavia ja mukautettavissa monenlaisiin kohderyhmiin. Jos luomamme verkosto vaatii runsaasti aikaa ja omistautumista ja suurin osa jäsenistä on ammattilaisia organisaatioista, jotka jo työskentelevät näiden asioiden parissa, voi olla haastavaa houkutella mukaan erityyppisiä ihmisiä. Verkoston ”homogenisointia” on näin ollen tärkeää välttää. Sen on oltava monipuolinen sekä kulttuurienvälisestä näkökulmasta että ammatiprofilien, ikärakenteen ja muiden tekijöiden osalta.

Yksi strategian erityistavoitteista on saada mukaan paljon erilaisia ihmisiä, ja he voivat osallistua strategian toteuttamiseen monissa eri muodoissa. He voivat esimerkiksi osallistua tietyn toimen toteuttamiseen, edistää huhujen vastaista lähestymistapaa omalla alallaan, osallistua koulutuksiin, luoda huhujen vastaisia resursseja, tehdä akateemista tutkimusta tai osallistua huhujen vastaisten viestien levittämiseen.

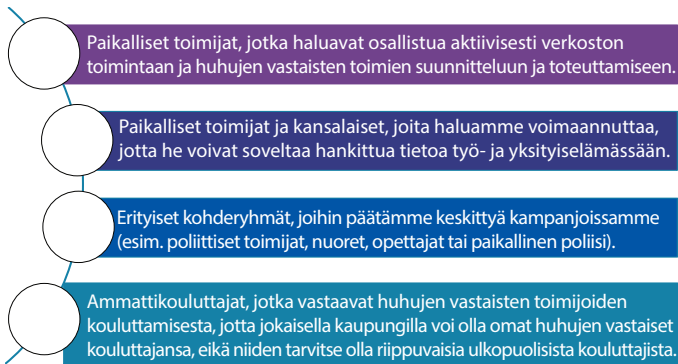
4. Huhujen vastaisten toimijoiden kouluttaminen

Huhujen vastaisten toimijoiden kouluttaminen on keskeinen osa huhujen vastaisen strategian toteuttamista, sillä yksi strategian päätavoitteista on antaa ihmisille teoreettista osaamista, taitoja ja käytännön työkaluja, jotta he voivat haastaa ennakkoluuloja ja huhuja entistä tehokkaammin. Kuten jo aiemmin mainitsimme, käsittelemme hyvin monimutkaisia ja arkaluonteisia kysymyksiä, ja tarvitsemme muutakin kuin hyvää tahtoa vaikuttaaksemme kansalaisten käsityksiin. Meidän on oltava hyvin tarkkoja ja perusteellisia, mutta samalla meidän on motivoitava ja osallistettava ihmisiä eri tavoin.

Kuka?

Meidän on ensin kysyttävä itseltämme, keitä haluamme kouluttaa? Miksi? Ja mitä varten? Miten he osallistuvat kampanjan tulevaan suunnitteluun ja toteutukseen? Haluammeko kouluttaa vain huhujen vastaisen verkoston jäseniä? Onko koulutus itsessään valistustoimintaa, ja pitäisikö meidän siksi kouluttaa mahdollisimman monia ihmisiä? Jos alamme tarjota huhujen vastaista koulutusta vastaamatta näihin kysymyksiin, vaarana on, että koulutuksen jälkeen emme tiedä, mitä tehdä seuraavaksi. Tämä on ratkaiseva seikka. **Haluamme kouluttaa ihmisistä huhujen vastaisia toimijoita**, mutta meidän on tarjottava heille konkreettiset puitteet ja käytännön välineet, jotta he voivat ymmärtää, mitä heidän pitäisi tehdä hankitulla tiedolla.

Aluksi kaupunkien on koulutettava huhujen vastaisen strategian ydinryhmä ja ne toimijat, jotka sitoutuvat strategiaan eniten. Kun erityiset painopisteet ja kohderyhmät on määritetty, kaupunkien on tunnistettava tarkemmat profiilit ja avainhenkilöt, joita halutaan käyttää huhujen vastaisina toimijoina. Jos päättämme keskittyä nuoriin, meidän on koulutettava ihmisiä, joilla voi olla kokemusta ja vaikutusvaltaa nuorten keskuudessa. Vastaavasti, jos kohteena on tietty kaupunginosa, meidän on löydettävä kyseiseltä alueelta ihmisiä, joiden tausta tekisi heistä mielenkiintoisia ja tehokkaita huhujen vastaisia toimijoita. Kun olemme kouluttaneet ydinkohderyhmän, voimme tunnistaa erilaisia kohderyhmiä alla kuvatulla tavalla. Vaikka koulutuksen sisällöllä voi olla yhteinen perusta, se olisi myös mukautettava kunkin koulutustilaisuuden tavoitteisiin ja kohderyhmiin.

Millaista sisältöä?

Vaikka huhujen vastainen koulutus on mukautettava tiettyihin tavoitteisiin ja kohderyhmiin, sen ydinsisällön tulisi sisältää joitakin yhteisiä teemoja.

- ▶ Huhujen vastaisen strategian esittely: periaatteet, tavoitteet ja menetelmät.
- ▶ Laaja käsitys kulttuurista ja siitä, miten se voi muovata ja rajoittaa käsitystämme maailmasta.
- ▶ Johdatus monimuotoisuuden hallinnan teoreettiseen viitekehykseen, jossa korostetaan kulttuurienvälisyyttä.
- ▶ Käsitteelliset elementit, joiden avulla voidaan ymmärtää huhujen vastaisen strategian keskeiset käsitteet: stereotyyppiä, ennakkoluuloja ja huhut. Mitä ne ovat? Miten ne luodaan ja miten ne toimivat? Mitkä ovat niiden vaikutukset yhteiskuntaamme?
- ▶ Miten vähentää ennakkoluuloja ja stereotyyppioita: mitkä ovat riskit? Mitkä ovat tehokkaimmat menetelmät? Miten voimme soveltaa niitä?
- ▶ Viestintätaidot tietoisuuden lisäämisessä ja huhujen kumoamisessa kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutuksen kautta.
- ▶ Esimerkkien tarjoaminen huhujen vastaisista kampanjoista, työkaluista ja toimista, joilla on taisteltu tehokkaasti ennakkoluuloja vastaan.
- ▶ Erilaiset koulutusmenetelmät (kouluttajien koulutuksessa)

Huhujen vastaisille toimijoille suunnatun koulutuksen sisältö ja kesto ovat kehittyneet, ja koulutuksen toteuttamiseen on olemassa erilaisia malleja ja vaihtoehtoja. Voimme kuitenkin tunnistaa kaksi erilaista koulutustyyppiä.

- ▶ **Perussisältö:** Huhujen vastaisille toimijoille suunnatun peruskoulutuksen tulisi kattaa edellä mainitut aiheet, ja sen kesto voi vaihdella intensiivisemmästä peruskoulutusohjelmasta (8 tuntia) laajempaan ja muodollisempaan koulutukseen (14–20 tuntia).
- ▶ **Täydentävä sisältö:** meidän on kehitettävä koulutuksen tavoitteen ja kohderyhmän (kohderyhmien) mukaisesti täydentäviä koulutuksia ja koulutusmoduuleja, joissa painotetaan enemmän tiettyjä aiheita (esim. sosiaalisen median käyttö huhujen vastaisena välineenä, erityiset menetelmät kouluttajia varten, poliittisille toimijoille tai paikalliselle poliisille mukautettu koulutus). Tämäntyyppiset koulutukset voivat kestää 2–4 tuntia, ja ne tarjoavat loistavan tilaisuuden täydentää peruskoulutuksen kautta hankittua osaamista ja houkutella ihmisiä osallistumaan kattavampaan koulutukseen.

Kattava koulutus antaa osallistujille mahdollisuuden kouluttautua ”huhujen vastaisiksi toimijoiksi”, ja se olisi erotettava muista koulutuksen muodoista, jotka eivät riitä antamaan pätevyyttä huhujen vastaisen toimijan tehtäviin. Perustietojen opettaminen huhujen vastaisille toimijoille edellyttää vähintään 8 tunnin koulutusta.

Esimerkkejä olemassa olevista koulutuksista:

■ **Bilbao** tarjoaa koulutuspaketin, joka keskittyy eri ryhmiin. Peruskoulutukseen (johon on osallistunut tähän mennessä noin 170 henkilöä) voivat osallistua eri kaupunginosien sidosryhmät, kuten yhdistykset, kulttuuri- ja urheilukeskukset sekä kansalaiset. Kaupungissa järjestetään myös kunnan henkilöstölle, poliittisille toimijoille ja tiedotusvälineille suunnattuja erityiskoulutuksia sekä koulutuksia, joiden teemat on kehitetty verkoston osallistujien tarpeiden mukaan (esim. ”huhut koulussa”, ”luovuus huhujen vastaisessa toiminnassa”, ”kyberaktivismi vihaa ja suvaitsemattomuutta vastaan” ja ”sukupuoli ja islamofobia”).

■ **Nürnbergin** kaupunki on mainostanut koulutuksia avoimien hakujen kautta sekä kohdistamalla ne tiettyihin kohderyhmiin. Kaupungin akatemian koulutusohjelmassa on tarjottu koulutuskursseja Nürnbergin, Fürthin, Erlangenin ja Schwabachin kaupunkien työntekijöille vuodesta 2017 lähtien. Koulutukset koostuvat neljästä moduulista, joista kukin kestää kolme tuntia (yhteensä 12 tuntia).

■ **Barcelonassa** toimivat huhujen vastaiset toimijat ovat kouluttaneet yli 1 500 kunnallisten palvelujen ja muiden laitosten jäsentä sekä yksittäisiä kansalaisia. Koulutuksen sisältö on kehittynyt ajan myötä, ja peruskurssin nykyinen kesto on 20 tuntia (viisi neljän tunnin koulutusta). Äskettäin lisätty koulutussisältö sisältää osion, joka käsittelee uusia työkaluja tiedotusvälineissä levitettyjen huhujen torjumiseksi. Kaupunginvaltuuston julkaisema kattava *Käytännön opas huhujen vastaisille toimijoille* tarjoaa tietoa koulutuksen sisällön täydentämiseksi. Se on inspiroinut monia muita kaupunkeja, jotka ovat kehittäneet omia koulutusmateriaalejaan ja mukauttaneet niitä eri teemoihin.

Getxo hyödyntää myös erilaisia koulutuksen muotoja huhujen vastaisten toimijoiden kouluttamiseen. Niihin kuuluu huhujen vastainen peruskurssi (13 tuntia), Antirumours in Motion -kurssi (innovatiivinen intensiivikoulutus viikonloppuisin), hallintohenkilöstölle suunnattu kurssi (12 tuntia) ja perusteellisia seminaareja eri aiheista (3–4 tuntia).

”Kouluttajien koulutuksen” merkitys

Vaikka kaupunki tarvitsee ensisijaisesti ulkopuolista tukea huhujen vastaisen koulutuksen järjestämiseen, sen tulisi tunnistaa omat tulevat kouluttajansa varmistaakseen kaupungin huhujen vastaisen strategian autonomian. Yksi tärkeimmistä tehtävistä on luoda koulutussisältöä ja -materiaaleja, jotka on mukautettu paikallisiin olosuhteisiin ja paikallisten huhujen vastaisten kampanjoiden erityispiirteisiin. Koulutettaville henkilöille tulisi jakaa tukimateriaalia koulutuksen jälkeen, jotta he voivat jatkaa työtä vastaisuudessa. Suosittelemme ideoimaan yhdessä, miten koulutettuja voitaisiin tukea jälkepäin ryhmänä, jotta voidaan jatkaa strategian tehokasta toteuttamista, auttaa koulutettuja verkostoitumaan keskenään ja rohkaista heitä kehittämään huhujen vastaisia toimia suuremman yleisön tavoittamiseksi ja myönteisen ketjureaktion saavuttamiseksi.

Kaikissa C4i-hankkeeseen osallistuneissa Euroopan kaupungeissa järjestettiin intensiivisiä kouluttajien koulutustilaisuuksia, joiden pohjalta monet kehittivät omia huhujen vastaisille toimijoille suunnattuja koulutuksiaan. Esimerkiksi **Erlangenin, Botkyrkan, Patrasin ja Limerickin** kaupungit kehittivät omia moduulejaan eri kohderyhmille ja aloille. Huhujen vastainen koulutus osoittautui erittäin tehokkaaksi tavaksi sitouttaa ja voimaannuttaa monia ihmisiä, jotka myöhemmin osallistuivat huhujen vastaisten toimien suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä erilaisiin huhujen vastaisiin kampanjoihin.

Sisällön kehittäminen ja soveltaminen edistämällä monitieteistä lähestymistapaa

Huhujen vastaisten toimijoiden koulutus kehittyy jatkuvasti ja sisältää uusia, tehokkaiksi osoittautuneita menetelmiä. Tämä saattaa johtua siitä, että mukaan on otettu uusia asiantuntijoita ja kouluttajia, joilla on kokemusta esimerkiksi kulttuurienvälisyydestä, syrjinnän ja rasmin torjunnasta sekä sukupuolten tasa-arvosta.

Meidän on huomioitava osaamista ja asiantuntemusta monilta eri tieteenaloilta, kuten antropologiasta, sosiaalipsykologiasta, viestinnästä ja pedagogiikasta. Samalla meidän on myös pidettävä silmällä mielenkiintoista kehitystä eri aloilla, kuten neurotieteissä ja taiteen ja teknologian parissa sovellettuina sosiaalisiin kysymyksiin. Huhujen vastaisen strategian keskiössä on edistää yhteistyötä ja vuoropuhelua eri toimijoiden välillä. Samalla on tärkeää suhtautua avoimesti ajankohtaiseen tutkimukseen ja osaamiseen (ja välttää myös näitä koskevia ennakkoluuloja).

B. Huhujen vastaisten toimien toteutus suunnittelu ja toteutus

Tähän mennessä käsittelemämme toimet ovat keskeisessä osassa huhujen vastaisessa strategiassa, mutta emme ole vielä käsitelleet strategian keskeisintä osaa: sellaisten huhujen vastaisten toimien kehittämistä, joiden avulla aiomme saavuttaa erityistavoittemme.

Ennen kuin syvennymme erilaisiin kehitettäviin toimiin, mainitsemme joitakin yhteisiä keskeisiä tekijöitä yksittäisten toimien suunnittelussa suhteessa globaaliin strategiaan. Nämä keskeiset tekijät auttavat meitä ymmärtämään, kontekstualisoimaan ja helpottamaan entistä paremmin toimivampaa interventiota. Huhujen vastaiselle strategialle ominainen joustavuus on kuitenkin tärkeää säilyttää koko prosessin ajan, myös toimien toteutuksen aikana.

Suhde strategian tavoitteisiin ja periaatteisiin

Meidän on ensinnäkin pidettävä mielessä, että kehitettävät toimet on suunnattava strategian tavoitteiden mukaisesti ja niiden on perustuttava strategian periaatteisiin, jotka ovat seuraavia:

Tavoitteet	Periaatteet
Osallista ja voimaannuta monenlaisia sidosryhmiä	Vahvista poliittista sitoutumista
Edistä kriittistä ajattelua ja kasvata tietoisuutta	Kohdista vetovoimaisia toimia epävarmaan enemmistöön
Vaikuta poliittisiin ja sosiaalisiin aiheisiin	Takaa ”kaupunkien kollektiivinen ulottuvuus”
	Edistä luovuutta
	Takaa täsmällisyyttä ja tulokset

Globaali strategia vs. sen konkreettiset toimet

Huhujen vastainen strategia on ajan myötä kehittyvä kaupunkistrategia, jonka avulla voidaan käynnistää pitkäkestoinen sosiaalinen muutosprosessi. Kyseessä ei ole projekti tai kampanja, jonka kesto olisi rajoitettu 6 kuukauteen tai yhteen vuoteen. Huhujen vastaisella strategialla on maailmanlaajuiset tavoitteet, ja se edellyttää entistä vakaampia ja pysyvämpiä toimia, joita ovat muun muassa poliittinen sitoutuminen ja vakiintuneen työryhmän ylläpitäminen, huhujen vastaisen verkoston vahvistaminen ja laajentaminen, huhujen vastaisen koulutuksen tarjoaminen sekä maailmanlaajuisen viestintästrategian toteuttaminen huhujen vastaisen strategian puitteissa.

Olemme jo maininneet, että huhujen vastainen strategia ei ole tietoisuuden lisäämistä koskeva viestintäkampanja, vaikka tällainen kampanja saattaa auttaa saavuttamaan osan strategian tavoitteista. Huhujen vastaisen strategian yksi tärkeimmistä painopisteistä on työskennellä entistä intensiivisemmin tiloissa, jotka mahdollistavat entistä paremman vuorovaikutuksen, dialogin ja kriittisen ajattelun. Näitä tiloja ovat esimerkiksi asuinalueet, koulut, kulttuurikeskukset, liikuntakeskukset, kirjastot, yliopistot, erilaiset yhdistykset, julkiset laitokset, yritykset, julkiset tilat, sosiaaliset verkostot ja sairaalat. Voimme saada aikaan vaikutuksia entistä paremmin, kun olemme vuorovaikutuksessa kasvokkain toistemme kanssa.

Tästä syystä voimme erottaa huhujen vastaisen strategian yleisen ulottuvuuden sitä tarkemmasta ja intensiivisemmästä

ulottuvuudesta. Emme voi teeskennellä, että voisimme vaikuttaa heti alusta alkaen kaikkien kansalaisten käsityksiin tai että voisimme torjua kaikkia havaittuja huhuja ja ennakkoluuloja. Siksi on välttämätöntä, että maailmanlaajuisen huhujen vastaisen strategian puitteissa priorisoidaan ja suunnitellaan strategioita ja erityisiä kampanjoita, joissa keskitytään tiettyihin tavoitteisiin ja kohderyhmiin.

Tavoitteiden ja kohderyhmien määrittäminen

- ▶ Aseta selkeät tavoitteet
- ▶ Tunnista kohderyhmät
- ▶ Tunnista käytettävät toiminnot, työkalut, viestit ja kanavat
- ▶ Tunnista keskeiset toimijat ja kumppanit, jotka otetaan mukaan
- ▶ Linkitä ja integroi olemassa oleviin aloitteisiin
- ▶ Suunnittele ja toteuta huhujen vastaisia toimia
- ▶ Seuraa ja arvioi.

Päätöksentekoprosessi

Yksi huhujen vastaisten toimien ja kampanjoiden suunnittelun tärkeimmistä osista liittyy päätöksentekoprosessiin. Kuka päättää painopisteistä, tavoitteista ja toimista ja miten?

Meillä on huhujen vastaisen diagnoosin ansiosta paljon selkeämpi käsitys siitä, mitkä ovat tärkeimmät haasteet, joita kohtaamme kaupungissamme monimuotoisuutta koskevien haasteiden, huhujen ja ennakkoluulojen osalta. Tiettyjä väestöryhmiä on kuitenkin edelleen syytä asettaa etusijalle. Meidän on valittava tiettyjä kohderyhmiä realistisella ja ennakoivalla tavalla ja etsittävä erityisiä liittolaisia ja paikallisia toimijoita, jotka voivat tehostaa toimiemme vaikutusta.

Päätöksentekoprosessia on hallittava selkeällä tavalla alusta alkaen, muuten siinä saattaa esiintyä tehottomuutta. Tämä ei tarkoita, etteikö prosessin aikana voisi tapahtua kehitystä tai joustoa, sillä tiettyjen dynamiikkojen vahvistaminen vie aikaa ja vaatii sopeutumiskykyä.

Strategian orgaaninen kehittäminen vs. tarve ”pitää ääntä”

On erittäin tärkeää noudattaa suunnitelmaa, jossa on määritelty käytettävät menetelmät ja toteutettavat toimet. Samalla meidän on kuitenkin muistettava jättää tilaa joustavuudelle, luovuudelle ja spontaaneille reaktioille.

Kaupungit tarvitsevat usein aikaa huhujen vastaisten hankkeiden ja kampanjoiden suunnitteluun, jotta ne voivat houkutellessaan ihmisiä ja motivoituneita toimijoita, levittää hankkeidensa pääviestejä sekä seurata reaktioita ja niiden vaikutuksia. Tietyt äänekkäät viestintätoimet ja julkiset tapahtumat ovat osoittautuneet hyväksi strategiaksi löytää parhaita liittolaisia ja uusia mahdollisuuksia huhujen vastaisen strategian linkittämiseen jo olemassa oleviin aloitteisiin. Meidän on silloin kuitenkin seurattava tällaista toimintaa ja pidettävä vauhtia yllä. Meidän ei pitäisi luoda ihmisille odotuksia, joihin emme ole valmiita vastaamaan. Jos emme kykene seuraamaan toimia riittävästi, äänekkästä tiedottamisesta ei ole hyötyä. Meidän on ensin lisättävä ihmisten vaikutusmahdollisuuksia asianmukaisesti ja keskityttävä sisältöjen laatimiseen ennen kuin alamme levittää viestejä ja toteuttaa erilaisia toimia.

”Tarttuva” vaikutus: ”hallinnan menettämisen” edut

On syytä korostaa, että huhujen vastaisen strategian toteuttajat ”menettävät hallinnan” tiettyjen toimien osalta. Uudet toimijat vaikuttavat olevan innostuneita huhujen vastaisesta lähestymistavasta koko prosessin ajan ja saattavat käynnistää itsenäisesti toimia omalla toiminta-alallaan (esimerkiksi koulut, kansalaisjärjestöt, liikuntakeskukset). Tämä todellisuus on nähtävä menestyksen indikaattorina, sillä strategian yksi päätavoite on ”levittää” lähestymistapaa ja tuottaa uusia toimijoita, vaikka ne toimisivat itsenäisesti huhujen vastaisen strategian päätöksenteon ulkopuolella. On omaksuttava joustava lähestymistapa, jotta tätä ”hajontaa” ei rajoiteta tai tukahduteta tiukoilla menetelmiä koskevilla ehdoilla. Nämä toimet on hyvä tunnistaa ja yhdistää strategiaan mahdollisuuksien mukaan.

Monissa kaupungeissa nämä toimet ovat osaltaan rikastuttaneet käytettyä strategiaa ja avanneet uusia ovia, joita voimme hyödyntää. Meidän on kuitenkin tärkeää toimia täsmällisellä tavalla ja jakaa saatuja kokemuksia (enimmäkseen virheitä!), jotta vältämme sen, että näissä toimissa käytettäisiin virheellisiä lähtökohtia ja menetelmiä, tai sellaisia, jotka ovat osoittautuneet tehottomiksi tai jopa haitallisiksi.

Hyödynnä olemassa olevaa asiantuntemusta tehokkuuden parantamisessa

Kun ennakkoluulojen ja stereotyyppien vähentämiseen tähtäävää toimintaa suunnitellaan, on tärkeää pitää mielessä aiemmista kokemuksista kertynyt osaaminen ja asiantuntijuus. Onnistuneista hankkeista saatu tieto, akateeminen tutkimus ja asian parissa jo

työskentelevien kaupunkien kokemukset voivat tuottaa tietoa mahdollisista toimintalinjoista, jotka ovat osoittautuneet kaikkein tehokkaimmiksi. Suosittelemme, että yksittäisissä toimissa pyritään:

- ▶ edistämään kollektiivista ja yksilöllistä vastuuta ja toimintaa
- ▶ tarjoamaan tietoa ja ajattelemaan kriittisellä tavalla
- ▶ tunnistamaan todisteita, kulttuurista kehystä, etnosentrismää tai tekopyhyttä koskevia ristiriitoja
- ▶ työskentelemään emotionaalisen ulottuvuuden, kuten empatian ja henkilökohtaisen kokemuksen parissa
- ▶ helpottamaan yksilöllistämistä ja tunnustamaan stereotyyppisten ryhmien jäsenten monimuotoisuus
- ▶ korostamaan yhtäläisyyksien ja yhteisten jaettujen piirteiden tunnistamista
- ▶ edistämään positiivisen vuorovaikutuksen dynamiikkaa ja tiloja sen harjoittamiseen
- ▶ luomaan uusia, entistä globaalimpia ja osallistavampia identiteettejä, jotka perustuvat yhteistyöprosesseihin yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimien luokittelu

Voimme luokitella huhujen vastaiset toimet eri kriteerien mukaan prioriteettien, diagnoosin, kontekstin ja tavoitteiden osalta seuraavasti:

Tietyt toimet ovat jatkuvia (käytössä on erilaisia kanavia, kuten verkkosivuja ja sosiaalisia verkostoja) ja toiset kertaluonteisia toimia (kuten tapahtuman, työpajan tai seminaarien järjestäminen). Tietyt toimet ovat osa erityisiä kampanjoita, joilla on määritellyt tavoitteet, kohderyhmät ja aikataulu.

Arvioinnin lähtötaso: mistä mihin?

Meidän on muistettava, että toteutamme huhujen vastaista strategiaa, koska haluamme muuttaa jotakin. Odotamme saavuttavamme tiettyjä tavoitteita ja konkreettisia tuloksia. Meidän on oltava alusta alkaen varmoja siitä, mitä nämä muutokset ja tulokset ovat, ja miten tiedämme, milloin olemme saavuttaneet ne ja missä määrin.

Siksi arvioinnin lähestymistapa on määriteltävä heti alussa selkeiden mittareiden, menetelmien ja työkalujen avulla. Onnistuneen kehitystyön ja kestävyuden edellytys on se, miten seuraamme toimintaamme ja kampanjan menestystä.

1. Viestintä ja tulosten levittäminen

Vaikka huhujen vastainen strategia on paljon muutakin kuin pelkkä viestintäkampanja, meidän on otettava huomioon myös sen viestinnällinen ulottuvuus ja mahdolliset tavoitteet.

Tavoitteet

- ▶ Paikallishallinnon ja kaupungin aihealueeseen sitoutumisen ja priorisoinnin esittäminen ja visualisointi
- ▶ Vetoaminen paikallisiin toimijoihin, instituutioihin, ammattilaisiin ja kansalaisiin, jotka saattavat olla kiinnostuneita

osallistumaan strategiaan (esimerkiksi huhujen vastaisina toimijoina tai verkoston jäseninä)

- ▶ Muiden yhteisöjen tai ammattilaisten kannustaminen siihen, että ne sisällyttävät tämän lähestymistavan päivittäiseen toimintaansa
- ▶ Yleisen kiinnostuksen herättäminen ja ihmisten tukeminen siinä, miten he arvioivat kaupungissa kiertävien monimuotoisuuden tai erilaisista taustoista tuleviin ihmisiin liittyvien ennakkoluulojen ja huhujen kielteisiä vaikutuksia
- ▶ Hanketta koskevien reaktioiden ja kiinnostuksen seuraaminen (esimerkiksi tiedotusvälineissä, paikallisten toimijoiden tai kansalaisten keskuudessa)
- ▶ Aiempaa intensiivisempiä ja laadukkaampia tietoisuutta lisäävien toimien täydentäminen erilaisissa yhteyksissä
- ▶ Paikallisten taiteilijoiden, nuorten tai kansalaisten sitouttaminen suunnittelemaan tietty viestintäväline.

Toimien sovellettavuus

Meidän on otettava huomioon kaikissa toimissamme, erityisesti viestintätoimissamme, kolme keskeistä tekijää, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä entistä suuremman vaikutuksen aikaansaamisessa:

- ▶ Sisältö/viesti: Millaisen viestin haluamme välittää? Toimintamme tehokkuus riippuu suurelta osin kyvystämme mukauttaa sisältöä valittuun erityistavoitteeseen, kohde-ryhmään ja kanavaan. Lisäksi viestin on pysyttävä ihmisten mielessä. Tätä voitaisiin tehostaa huhujen vastaisilla väittämillämme, joissa huomioidaan huhujen vastaisen lähestymistavan kaksi päätekijää: tunteet ja luovuus.
- ▶ Kanava/viestinviejä: on tärkeää tunnistaa ja ottaa mukaan ne ihmiset ja yhteiskunnalliset toimijat, jotka kykenevät vaikuttamaan eniten kohde-ryhmään.
- ▶ Konteksti: ennen kuin suunnittelemme viestintää ja toimintaa, meidän on otettava huomioon sen kontekstin erityisolosuhteet, johon puutemme. Kansalaisten käsityksiin voivat vaikuttaa monet tekijät, kuten nykyinen poliittinen tilanne (populistisen ja muukalaisvihamielisen puheen kasvu), taluskriisin vaikutukset tai saapuvien pakolaisten määrän kasvu. Jos haluamme keskittyä työmarkkinoihin, koulutukseen tai terveyteen liittyviin aiheisiin, meidän on otettava huomioon, mitkä ovat näiden alojen nykyiset haasteet, ettemme lähetä viestejä, jotka voidaan ymmärtää väärin.

Vältä haitalliset vaikutukset

Yleinen väärinkäsitys on, että lisätietojen tarjoaminen kumoaa huhut. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että vaikka tällaisia vääriä tietoja korjataan voimakkaasti ja toistuvasti, huhujen vaikutus on edelleen havaittavissa. Lisäksi on olemassa vielä yksi ristiriitaisuus: huhun kumoaminen voi itse asiassa vahvistaa sitä ihmisten mielissä.

Olemme havainneet erilaisia ”takaiskuja”, jotka johtuvat myyttien ja huhujen popularisoinnista ja vastareaktion aikaansaamisesta, kun esitämme liikaa erilaisia väittämiä tai todistuksia ja uhkaamme siten vakiintuneita maailmankatsomuksia.

Tässä joitakin luovia esimerkkejä huhujen vastaisista viestintävälineistä, joiden avulla on onnistuttu saamaan aikaan merkittäviä vaikutuksia huhujen vastaisen strategian levittämisessä, keskeisten toimijoiden houkuttelemisessa ja laajemman yleisön tavoittamisessa.

a) Logot ja sloganit

Kaupungin huhujen vastaisessa strategiassa on erittäin tärkeää rakentaa globaali ja inspiroiva identiteetti, ja luovilla logoilla ja sloganeilla on tässä merkittävä rooli. Suosittelemme, että huhujen vastaisella strategialla on erottuva imago ja että siihen liittyy logo sekä yksi tai useampi slogan, jotka herättävät huomiota ja kiinnostusta positiivisessa ja alkuperäisessä muodossaan. Niiden suunnittelussa voidaan luoda yhteys keskeisiin toimijoihin ja kansalaisiin. Samalla voidaan lisätä luovuutta ja rakentaa sitoutumista kampanjaan.

Esimerkiksi huhujen vastaisen toimijoiden, organisaatioiden, koulujen, kuntien viranhaltijoiden ja nuorten yhdistäminen logon ja sloganeiden luomiseen vahvistaa strategian ”kaupunkilottuvuutta”, esimerkiksi kansalaisten ja strategian välisiä siteitä. Jos he ovat lisäksi luovia ja tuntevat kaupungin identiteetin, viesti jää ihmisten mieliin ja sillä on suurempi vaikutus.

■ ”Älä huku huhuihin!” Bilbaon kaupunki käyttää logona sateenvarjoa, joka inspiroi myöhemmin myös Patrasin kaupunkia käyttämään oikeita sateenvarjoja huhujen vastaisena symbolina.

— "Ole varovainen huhujen kanssa. Älä seuraa muuta joukkoa". Getxon papukaijalogo ansaitsee erityismaininnan, sillä se on inspiroinut monia muita kaupunkeja, kuten Amadoraa, Botkyrkaa, Erlangenia ja Patrasta.

— "Älä ole papukaija, kysy!" sanoo Erlangenin papukaija.

— "Ajattele ennen kuin toimit", ehdottaa Botkyrkan papukaija.

— "Älä ruoki huhua", varoittaa Amadoran papukaija.

■ "Huhut eivät ole taidemuoto" Jerez de la Frontera on valinnut erittäin luovan sloganin, joka yhdistää huhujen vastaisen strategian identiteetin tunnettuun flamenco-ilmaisuun.

■ "Rokota itsesi huhuja vastaan. Älä anna niiden sairastuttaa sinua" on yksi Teneriffan luovimmista kampanjoista.

■ "Älä ruoki huhujen hirviötä. Syö se!" sanotaan Santa Coloma de Gramenetissa.

■ "Huhuista vapaa Loures" ja "Huhuista vapaa Cartagena" on suora ja selkeä slogan.

b) Julkiset esitykset

Huhujen vastainen strategia on tiettyssä vaiheessa esiteltävä julkisesti mahdollisille sidosryhmille, jotta strategian käynnistämistä koskeva päätös voidaan perustella ja saadaan aikaan poliittinen sitoutuminen asiaan. Sen jälkeen paikallisille toimijoille ja kansalaisille tiedotetaan tästä päätöksestä. Suosittelemme pyytämään aktiivista osallistumista ja aloittamaan samalla tulevien toimijoiden sitouttamisen verkostoon. Suosittelemme myös tallentamaan yleisön ja tiedotusvälineiden reaktioita.

■ Huhujen vastainen strategia esiteltiin Amadorassa pormestarille, 17 paikallisviranomaisen edustajille, kunnan työntekijöille, paikallisen sosiaalisen verkoston (CLAS) jäsenille ja 43 paikallisen kumppaniorganisaation edustajille. Esitys jakautui kahdelle päivälle, ja sitä seurasivat huhujen tunnistamisen työpajat. Osallistujat tunnistivat huhuja Amadoran kaupungista sekä yleisesti että maahanmuuttajaväestön osalta.

■ Huhujen vastaisen strategian julkinen esittely järjestettiin Bilbaossa Deuston kaupunginosan julkisella aukiolla (Bilbaon ensimmäisen huhujen vastaisen kampanjan kohde). Tapahtumaan sisältyi teatteriesitys, joka herätti kysymyksiä monimuotoisuudesta

ja maahanmuutosta asuinalueella. Lava oli koristeltu sateenvarjoilla, jotka symboloivat Bilbaon huhujen vastaista kampanjaa ja turvaa huhuilta.

■ Nürnberg ja Erlangen järjestivät yhdessä huhujen vastaisen strategian alkuvaiheessa tapahtuman, jossa keskeiset sidosryhmäorganisaatiot keskustelivat huhujen ja laajemman kulttuurienvälisyyden välisestä suhteesta. He kutsuivat asiantuntijoita kertomaan ajatuksiaan huhuista ja niiden laajemmasta kontekstista. Tapahtuma auttoi lisäämään kaupungin kahden viraston tietoisuutta huhujen vastaisesta strategiasta sekä tarjosi tukea verkoston perustamiseen ja näkemyksiä hankkeen arviointia varten. Se tarjosi osallistujille myös mahdollisuuden tuoda esiin huolenaiheita ennen kampanjoiden yksityiskohtaista suunnittelua.

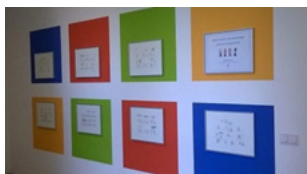
c) Viestinnän materiaalit ja resurssit

Kaupungit ovat kehittäneet paljon erilaista ja hyvin luovaa materiaalia, jonka avulla huhujen vastaista strategiaa ja huhujen vastaista sisältöä voidaan levittää laajalle yleisölle ja joka tukee ja täydentää muita intensiivisiä toimia paikan päällä. Materiaali koostuu esitteistä, viraalisista videoista, sarjakuvista, lauluista, tarinoista, multimediatuotteista, laseista, t-paidoista, laukuista ja muista tavaroista.

Sarjakuvat

■ Barcelona on luonut viisi painosta "Blanca Rosita Barcelona"-sarjakuvia, joissa on yksinkertaisia jokapäiväisiä tarinoita yhdessä elämisestä ja joissa käsitellään yleisimpiä huhuja ja stereotyyppioita monimuotoisuudesta. Sarjakuvan tekijä on Miguel Gallardo, tunnettu taiteilija.

■ Erlangen avasi kaupungintalolla sarjakuvanäyttelyn "Tule sellaisena kuin olet ja poistu erilaisena".

Monet muut kaupungit, kuten Amadora, Nürnberg ja Getxo, ovat käyttäneet sarjakuvia huhujen vastaisena työkaluna.

Lehtiset, esitteet, infografikat

Barcelona

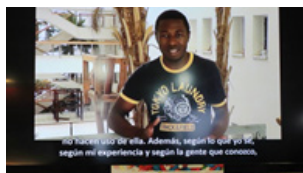
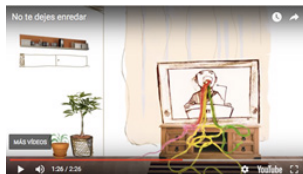
Limerick

Sabadell

Videot

Monet kaupungit ja organisaatiot ovat tuottaneet huhujen vastaista sisältöä sisältäviä videoita, kuten CEAR:n Baskimaassa tuottaman videon "Älä anna itsesi sotkeutua" huhuihin.

Yksi erinomaisista huhujen vastaisista tarinoista on Fuenlabradan "se tapahtui ihan tahattomasti", jossa luokan huhun alkuperä ja sen seuraukset johtivat ammattikirjailijoiden ja taiteilijoiden osallistumiseen.

Tarinavideoita Teneriffalla.

■ Louresissa luotiin upea video prosessista, jossa kehitettiin huhujen vastaista "taidekatu" -toimintaa.

■ Amadoran "Älä ruoki huhua" -video.

■ Bilbao on kehittänyt pelin raaputusarvan ja verkkosovelluksen muodossa, jonka avulla käyttäjä voi arvioida, onko hän "suojustunut" huhuilta vai "hukkunut" niihin.

■ Valokuvaustuokio Sabadellissa.

■ Huhujen vastainen roll up -banderolli Santa Coloma de Gramenetissa: "Huhujen edessä: päivitä ideasi. Hanki tietoa, pohdi, toimi."

■ Huhujen vastaisia näyttelyitä Teneriffalla, Nürnbergissä, Erlangenissa.

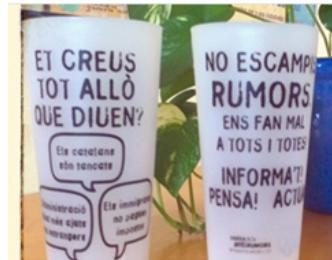

Getxon huhujen vastaiset kirjanmerkit.

Markkinointimateriaali

Huhujen vastaiset markkinointituotteet, joita kaupungit ovat tuottaneet, kuten lehtisiä, laukkuja, muovilaseja, katubannereita, julisteita, t-paitoja ja jopa huhujen vastaisia pillereitä Teneriffalla!

d) Viestintäkanavat

Yleiset tiedotusvälineet

Tiedotusvälineet voivat epäilemättä olla globaalin strategian suurin liittolainen, vaikka niitä ei olekaan helppo manipuloida, sillä mediaa pidetään usein "vastustajinamme", koska siellä saatetaan levittää viestejä, jotka vahvistavat ennakkoluuloja ja huhuja.

Viestit, sloganit, kuvat ja tuotettu tieto – kaikella kampanjaan liittyvällä on oltava houkuttelevaa viestintää. Joskus yritämme

saada tiedotusvälineiden huomion lehdistötilaisuuksilla, kun taas toisinaan tiedotusvälineet ottavat yhteyttä ja haluavat tietää enemmän strategiasta. Tuloksena on peilivaikutus, jonka tuloksena voi olla suurta medianäkyvyyttä lehdistössä, radiossa tai televisiossa, mikä auttaa meitä tavoittamaan laajan yleisön.

Tiedotusvälineet voivat myös olla myös huhujen vastaisen toiminnan kohdeyleisö. Voimme tunnistaa ne tiedotusvälineet, jotka vahvistavat negatiivisia stereotyyppioita ja perättömiä

huhuja uutisissaan. Huhujen vastaiset toimijat voivat ryhtyä toimiin tunnistaakseen ja haastaakseen tällaiset tiedotusvälineiden levittämät stereotyyppit ja huhut sekä todentaa näytön ja väittämien heikkouksia ja osoittaa epäjohtamukaisuuksia tai todellisuuden vastaisia tulkintoja. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi sosiaalisen median kautta. Toisaalta on myös erittäin kiinnostavaa houkuttaa toimittajia osallistumaan strategiaan ja tekemään yhteistyötä tarjoamalla heille tietoa ja asiantuntemusta sekä etsiä yhteistyömahdollisuuksia muiden ammattilaisten ja tiedotusvälineiden mukaan saamista varten. Tietyt kaupungit ovat järjestäneet työpajoja toimittajien kanssa ja saaneet erittäin myönteisiä tuloksia.

Monet kaupungit ovat myös käyttäneet kunnallisia julkaisuja ja uutiskirjeitä huhujen vastaisen strategian levittämiseen eri tavoin.

Yhteistyö paikallisen median kanssa on ollut erittäin tärkeää esimerkiksi Borkyrkassa, ja siellä toimittajat päättivät perustaa uuden paikallislehden, jotta he voivat keskittyä kaupungin positiivisiin uutisiin ja käsitellä negatiivisia näkemyksiä, joita kaupungista usein esiintyy valtamediassa.

Verkkosivustot

On erittäin suositeltavaa, että käytössä on verkkosivusto, josta kuka tahansa voi etsiä yksityiskohtaista tietoa tavoitteista, toimista tai huhujen vastaisen strategian resursseista. On tärkeää tarjota tietoa ja kiinnittää huomiota huhujen vastaiseen verkostoon ja huhujen

vastaisten toimijoiden rooliin sekä levittää tietoa ja tuotteita, jotka syntyvät eri toimien yhteydessä, sillä ne voivat olla erittäin hyödyllisiä ja inspiroivia (esimerkiksi videot, sarjakuvat, esitteet, käsikirjat, laulut).

Lähes kaikilla kaupungeilla on oma huhujen vastainen verkkosivusto ja ne käyttävät sosiaalista mediaa (esimerkiksi Facebook, Twitter, Instagram), jotta ne voivat julkaista, levittää ja jakaa huhujen vastaista sisältöä.

Sosiaalinen media

Sosiaalinen media on tärkeä tukielementti muun muassa hankkeen tunnetuksi tekemisessä, viestien levittämisessä, keskustelun herättämisessä, uusien toimijoiden osallistumisen tukemisessa ja päivittäisten toimien seuraamisessa. Sosiaalinen media on julkaisukanava, mutta myös tietoisuuden lisäämisen väline, jossa tapahtuu spontaania vuorovaikutusta. Emme kuitenkaan saa unohtaa, että sosiaalinen media on yhä useammin myös merkittävä kanava perättömien huhujen levittämiseen, ja siksi sosiaalista mediaa pitäisi käyttää myös tietoisuuden lisäämiseen. Jos haluat käyttää sosiaalista mediaa huhujen vastaisena kanavana, on tärkeää, että tiimisi tuntee kanavat ja on saanut niiden käyttöön koulutusta. Muuten et saavuta toivottua vaikutusta ja saatat kohdata merkittäviä takaiskuja. Muista, että hyvä tahto ei riitä, vaan tarvitaan asianmukaista koulutusta ja täsmällisyyttä.

Castellónissa lanseerattiin "huhujen vastainen selfie" Stop Rumores -kampanjassa. Tavoitteena on, että ihmiset tunnistavat huhuja kolmivärisen liikennevalon avulla ja kommentoivat Facebookissa, jotta he voivat lisätä tietoisuutta kaupungissa vallitsevien huhujen, myyttien ja ennakkoluulojen negatiivisesta roolista.

Barcelonassa käynnistettiin viestintäkampanja #nocomparteorumors (#dontshare rumors, en jaa huhuja) viimeisten terrori-iskujen jälkeen islamofobian torjumista varten.

Yleisötilaisuudet ja kohtaamispaikat (festivaalit, konferenssit, seminaarit, viihdetapahtumat...)

Voimme kertoa kampanjasta ja herättää keskustelua erilaisissa kokouksissa ja tapahtumissa, sekä ammatillisissa (konferenssit, seminaarit) että epävirallisissa ja suosituissa (paikalliset festivaalit, kulttuuritapahtumat) kokoontumisissa.

Vaikuttajien sitouttaminen

Hyvä strategia saattaa olla myös ottaa mukaan paikallisia julkisuuden henkilöitä, yhteisöjen johtajia ja mielipidevaikuttajia kulttuurin ja urheilun kaltaisilta aloilta, jotta kansalaisiin ja tiedotusvälineisiin voidaan vaikuttaa entistä paremmin. Heidän sitoutumisensa pitäisi kuitenkin olla aitoa eikä vain julkisuushakuista toimintaa.

■ Monet kaupungit ovat onnistuneet houkuttelemaan mukaan muun muassa paikallisia taiteilijoita, sarjakuvapiirtäjiä, kirjailijoita, laulajia tai eri urheilulajien edustajia auttamaan huhujen vastaisen strategian levittämisessä ja tietoisuuden lisäämisessä.

2. Uusien liittolaisten saaminen

Yksi huhujen vastaisen strategian menestyksen avaimista on sen kyky välittää huhujen vastaista ajattelua mahdollisimman monelle ihmiselle. Tämä voi tarkoittaa sitä, että heille annetaan mahdollisuus torjua ennakkoluuloja ja vahvistaa omaa kriittistä ajattelua jokapäiväisessä elämässään tai ammatillisessa ympäristössään. He voivat myös osallistua huhujen vastaiseen verkostoon. Tätä varten meillä on erilaisia tiloja: huhujen vastainen verkosto, työpajoja valmiuksien kehittämistä varten, huhujen vastaisten toimijoiden koulutusta ja muita toimia, joilla pyritään houkuttelemaan uusia toimijoita.

Viestintästrategian laatiminen on tärkeää ihmisten kiinnostuksen herättämiseen, mutta ennakoiva asenne, ihmisten etsiminen ja mukaan kutsuminen on osoittautunut parhaiten toimivaksi keinoksi. On syytä varata aikaa sen tunnistamiseen, ketkä voisivat parhaiten osallistua huhujen vastaiseen strategiaan ja miten vakuuttaa heidät lähtemään mukaan. Samalla on hyödynnettävä kunkin jäsenen taitoja, kokemusta ja vaikutusvaltaa joustavalla tavalla. Liittolaisten profilit voivat olla hyvin erilaisia ja eri aloilta, ja mitä monipuolisempia ne ovat, sitä parempi! Sen sijaan, että odottaisimme, kuka tulee luoksemme ja asenteemme olisi reaktiivinen, on hyvä etsiä uusia ja "yllättäviä" liittolaisia ennakoivalla tavalla, jotta heitä voidaan sitouttaa huhujen vastaiseen strategiaan. Meidän on oltava ennakoivia ja luovia ja siirryttävä pois "mukavuusalueeltamme".

On olemassa monia esimerkkejä siitä, miten entistä avoimemman ja proaktiivisemman asenteen avulla voidaan sitouttaa hyvin erilaisia toimijoita. Patras onnistui saamaan mukaan vankiloita, Erlangen sai mukaan suuryritys Siemensin, Teneriffalla tehtiin yhteistyötä sairaaloiden kanssa, Santa Coloma de Gramenet:ssä ja Barcelonassa ravintoloiden kanssa, Getxossa suurilla musiikkifestivaaleilla ja kansainvälisessä luistelukilpailussa ja monet kaupungit ovat saaneet mukaan myös urheilujoukkueita, kuten Lublin, Jerez tai Cartagena. Jotta huhujen vastainen strategia voi tavoittaa laajemman yleisön, on olennaista saada mukaan muitakin "yllättäviä" liittolaisia.

Meidän on aina otettava huomioon riski väärinkäsitysten tai virheellisten odotusten syntymisestä ja siitä, että emme pysty vastaamaan asianmukaisesti syntyneeseen kiinnostukseen. Jos ihmiset osoittavat kiinnostusta yhteistyöhön, mutta emme tiedä miten sitä voisi tehdä, mitä voisimme kysyä tai tarjota, se ei edistä huhujen vastaista strategiaa ja tuhlaamme energiaa.

■ FC Cartagena tukemassa huhujen vastaista strategiaa.

3. Tietojen ja kriittisen ajattelun edistäminen

Huhujen vastaisen tiedon levittäminen

Uskomusten purkaminen on usein tehontonta kyseenalaistamalla uskomuksia tiedon avulla. Ihmisillä on taipumus jättää huomiotta ja unohtaa ristiriitainen tieto, mikä voi jopa vahvistaa negatiivisia uskomuksia. Yleensä viestit, jotka on lähetetty muita suuremmin

Erityiset valmiuksien kehittämistoimet

Huhujen vastaisten toimijoiden kouluttamisen lisäksi voimme keskittyä myös muihin valmiuksien kehittämisen ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen tapoihin, esimerkiksi järjestämällä työpajoja, seminaareja ja keskustelutilaisuuksia. Näiden toimien on oltava joustavia, jotta niissä voidaan tavoittaa hyvin erilaisia profiileja eikä vain sellaisia henkilöitä, jotka ovat jo aiheesta kiinnostuneita. Tässä mielessä meidän ei pitäisi rajoittaa kutsujamme tietokantoihin vain henkilöille, jotka ovat jo mukana näissä toimissa ja edistävät näitä toimia hyvin erilaisissa yhteyksissä.

Tällaista koulutusta voidaan tarjota esimerkiksi viranomaisille, yhteiskunnallisille järjestöille, yrityksille, kulttuuri- ja liikuntakeskuksille tai kansalaisille yleisesti.

Koska kaikki huhujen vastaiset kaupungit edistävät erityisiä valmiuksien kehittämistoimia, tässä voidaan mainita vain muutamia esimerkkejä.

ja vuorovaikutteisemmin, ovat kaikkein tehokkaimpia. Tällaiset viestit voivat kuitenkin olla hyödyllisiä kohteen mukaan, varsinkin jos niissä ei pyritä levittämään huhuja tai pinnallisia väittämiä ja jos niissä otetaan huomioon edellisissä luvuissa esitetyt suositukset.

■ **Limerickin** huhujen vastaisessa strategiassa valittiin infografiikka, joka "kääntää" monimutkaiset tiedot ja väittämät yhdeksi kaavioksi, jota jaetaan sosiaalisessa mediassa. Näin sillä saavutetaan mahdollisimman suuri vaikutus.

■ **Santa Coloma de Gramenetissa** huhujen vastaisia väittämiä sisältäneitä pöytäliinoja valmistettiin yhteistyössä paikallisten ravintoloiden kanssa, jotta ihmiset voivat pohtia väittämiä lounastaessaan!

■ **Erlangenissa** toteutettiin huhujen vastainen kampanja yhteistyössä alueen merkittävän työnantajan Siemens Companyn kanssa. Kampanja keskittyi pääasiassa turvapaikanhakijoita koskeviin huhuihin, ja siihen sisältyi huhujen vastaisia työpajoja työntekijöiden valmiuksien kehittämiseen sekä harjoittelupaikkojen tarjoamista päteville turvapaikanhakijoille yrityksen työvoiman monimuotoisuuden edistämistä varten. Hankkeen tavoitteena oli saada aikaan win-win-win-tilanne, ensin turvapaikanhakijoille, jotka oppisivat työelämätaitoja, sitten yritysten työntekijöille, jotka pohtisivat ennakkoluulojaan pakolaisia ja maahanmuuttajia kohtaan, ja lopuksi yritykselle, joka voisi hyödyntää pätevien turvapaikanhakijoiden potentiaalia.

■ **Fuenlabradassa** kehitettiin erityinen huhujen vastainen kampanja, joka keskittyi perheisiin. He toteuttivat muiden toimien lisäksi lapsiperheille (6–12-vuotiaille lapsille) luovia kirjoittamiseen liittyviä työpajoja, joita vetivät ammattikirjailijat. Tavoitteena oli kehittää valmiuksia ja lisätä tietoisuutta huhujen ja ennakkoluulojen kielteisen roolin tunnistamista varten sekä kehittää taitoja niiden kohtaamiseen.

■ **Montreal:** Carrefour de ressources en interculturel (CRIC) järjestää Montrealissa työpajoja, joissa kannustetaan huhuja koskevaan kulttuurienväliseen analyysiin ja keskusteluun. Työpajoihin osallistuvien henkilöiden kuulemia huhuja kerätään etukäteen

sisällön valmistelua varten. Osallistujille ehdotetaan työpajojen aikana tiettyjä työkaluja keinona edistää vuoropuhelua ja kriittistä ajattelua (työkalujen avulla voidaan tunnistaa, kun yleistyksiä tehdään, havaita, että käytämme omaa kulttuurista taustaamme tilanteiden lukemiseen, ja kannustaa osallistujia kysymään itseltään kysymyksiä). Työpajoja järjestetään esimerkiksi peruskouluissa, lukioissa, vanhainkodeissa ja yhteisöissä. Työpajoissa hyödynnetään kulttuurienvälistä lähestymistapaa, ja niissä käsitellään huhuja, jotka vaikuttavat monimuotoisuuteen, mutta myös huhuja, jotka koskevat paikallista väestöä. Tällä on kaksi tarkoitusta: lisätä empatiaa ja helpottaa kulttuurienvälistä vuorovaikutusta ja avoimuutta kriittisen ajattelun avulla.

■ **Patraksessa** kehitettiin valmiuksia yhteistyössä vankiloiden kanssa. Vankila on pieni, suljettu yhteiskunta, jossa käsitellään vastaavia ongelmia kuin muualla yhteiskunnassa. Vankiloissa ihmisten on eletävä yhdessä 24 tuntia vuorokaudessa hyvin tiiviisti, ilman mahdollisuutta vältellä muita tai nauttia yksityisyydestä. Siksi heidän on vaikea salata uskomuksiaan tai välttää huhuja ja ennakkoluuloja. Patrasin vankilan huhujen vastaisten työpajojen kehittämiseen saatiin johdon ja henkilökunnan täysi tuki. Työpajoihin osallistui sekä vankeja että vankilan henkilökuntaa, ja huhujen vastaista materiaalia laadittiin yhteistyössä vankilan opetustoimen kanssa.

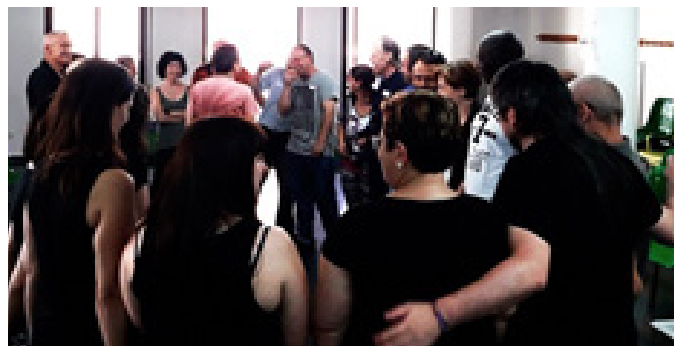
■ **Logroñossa** järjestettiin monien muiden huhujen vastaisten työpajojen ohella erityinen työpaja myönteisen vuorovaikutuksen edistämiseen ja tietoisuuden lisäämiseen ennakkoluuloista ja syrjinnästä. Osallistujat olivat pääasiassa työttömiä ja osa myös toimintarajoitteisia henkilöitä. Työpaja järjestettiin kunnan työvoimaviraston pyynnöstä.

■ Santa Coloma de Gramenetissa on tarjolla laaja valikoima erityisiä huhujen vastaisia työpajoja erilaisille kohderyhmille. He ovat esimerkiksi järjestäneet kuntien työntekijöille huhujen vastaisia koulutuksia, joissa on käsitelty muun muassa uskonnollista monimuotoisuutta ja kulttuurienvälisyyttä sukupuolinäkökulmasta.

Virallisiin opetussuunnitelmiin sisällytetyt toimet

Tällä sisällöllä olisi entistä enemmän vaikutuksia, jos se lisätään (esimerkiksi turvallisuudesta vastaavien henkilöiden, opettajien, viranomaisten) säännöllisiin koulutusohjelmiin sen sijaan, että se esitellään vain erityisissä moduuleissa tai vapaaehtoisissa koulutuksissa (joissa osallistujat ovat yleensä jo valmiiksi perehtyneitä asiaan).

Vaikka useat huhujen vastaiset kaupungit ovat toteuttaneet monia hienoja toimia kouluissa, on toivottavaa, että tälle aiheelle ei omisteta vain yhtä luentoa tai osaa opetuksesta, sillä tämä lähestymistapa pitäisi pyrkiä lisäämään pedagogiseen hankkeeseen, joka liittyy kulttuurienvälistä koulutusta koskevaan monialaiseen sitoutumiseen. Olemme havainneet, että tiedon tarjoaminen rasismien ja syrjinnän historiasta ja juurista on erittäin tärkeää.

■ **Limerick:** Doras Luimní -järjestö kehitti tehokkaan ja kunnianhimoisen huhujen vastaisen koulutuksen, jossa keskityttiin muodolliseen koulutusjärjestelmään. Ensimmäisten huhujen vastaisten työpajojen pohjalta oltiin kiinnostuneita kehittämään kestävämpi malli, joka voitaisiin sisällyttää korkeakoulutukseen, toisen asteen oppilaitoksiin ja myös epävirallisiin nuoriso-ohjelmiin. Jokainen korkeakoulu on lisännyt huhujen vastaisen lähestymistavan kursseihin ja käyttänyt huhujen vastaista lähestymistapaa kurssitehtävänä.

■ **Amadora:** opettajat, jotka auttoivat huhujen vastaisten kouluttajien koulutuksessa, ryhtyivät kehittämään huhujen vastaisia toimia kouluissa. Siitä syntyi lumipalloefekti, ja muut koulut päättivät sisällyttää huhujen vastaisen lähestymistavan koulutusohjelmiinsa hyvin luovalla tavalla käyttämällä taidetta (teatteri-, valokuvaus- ja musiikkitoimintaa) työn pääasiallisena katalysaattorina.

■ Huhujen vastainen luova työpaja Jerezissä

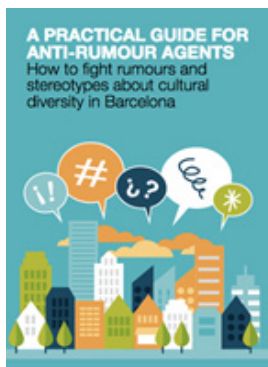
Materiaalit, resurssit ja käytännön työkalut

Koulutusta täydentävien ja tukevien materiaalien ja resurssien kehittäminen on huhujen vastaisen strategian perustavoite. Monet kaupungit ovat kehittäneet käsikirjoja, oppaita, videoita ja muita materiaaleja, joita monet ihmiset ja ammattilaiset käyttävät tiedonhankintaan. He myös käyttävät sitä omassa työssään. On erittäin tärkeää kehittää käytännön työkaluja tarjoavia materiaaleja, jotta huhujen vastaisten toimijoiden lisäksi monet muut kiinnostuneet ihmiset voivat soveltaa niitä päivittäin ja siten haastaa ja vähentää ennakkoluuloja tehokkaasti.

Materiaalista, oppaista ja käytännön käsikirjoista on monia esimerkkejä, joita kaikki huhujen vastaiset kaupungit (esim. Nürnberg Sabadell, Botkyrka, Fuenlabrada tai Limerick) ovat tuottaneet,

jotta ne ovat voineet tukea huhujen vastaisten toimijoiden ja ammattilaisten työtä, kun nämä ihmiset haluavat suorittaa huhujen vastaisia toimia omassa työssään. Mainitsemme tässä muutamia, löydät enemmän esimerkkejä kaupunkien verkkosivuilta.

■ **Barcelona:** Monissa eri kaupungeissa on käytetty käytännöllistä opasta huhujen vastaisille toimijoille referenssijulkaisuna heti alusta alkaen. Opas tarjoaa teoreettisen ja pääasiassa käytännöllisen lähestymistapansa ansiosta paljon tietoa ja hyödyllisiä työkaluja huhujen ja ennakkoluulojen torjumiseen.

■ **Bilbao:** "Pelit huhujen purkamiseen" on käsikirja, joka sisältää nuorille suunnattuja huhujen vastaisia toimia. Opas on uusi ja kattava, ja se tarjoaa monia strategioita ja menetelmiä kriittisen ajattelun edistämistä ja tietoisuuden lisäämistä varten erityisesti nuorten parissa.

4. Osallistavat, tietoisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia lisäävät toimet

Vaikutusmahdollisuuksien, tietoisuuden ja kriittisen ajattelun edistämiseen on olemassa muita, epämuodollisempia toimia, jotka ovat erittäin hyödyllisiä laajan yleisön sitouttamisessa ja tavoittamisessa. Tehokkaiksi ovat osoittautuneet toimintaan kannustavat toimet, joiden avulla voidaan puuttua epäsuorasti ennakkoluuloihin kulttuurin ja taiteen keinoin.

■ **Bilbao:** "nuorten videotyöpajat". Kaupungin monet nuorisokeskukset ovat järjestäneet työpajoja videoiden tuottamista varten hyödyntämällä osallistavaa menetelmää, jotta keskuksissa voidaan tuoda esiin kaupunginosassa kulkevia huhuja ja auttaa ymmärtämään niitä.

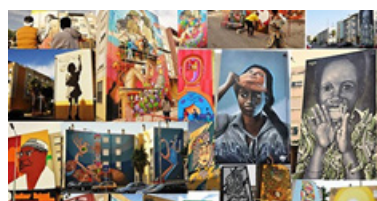
■ **Botkyrka:** Kirjastoihin on perustettu huhujen vastaisia kahviloita julkisena foorumina, jossa keskustellaan ja tutkitaan huhuja ja ennakkoluuloja. Kohteeksi valittiin kirjastot, sillä niissä käy paljon 18–25-vuotiaita nuoria. Huhujen vastaisissa kahviloissa oli tietty keskustelunaihe, mutta jokaisen kahvilan päätavoitteena oli rohkaista ihmisiä puhumaan erityisesti sellaisista huhuista, joista keskusteleminen tuntuu yleensä epämukavalta.

■ **Getxo:** Acciones antirumores en las Bibliotecas Municipales: Desmontar estereotipos y fomentar la interacción en torno a talleres, cuentacuentos, acciones de comic, conferencias etc. Getxossa onnistuttiin saamaan mukaan paikallinen teatterikoulu huhujen vastaiseen lähestymistapaan, ja opiskelijat tuottivat koko vuoden ajan huhujen vastaisia näytelmiä, joita sadat sukulaiset tulivat katsomaan.

■ **Loures:** Julkinen taidegalleria: Tavoitteena oli muuttaa leimautunutta kuvaa Quinta do Mochon kaupunginosasta, puuttua ennakkoluuloihin ja leimautumiseen, lisätä ylpeyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta julkista tilaa kohtaan ja kehittää julkinen taidegalleria sekä ottaa samalla huomioon sen monimuotoisen yhteisön erityispiirteet. Idea syntyi suunniteltaessa festivaalia Festival: The Neighbourhood and the World. Huhujen vastainen työryhmä päätti, että yksi tärkeä osa festivaalia olisi seinämaalauksen maalaaminen yhteisön alueelle taiteellisenä interventiona ja osana yhteisön kehittämistä. Samalla edistettiin yhteisön tapaamisia ja keskusteluja sekä erilaisten sidosryhmien ja taiteilijoiden sitoutumista hankkeeseen. Päätaavoitteena oli muuttaa ulkoisia ennakkoluuloja (turvattomuuden tunne, maahanmuuttajien pelko) ja sisäisiä ennakkoluuloja (itsetunnon puute, omistajuuden puute) tällä asuinalueella. Yhteensä maalattiin 33 seinämaalausta, joihin osallistui 45 taiteilijaa.

■ **Lublinin** "huhujen syöjät"-mediatyöpajat: osallistujat tutustuivat elokuvantekoon ja loivat kotoutumista edistävän lyhyen videon. Osallistujat tutustuivat ulkomaalaisten tilanteeseen Lublinissa, määrittivät kulttuurienvälisen yhteisön suurimmat haasteet ja käsittelivät haasteita omien videoidensa kautta. Työpajojen vaikutusta esiteltiin virallisessa Lublin Rumoureaters -gaalassa Lublinin kulttuurikeskuksessa.

Meidän pitäisi noudattaa logiikkaa, jossa käytetään olemassa olevia tiloja eikä luoda uusia. On hyvin tärkeää luottaa ammattilaisiin ja monipuolisiin ja innovatiivisiin menetelmiin, joita voidaan esitellä kulttuuritapahtumissa ja -keskuksissa, kirjastoissa, yhdistyksissä, yrityksissä ja jopa sairaaloissa tai vankiloissa, kuten joissakin kaupungeissa on tehty.

■ **Nürnberg:** Photo-Action: Nürnbergissä järjestettiin valokuvatapahtuma, jossa pyydettiin ihmisiä kirjoittamaan yksi lause ryhmästä, johon he kuuluvat, ja lisäämään yhden ominaisuuden, joka yleensä liittyy kyseiseen ryhmään, mutta jota heillä itsellään ei ole. Esimerkiksi: "Olen aasialainen, mutta en ole hyvä matematiikassa". Tavoitteena oli saada kuvien katsoja tietoisiksi stereotyyppioista ja siten aiempaa vähemmän alttiiksi huhuille.

■ **Patras:** Kids Carnival. Kouluttajien huhujen vastaisen työpajan aikana syntyi ajatus huhujen vastaisen lähestymistavan sisällyttämisestä Patras Kids -karnevaaliin. Suunnitelmaa työstettiin ja tulos oli loistava: mukaan saatiin paljon lapsia ja tapahtuma tavoitti monia Patrasin asukkaita. Kokemus oli hyvä esimerkki siitä, miten muiden kaupunkien kampanjat voivat toimia inspiraation lähteenä: tapahtumassa esiteltiin jättimäinen papukaijakelluke, joka on saanut inspiraationsa Espanjan Getxosta ja Bilbaon huhujen vastaisesta sateenvarjosta.

■ **Sabadell:** coexistence rap. Kaupunki kutsui tunnetun, teini-ikäisten ja nuorten suosiman rap-laulajan auttamaan koululaisia säveltämään ja äänittämään huhujen vastaisen rap-kappaleen. Kaupungin kampanjaan osallistui myös TV-näyttelijöitä, toimittajia, viihdetaitelijoita, kaupunginosien johtajia ja koulujen rehtoreita.

■ **Barcelona.** Huhujen vastaisten toimien luettelo sisältää yli 30 eri järjestöjen ja ammattilaisten toteuttamaa huhujen vastaista toimea, joita kunta tarjoaa ilmaiseksi esimerkiksi kouluille, järjestöille ja kunnallisille palveluille. Näihin toimiin on osallistunut yli 20 000 ihmistä viimeisen viiden vuoden aikana. Luettelo sisältää yli 30 huhujen vastaista toimea, kuten esimerkiksi luovia työpajoja (esimerkiksi hip-hop, radio, video), teatterifoorumeita, keskusteluja ja tapahtumia positiivisen vuorovaikutuksen edistämiseksi. "En ole rasisti, mutta..." Yksi esimerkki luettelon sisältämistä toimista on La Xixa Teatren, erittäin kokeneen ja luovan huhujen vastaisen järjestön, järjestämä teatterifoorumi.

5. Myönteisen vuorovaikutuksen edistäminen

Olisi toivottavaa, että toiminnassa on mukana monimuotoisesti erilaisia osallistujia. Näin ei kuitenkaan aina ole, ja tämä on seurausta niiden tilojen moninaisuudesta, joissa kehitämme toimintaamme (esimerkiksi koulut, kaupunginosat, kulttuurikeskukset, julkiset tilat) ja kyvystämme houkutellessa erilaisia sosiokulttuurisia profiileja osallistumaan toimiin. Siksi on olennaisen tärkeää, että tietyissä toimissa keskitytään erityisesti myönteisen vuorovaikutuksen edistämiseen ja takaamiseen eri alkuperää, kansallisuuksia, vakuumuksia, sukupuoli-identiteettejä ja ikäryhmiä edustavien ihmisten välillä.

Olemme nähneet, että positiivinen vuorovaikutus auttaa vähentämään ennakkoluuloja, mutta tämä ei tapahdu vain vuorovaikutuksen takia, kuten kontaktiteoriassa varoitetaan. On välttämätöntä, että tietyt olosuhteet, kuten yhdenvertainen asema, yhteistyö ja

dynamiikka, jossa ei ole kilpailua, lähentyvät toisiaan. Tärkeintä on, että toiminta perustuu yhteisiin tavoitteisiin, jotka ylittävät erot ja korostavat yhteisiä etuja. Joissakin tapauksissa kyse on yksinkertaisesti siitä, että monimuotoisuuden kriteeri otetaan huomioon toteutettavissa toimissa, alkaen huhujen vastaisen

verkoston jäsenistä, jotta verkosto olisi riittävän monimuotoinen ja siihen osallistuisi aktiivisesti ihmisiä erilaisista taustoista ja leimatuista vähemmistöryhmistä. Muissakin tapauksissa on syytä tukea erityisiä toimia ja tiloja, joissa tätä myönteistä vuorovaikutusta edistetään ja helpotetaan.

■ **Erlangen:** Piknik-juhla ja ”elävät kirjat”. Erlangenin kaupunki rakensi yli 180 metriä pitkän pöydän ja järjesti jättimäisen piknikin kaupungin pääkadun varrelle. Noin 1 000 Erlangerin asukasta ja turvapaikanhakijaa keskustelivat keskenään ja vaihtoivat tietoja huhuista ja niiden torjumisesta. Kymmenen ”elävää kirjaa” Erlangenin piknikpöydän ääressä mahdollistivat avoimen keskustelun pakolaisten kanssa. Ihmisiä pyydettiin kysymään kymmeneltä turvapaikanhakijalta heidän elämästään, kyvyistään, taidoistaan, kokemuksistaan ja unelmistaan. Tavoitteena oli esittää kysymyksiä, joita ei normaalisti uskalletaisi kysyä, voittaa huhut ja tutustua toisiin. Illallisen osallistujat tapasivat ihmisiä, joilla oli poikkeuksellisia tarinoita kerrottavanaan, ja he saivat tietoa lähellä asuvien ihmisten – Erlangenin pakolaisten – odottamattomasta osaamisesta. Kyseessä oli upea tilaisuus käydä positiivisia ja aktiivisia keskusteluja kahdenkeskisestä tasa-arvosta, tutustua uusiin ihmisiin ja luoda ystävyys-suhteita, joista monet jatkuvat edelleen.

■ **”A meal for the meeting” (Bizilagunak):** Getxo, Bilbao, San Sebastián ja muut kaupungit ovat toteuttaneet tätä SOS Racismo Gipuzkoa -järjestöjen johtamaa projektia. Aloite on saanut inspiraationsa Tekin tasavallassa vuonna 2004 alkunsa saaneesta Next door family -hankkeesta, joka levisi myöhemmin kaikkialle Eurooppaan. Aloitteessa järjestetään tapaaminen kantaväestöön kuuluvan perheen tai ystäväryhmän ja toisen ulkomaalaista alkuperää olevan perheen tai ryhmän välillä tilaisuutta ohjaavan henkilön kanssa. Ryhmät ruokailevat ja jakavat yhdessä kokemuksia. Monet baskikaupungit ovat edistäneet tätä hanketta huhujen vastaisen strategioidensa puitteissa. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) palkitsi joulukuussa 2016 tästä hankkeesta SOS Racismo Gipuzkoan yhtenä viidestä eri puolilta Eurooppaa tulevasta organisaatioista ja henkilöistä, jotka ovat osoittaneet erinomaista esimerkkiä solidaarisuudesta pakolaisia ja maahanmuuttajia kohtaan.

■ **Sabadell:** ”Gastronomic antirumours experience” on kulttuurienvälinen neljän viikon mittainen ruokaan liittyvä tapahtuma, jonka järjestävät yhdessä ryhmä maahanmuuttajanaisia Sabadellin Women’s Spaces -tiloista sekä 25 opiskelijaa ja ammattilaista kunnan elinkeino-osaston omistamasta ja ylläpitämästä ravintolakoulusta. Tapahtuma houkutteli runsaasti yleisöä ja tarjosi tietoa ja mahdollisuuksia vuorovaikutukseen huhuista ja huhujen vastaisesta toiminnasta.

■ **Cartagena:** ”Girls in action” Kaupunki toteuttaa huhujen vastaista strategiaa, joka keskittyy erityisesti toisen asteen kouluihin ja haastaa ennakkoluuloja eri kulttuureista. Mielenkiintoista huhujen vastaista toimintaa johtaa ryhmä ”hyviä tyttöopiskelijoita”, joilla on erilaiset taustat ja jotka edistävät keskustelua muiden opiskelijoiden kanssa heidän eri kulttuureistaan. Näin he saavat entistä paremmin tietoa kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja positiivisesta vuorovaikutuksesta.

■ **Nürnberg:** ”Liikkuva keittiö” on sosiaalisen vuorovaikutuksen edistämisen aloite, joka on saanut inspiraationsa Nürnbergin C4i-projektista. Liikkuvan keittiön tavoitteena on luoda kohtaamisia eri asuinalueiden asukkaiden välille, sillä puinen keittiöbaari on helppo kuljettaa ja vielä helpompi laajentaa tuolien avulla. Ajatuksena on kutsua ohikulkijoita juttelemaan ja keskustelemaan keskenään.

6. Huhujen ja ennakkoluulojen suora kohtaaminen

Toinen huhujen vastaisen strategian keskeisistä painopisteistä on tarve edistää ennakoivaa asennetta sekä henkilökohtaisesti että kollektiivisesti, jotta voimme kohdata ennakkoluuloja suoraan kaikkialla siellä, missä tunnistamme niitä. Ennakkoluulojen kohtaaminen on olennaisen tärkeää, jotta voimme välttää sen, että niistä ei seuraa mitään rankaisua. Näin voimme pysäyttää huhujen kierteen ja torjua tiettyjen kommenttien, asenteiden ja käyttäytymisen normalisoitumisen. Tämä vastakkainasettelu voidaan ja se pitää toteuttaa eri tavoin ja eri kanavien kautta:

- ▶ kasvokkain ympärillämme olevien ihmisten kanssa
- ▶ poliittisella ja institutionaalisella tasolla pyrkimällä konsensusukseen julkisten lausuntojen kautta
- ▶ esimerkiksi manifestien ja tiettyjen toimien avulla, jotka ovat peräisin huhujen vastaisesta verkostosta, organisaatioilta ja yhteiskunnallisilta toimijoilta
- ▶ käynnistämällä erityisiä tiedotuskampanjoita.

Liitteessä 1 esitetään strategioita ennakkoluulojen ja huhujen kohtaamiseen kasvotusten. Tämä on yksi tärkeistä asioista kaikessa huhujen vastaisen toimijoiden koulutuksessa, sillä reaktiomme voivat olla joskus haitallisia ja on tärkeää toimia tehokkaalla tavalla.

■ **Teneriffa:** "Rokota itsesi huhuja vastaan. Älä anna niiden sairastuttaa sinua". Teneriffan huhujen vastaiset toimijat suorittivat huhujen vastaisen testin sairaalassa ja kutsuivat kansalaisia tarkastelemaan omia mielipiteitään tietyistä huhuista. He aloittivat keskustelun vastaustensa perusteella ja jakoivat lopuksi huhujen vastaisia pillereitä, joiden resepti sisälsi huhujen vastaisia väittämiä.

■ Teneriffan "huhujen pyörä" on hyödyllinen työkalu keskustelujen edistämiseen ja kansalaisten huhujen tarkistamiseen julkisilla paikoilla, kuten paikallisilla markkinoilla. "Käännä huhut toisinpäin" oli hyvin omaperäinen kampanja, jossa kansalaisia pyydettiin pyörittämään pyörää ja keskustelemaan valitusta huhusta. Harjoitus sopii erityisesti huhujen vastaisen toimijoiden viestintätaitojen testaamiseen.

Huhujen kohtaaminen sosiaalisessa mediassa

Monet kaupungit ovat sisällyttäneet huhujen vastaisiin koulu-
tuksiinsa strategioita, joiden avulla torjutaan sosiaalisen median
monimuotoisuutta koskevia huhuja ja kielteisiä narratiiveja.

■ **Barcelona.** Huhujen vastainen verkosto kehitti kaupungissa elokuussa
2017 tapahtuneiden terrori-iskujen jälkeen kampanjan #NoComparteixorums
(#Idontsharerumors) osana menettelyä, jossa pyydettiin ja autettiin ihmisiä tor-
jumaan huhuja ja vihapuhetta sosiaalisessa mediassa. Toiminnan tarkoituksena on
näyttää käyttäjille, miten käsitellä näitä syrjiviä viestejä ja huhuja, jotka leviävät ja
laajenevat viraaliksi hyvin nopeasti, ja vedota jokaisen ihmisen vastuuseen asiassa.
Menettelyssä suositellaan, että ihmisiä pyydetään toimimaan stereotyyppisiin ja väärin
tietoihin perustuvien huhujen kohdalla kunnioittavalla tavalla, otetaan yhteyttä niiden
välittäjiin, ettei tällaisia viestejä lähetettäisi uudelleen, ja kutsutaan tällaisia välittäjiä
saamaan tietoja ja toimimaan vastuullisesti sosiaalisessa verkostossa. Kampanja kehottaa
kansalaisia suhtautumaan kriittisesti vastaanotettuihin viesteihin etenkin silloin, jos
sisältö on loukkaavaa ja manipuloivaa. Kampanjassa myös ohjeistetaan seuraavasti:
"Älä reagoi impulsiivisesti, pohdi tietojen todenperäisyyttä ja etsi muita lähteitä, älä
jaa tietoja, jotta voit vähentää niiden leviämistä." Verkosto kehottaa myös ilmoittamaan
rikoslain piiriin kuuluvat vihaviestit asianomaisille instituutioille.

7. Huhuista vapaiden tilojen luominen

Huhuista vapaiden tilojen edistäminen on mielenkiintoinen aloite,
joka ei tarkoita huhujen vastaista toimintaa pelkästään kouluissa,
kirjastoissa, yrityksissä tai kaupunginvaltuustoissa, vaan tätä voi-
makkaampien toimien kehittämistä. Kyse on huhujen vastaisen
ministrategian toteuttamisesta kyseisessä tilassa, joka on sitoutunut
toimimaan huhuista vapaana tilana.

Tämä edellyttää muodollista sitoutumista ja sellaisen työsuunni-
telman laatimista, jossa otetaan huomioon erilaiset koulutus- ja
tiedotustoimet ja josta tulee osa tilan identiteettiä ja perusarvoja.
Nämä toimet voivat olla osa kaupungin kokonaisstrategiaa, jossa
päätetään luoda erilaisia huhuista vapaita tiloja. Niillä on ulkoisia

vaikutuksia paitsi työntekijöihin, mutta myös ihmisiin, jotka
käyttävät näitä tiloja, vierailevat näissä tiloissa tai osallistuvat
näissä tiloissa järjestettävään toimintaan. Näiden keskusten,
kuten huhujen vastaisten kaupunkien, on täytettävä tietyt
vaatimukset.

"Huhuista vapaat kaupungit" on eurooppalaisen C4i-hankkeen
oppaan otsikko ja slogan, jonka myös useat kaupungit, kuten
Loures ja Cartagena, ovat valinneet. Vaikka huhut eivät koskaan
katoa, sillä ne ovat osa ihmisyyttä ja niillä on oma tehtävänsä,
tämä väite voi toimia kunnianhimoisena tavoitteena ja ohjeena,
jota sovelletaan kaupungin eri tiloissa.

■ Barcelonalainen järjestö La Casa Amarilla on käyttänyt väitettä "huhuista vapaa
alue" kaupungin huhujen vastaisten toimien luettelossa mainitun työpajan ohjaamisessa.
Aloitteen tavoitteena on lisätä lasten ja perheiden tietoisuutta siitä, miten tärkeää on
torjua kulttuurista monimuotoisuutta koskevia huhuja ja stereotyyppiä sekä vahvistaa
erilaisten kulttuuristen ilmaisujen tuntemusta ja arvoa. Aloitteessa esitellään erilaisten
pelien avulla huhujen ja stereotyyppien käsitteitä ja niiden levittämisen kielteisiä
seurauksia.

■ Andalusalainen järjestö "Andalucía Acoge" edistää "Stop Rumores" -viraston kautta mielenkiintoista aloitetta Andalusian kaupungeissa sekä Ceutassa ja Melillassa. Huelvan, Granadan ja Malagan maakunnat ovat olleet edelläkävijöitä sellaisten "huhuista vapaiden tilojen" perustamisessa, joista on tullut keskeisiä paikkoja monimuotoisuutta ja erityisesti maahanmuuttajia koskevien huhujen havaitsemisessa ja purkamisessa. Päivittäistä työtä näissä tiloissa tekevät ihmiset saavat koulutusta ja tietoa, jotta he voivat kieltää huhujen levittämisen työtiloissaan. Huelvan maakunnan julkinen kirjasto on ollut ensimmäinen, josta on tullut huhuista vapaa tila. Granadassa huhuista vapaa tila on pohjoisen piirin yhteisöllinen sosiaalipalvelukeskus, ja Malagassa työskenneltiin Proyecto Hogar -yhteisösuunnitelman kautta. Toimet kohdistuivat lähiihmiin, joissa on monimuotoinen väestö ja monia muutostarpeita, joihin huhut vaikuttivat.

8. Huhujen vastaiset luovat laboratoriot

Huhujen vastainen strategia on pitkän aikavälin prosessi, ja on olennaisen tärkeää, että sitä tuetaan jatkuvasti uusien ideoiden, kokemusten sekä uusien toimijoiden ja tieteenalojen panosten avulla. Strategian keskeisiä identiteetin osa-alueita ovat siksi luovuus ja innovointi. Huhujen vastaiselle strategialle olisi pahinta se, että se pysähtyisi kokonaan tai osoittaisi hidastumisen merkkejä vakiintuneen toiminnan muodossa, jota ei enää kehitettäisi eteenpäin uusien menetelmien, toimien ja toimijoiden avulla.

On välttämätöntä edistää tälle tavoitteelle omistettuja tiloja, jotka takaavat tämän luovan energian jatkumisen. Näin takaamme, että innovointi jatkuu. Huhujen vastaisten strategioiden toimintalinjassa pitäisi nimenomaan keskittyä uusien ideoiden luomiseen. Yksi luovimmista verkostoista on Teneriffalla, myös Getxon, Barcelonan, Lublinin ja Patraksen verkostot ovat hyviä luovia.

On tärkeää houkutella mukaan erilaisia toimijoita ja jatkaa heidän sitouttamistaan ideointiin ja luoviin työpajoihin, kuten monet kaupungit, esimerkiksi Fuenlabrada ja Loures, ovat tehneet.

■ "Huhujen vastainen luova laboratorio": Tällä hetkellä edistetään erittäin mielenkiintoista aloitetta, joka yhdistää maailmanlaajuisen huhujen vastaisen projektin Barcelonassa sijaitsevaan luovuuden ja yhteistyön keskukseseen, jolla on monia kansainvälisiä yhteyksiä. MOB: Makers of Barcelona voitti palkinnon Espanjan kulttuurienvälisten kaupunkien verkoston RECI:n järjestämän "Diversity Advantage Challenge"-haasteessa. MOB on tila, joka henkii dynaamisuutta, luovuutta ja monimuotoisuutta. Juuri tiimin monimuotoisuus ja "mobbbers" -yhteisö ovat mahdollistaneet innovoinnin. Monikulttuurisesta taustasta tuleva hankkeen perustaja Cecilia Tham esittää, että tarvitaan muun muassa ideoiden, kontekstien, profiilien, näkökulmien, sukupuolten ja kansallisuuksien monimuotoisuutta, jotta nyky-yhteiskuntien suurimpiin haasteisiin löydetään innovatiivisia ratkaisuja. Monimuotoisuutta tarvitaan ympäristön sosiaalista ja taloudellista kehittämistä koskevaan innovointiin, yrittäjyyteen ja sitoutumiseen. Tavoitteena on luoda yhteistyöalusta, joka edistää huhujen vastaisen strategian luovuutta ja erilaisten toimi- ja tieteenalojen integroimista "maker"-lähestymistavan kautta.

9. Uusien vaikuttamisen tasojen saavuttaminen

Huhujen vastaiset tavoitteet ovat kunnianhimoisia ja monimutkaisia, eikä ole realistista odottaa, että ne voidaan saavuttaa täysimääräisesti kehittämällä vain paikallistason tiedotustoimia. Olemme jo nähneet, että ennakkoluuloilla ja asenteilla sosiokulttuurista monimuotoisuutta kohtaan on monia syitä ja että niihin vaikuttavat erilaiset toimijat.

On välttämätöntä hyödyntää muunlaisia vaikutuskeinoja, jotta saamme aikaan todella syvällisiä muutoksia pinnallisten muutosten sijaan. Näiden vaikutuskeinojen avulla voimme puuttua näihin erilaisiin ennakkoluulojen ja asenteiden syihin. Tästä syystä on tärkeää, että huhujen vastaisessa strategiassa kyetään rakentamaan siltoja ja yhteenliittymiä erilaisten vaikutus- ja osaamistasojen toimijoiden kanssa, joita ovat esimerkiksi kuntaliitot, alue- ja valtionhallinnot, poliittiset puolueet, tiedotusvälineet, suuret sosiaaliset ja kulttuuriset organisaatiot, yliopistot, yritykset ja muut päätöksentekoympäristöt.

Huhujen vastainen strategia on osoittanut, että vaikka se perustuu pääasiassa paikallisiin ja osallistaviin toimintalinjoihin ja erilaisen yhteiskunnallisten toimijoiden osallistaviin verkostoihin, sen avulla on onnistuttu vaikuttamaan moniin muihin aloihin, joiden merkitys on olennainen, kun haluamme vahvistaa sitoutumista ennakkoluulojen ja syrjintäprosessien kohtaamiseen ja vähentämiseen sekä monimuotoisuutta koskevien kielteisten narratiivien torjumiseen.

Vuonna 2012 solmittiin Katalonian hallinnon, Barcelonan kunnan, maakuntahallinnon ja Katalonian hallituksen välinen yhteistyösopimus, jonka tavoitteena on edistää huhujen vastaista strategiaa yhteistyössä koko maailmassa ja Katalonian kaupungeissa jakamalla materiaaleja sekä järjestämällä koulutusta ja yhteisiä kampanjoita. Hanke osoittaa, miten synergioiden luominen ja uuden yhteistyön lisääminen voivat lisätä hankkeiden tehokkuutta ja vaikutusta. Näiden instituutioiden hallinnot muodostuvat erilaisista poliittisista puolueista, jotka sitoutuvat huhujen vastaisen strategian tavoitteisiin, mikä on erinomainen osoitus siitä, miten voimme lisätä yhteisiä ja monialaisia toimia entistä osallistavampien, kulttuurienvälisempien ja oikeudenmukaisempien yhteiskuntien rakentamista varten.

Baskimaan huhujen vastainen verkosto ZAS! aloitti vaatimattomana hankkeena, jossa koulutettiin 20 huhujen vastaista toimijaa Getxossa. Nyt hankkeesta on tullut yhteenliittymä monien merkittävimpien yhteiskunnallisten tahojen, kuntien, Baskimaan hallituksen, Baskimaan yliopiston ja muiden keskeisten instituutioiden, kuten itsenäisen oikeusasiamiehen, kesken. Osallistuminen hankkeeseen on nostanut tämän kysymyksen poliittiselle ja sosiaaliselle asialistalle, mutta saanut aikaan myös merkittävää edistymistä ja vaikutuksia kaupungin ulkopuolella.

Erlangen: Siemensin vaikutus: Erlangenissa huhujen vastaiseen hankkeeseen osallistui Siemens, jolla on alueella yli 25 000 työntekijää. Tällä oli merkittävä vaikutus siihen, että hankkeessa kyettiin torjumaan kielteisiä käsityksiä, jotka koskivat kulttuurista monimuotoisuutta ja erityisesti pakolaisten panosta vastaanottavissa yhteiskunnissa. Hyvät tulokset levisivät muiden yritysten pääkonttoreihin muissa kaupungeissa ja vahvistivat niiden yhteistyötä omien kaupunkien kulttuurienvälisessä kotouttamispolitiikassa. Hankkeen tulokset:

- pakolaisia koskevien huhujen väheneminen Siemensin työntekijöiden parissa
- kulttuurienvälisen vaihdon, tietoisuuden ja osaamisen vahvistaminen molemmin puolin
- ”monimuotoisuuden edun” tiedostamisen ja hyödyntämisen lisääminen
- asiantuntemuksen ja tiedon vaihtaminen
- turvapaikanhakijoiden työelämävalmiuksien parantaminen
- vahva panostus pitkän aikavälin kulttuurienväliseen integraatioon.

Media

Huhujen vastaisen strategian vaikutus tiedotusvälineisiin on ollut merkittävä kaikissa kaupungeissa, joissa strategiaa on toteutettu, kansallisen tason tiedotusvälineet mukaan lukien. Televisiot, sanomalehdet, radiot, ja verkkomediat ovat keränneet uutisia, haastatteluja ja dokumentteja huhujen vastaisesta strategiasta. Erinomainen esimerkki on katalonialainen televisio-ohjelma ”Tot un Món” (Kokonainen maailma), joka käsitteli vuosien ajan erilaisia huhujen vastaisia aloitteita ja ulkomaalaistaustaisten ihmisten kertomuksia kulttuurista monimuotoisuutta koskevien stereotyyppien ja perättömien huhujen torjumisesta.

Kuten olemme aiemmin havainneet, on olemassa monia muitakin esimerkkejä siitä, miten huhujen vastaisella liikkeellä on ollut suuri vaikutus keskeisillä aloilla, kuten koulutuksessa, kulttuurissa ja urheilussa.

Kansainvälinen ulottuvuus

Yksi merkittävin esimerkki huhujen vastaisen strategian herättämästä kiinnostuksesta alkuperäisen kontekstinsa ulkopuolella on epäilemättä se, että strategia laajenee kansainvälisesti ja siitä ovat kiinnostuneita monet Euroopan maat sekä Japani, Meksiko, Kanada, Marokko, Jordania ja Uusi-Seelanti. Huhujen vastaista strategiaa on esitelty viime vuosina yli 25 maassa ja useissa korkean tason kansainvälisissä foorumeissa.

Kulttuurienväliset kaupungit -tiimi Meksikossa, jossa huhujen vastainen työpaja pidettiin kaupungin historiallisessa museossa.

10. Yhteistyö ja vaihdot muiden kaupunkien ja maailmanlaajuisen hankkeen kanssa

Yksi huhujen vastaisen strategian vahvuuksista on sen maailmanlaajuinen luonne. Useat kaupungit eri maissa edistävät samaa strategiaa, mutta mukautettuna niiden omiin konteksteihin ja olosuhteisiin. Tämä on loistava tilaisuus rikastuttaa huhujen vastaista lähestymistapaa ja lisätä sen vaikutusta. Siksi on tarpeen luoda yhteys- ja yhteistyötiloja tätä tarkoitusta varten.

Monet omia strategioitaan edistävät kaupungit ovat ottaneet yhteyttä muihin kaupunkeihin, jotta ne saavat tietoa ja voivat jakaa kokemuksia. Kommunikoinnissa muiden kanssa on toimittava ennakoivasti.

■ New York Timesiin ja Guardianiin liittyvä Asahi, joka on Japanin toiseksi suurin sanomalehti, julkaisi Dani de Torresin pitkän haastattelun huhujen vastaisesta strategiasta. Haastattelua kommentoi Keizo Yamawaki, joka on Japanin merkittävin kulttuurienvälisyyden asiantuntija ja Euroopan neuvoston Kulttuurienväliset kaupungit -ohjelman asiantuntija.

■ Toinen esimerkki huhujen vastaisen strategian vaikutuksesta on ollut Antirumours Global -hankkeen ja Facebookin yhteistyö, jossa suunniteltiin monimuotoisuutta koskevia stereotyyppioita ja ennakkoluuloja käsittelevä tiedotuskampanja. Facebook järjesti kaksipäiväisen "Hack for good" -aivoriihen luovien, nuorista koostuneiden tiimien kanssa. Tapahtumassa kilpailtiin parhaan huhujen vastaisen viestintäkampanjan palkinnosta.

Lisäksi kaupunkien on otettava mallia hyvistä käytännöistä sekä mukautettava niitä kaupunkien omien olosuhteiden mukaisesti.

Tietyissä tapauksissa useat kaupungit ovat jakaneet yhteisiä hankkeita ja hyötynet vaihdosta ja tavasta, jolla kukin kaupunki on löytänyt innovatiivisia ratkaisuja yhteisiin haasteisiin. Siksi on tärkeää, että kaupungit liitetään mukaan Euroopan neuvoston tukemaan ja edistämään kokonaishankkeeseen. Näin voidaan määritellä tiettyjä yhteisiä toimintakehyksiä, jotka hyödyttävät kaikkia ja joihin sisältyy saatujen kokemusten mukaisia oppeja ja legitimizeettiä. Tämä koskee niin huhujen vastaisen koulutuksen sisältöjen ja huhujen vastaisten verkostojen luomista kuin myös arviointimenetelmiä.

■ "Youth Antirumours encounters" on vuosittainen tapaaminen Espanjan huhujen vastaisten kaupunkien nuorten välillä, jotka osallistuvat yhdessä intensiiviseen huhujen vastaiseen koulutukseen nuorten huhujen vastaisen verkoston muodostamista varten. Ensimmäinen tapaaminen järjestettiin Sabadellissa vuonna 2016 ja toinen Getxossa vuonna 2017, ja niihin osallistui 60 nuorta seitsemästä kaupungista (Getxo, San Sebastián, Barcelona, Sabadell, Bilbao, Cartagena ja Teneriffa).

■ Vuonna 2016 järjestettiin ICC Antirumours -työpajoja ja -koulutuksia kaikkien verkoston kaupunkien ja huhujen vastaisen strategian kanssa tai sellaisen käynnistämiseksi kiinnostuneiden kesken ICC:n koordinaattoreiden kokouksessa Reykjavikissa. Tavoitteena oli vaihtaa kokemuksia ja yksilöidä kaupunkien tärkeimmät haasteet ja tarpeet, jotta ne voivat suunnitella tai vakiinnuttaa strategioitaan ja jakaa niiden heikkouksia ja vahvuuksia. 10-vuotista ICC:tä juhlistaneessa kokouksessa Lissabonissa marraskuussa 2017 tarjottiin huhujen vastaista koulutusta asiasta kiinnostuneille kaupungeille ja organisaatioille.

■ Barcelona järjesti 22. kesäkuuta 2017 ensimmäisen tapaamisen 15 espanjalaisen huhujen vastaisen kaupungin kanssa. Tämä kokous oli osa tämän huhujen vastaisen käsikirjan laatimisprosessia. Kaupungit vastasivat yhdessä kaikkien eurooppalaisten vertaistensa kanssa kyselyyn, jossa käsiteltiin niiden strategioiden nykytilaa ja yksilöitiin niiden edistymistä, tärkeimpiä haasteita, parhaita käytäntöjä sekä arviointijärjestelmiä ja indikaattoreita.

Luku 6

Vaikuttavuus ja huhujen vastaisen strategian arvioinnit

A. Miten vähemmästä saadaan enemmän

Monimutkaisia kysymyksiä, kuten ihmisten käsityksiä, huhuja, ennakkoluuloja ja asenteita, käsittelevän huhujen vastaisen strategian vaikutusten arviointi ja mittaaminen ei ole helppoa.

Huhujen vastaisen strategian käynnistäminen Barcelonassa oli prosessi, jossa vähästä haluttiin enemmän. Se alkoi muutamilla hyvin konkreettisilla mutta epämääräisesti suunnitelluilla toimilla, mutta niiden välittömät vaikutukset ja strategian herättämä kiinnostus mahdollistivat aloitteen vahvistamisen, sen lähestymistavan entistä paremman määrittelyn ja toiminnan merkittävän lisäämisen.

Alusta alkaen oli selvää, että huhujen vastaisessa strategiassa oli jotakin sellaista, joka teki siitä erilaisen muihin aloitteisiin verrattuna. Kun Barcelonan kaupunginvaltuusto ilmoitti julkisesti aikomuksestaan edistää huhujen vastaista strategiaa, se osoitti, miten strategia herättää kiinnostusta ja houkuttelee mukaan hyvin erilaisia toimijoita (mukaan lukien kansalaisjärjestöt, kansalaiset, tiedotusvälineet, poliitikot, kansainväliset järjestöt ja kaupungit eri maista).

Oli kuitenkin välttämätöntä keskittyä vaikutusten arviointiin tämän alkuperäisen odottamattoman vaikutuksen ja huhujen vastaisen strategian erittäin intensiivisen ja inspiroivan kehitysvaiheen jälkeen, jolloin useat kaupungit olivat alkaneet määritellä omia strategioitaan.

B. Arvioinnin kehitys

Vuonna 2013 Barcelonan kaupunginvaltuusto (Sòcol-järjestön kautta) toteutti huhujen vastaisen strategian ensimmäisen arvioinnin. Siinä arviointiin senhetkistä prosessia ja määritettiin strategian vahvuudet ja heikkoudet. Arvioinnista oli hyötyä tiettyjen kysymysten pohtimisessa ja prosessin tiettyjen menetelmien tarkistamisessa. Tuloksissa keskityttiin kuitenkin enemmän prosessiin liittyviin näkökohtiin. Analyysi sen vaikutuksesta ihmisten käsitysten ja asenteiden muutokseen oli kuitenkin vielä tekemättä.

Vastaava arviointi tehtiin prosessista, jossa osallistujat otettiin mukaan strategiaan neljällä alueella Espanjan kulttuurienvälisten kaupunkien verkostossa (RECI), jossa sovellettiin ensimmäisenä Barcelonan kokemuksia kaupungin ulkopuolella.

Muut kaupungit, kuten Getxo, ovat arvioineet strategioitaan käyttämällä erilaisia lähestymistapoja ja keskittymällä prosessin ja vaikutusten konkreettisempiin näkökohtiin.

Euroopan neuvosto päätti vuonna 2014 johtaa eurooppalaista C4i-hanketta, jotta se pystyi testaamaan sen kykyä sopeutua eri maiden kaupunkeihin Euroopassa ja ennen kaikkea mitata aiempaa perusteellisemmin hankkeen todellista vaikutusta.

C4i-hankkeesta tehtiin kaksi erillistä arviointia, ja molemmat olivat erittäin hyödyllisiä.

1. C4i-prosessin arviointi (toteuttaja **Seán Ó Siochru**)

Arviointi tarjosi erittäin hyvin tehdyn yleiskatsauksen C4i-ohjelmien hallinnosta ja kaupunkiprosesseista sekä täydelliset tapaustutkimukset kustakin kaupungista, mikä sai muut kaupungit seuraamaan näitä esimerkkejä.

2. Vaikutusten ja muutosten arviointi (toteuttaja **Kseniya Khovanova-Rubicondo**)

Arviointi tarjoaa täydellisen ja perusteellisen analyysin C4i-ohjelman vaikutuksista muutosteorian perusteella.

C4i-hankkeen arviointi ja 10 kaupungin huhujen vastaiset strategiat tuottivat erittäin perusteellisia ja erittäin myönteisiä tuloksia yleisesti ottaen.

Tässä esitetään hyvin lyhyt yhteenveto vaikutus- ja muutostarviointien tärkeimmistä tuloksista. Molempien raporttien tulokset löytyvät C4i-hankkeen verkkosivuilta yhdessä monien muiden asiakirjojen ja raporttien kanssa.

<http://pjp-eu.coe.int/en/web/c4i/methodology>

C. C4i-hankkeen vaikutusten ja muutosten arviointi

Mielestämme on tärkeää esittää yhteenveto C4i-hankkeen vaikutustenarvioinnin tärkeimmistä tuloksista, sillä kyseessä on huhujen vastaisen strategian merkittävin vaikutustenarviointi tähän mennessä. Arvioinnin avulla voidaan tunnistaa erilaisia vaikutuksia koskevia näkökohtia.

Huhujen vastaisen kampanjan vaikutuksia ihmisten käsityksiin ja asenteisiin analysoitiin ensimmäistä kertaa kampanjan jälkeen. Suurin heikkous oli se, että huhujen vastaisten kampanjojen kesto rajoittui muutama kuukauteen. Tulokset osoittivat kuitenkin, että olimme oikealla tiellä, mikä vahvistaa ajatusta siitä, että huhujen vastaisella strategialla on merkittäviä vaikutuksia.

Sosiaalinen muutos

Sosiaalisella muutoksella tarkoitetaan yhteiskunnan sosiaalisen järjestyksen muutosta. Sosiaalisia muutoksia voivat olla muutokset luonnossa, sosiaalisissa instituutioissa, sosiaalisessa

käyttäytymisessä tai sosiaalisissa suhteissa. C4i-hankkeen huhujen vastaisen strategian arviointia varten kehitettiin muutosteoria, joka toimi suunnitelmalla huhujen vastaisen strategian osatekijöiden yhdistämisessä, erityisesti paikallisten sidosryhmien osallistumisessa toivottuun yhteiskunnalliseen muutokseen, eli aloitteen tavoitteisiin. Muutosteoria tarjoaa sidosryhmille mahdollisuuden arvioida, mihin he voivat ja eivät voi vaikuttaa, mitä vaikutuksia heillä ja heidän toimillaan voi olla ja onko realistista odottaa, että tavoitteet saavutetaan määräajassa ja käytettävissä olevilla resursseilla. (Anderson, A. The community builder's approach to theory of change, New York, 2005).

Tämä johti kuusivaiheiseen muutosteoriaan, jossa arvioitiin C4i-hankkeen vaikutuksia kumppanikaupungeissa. Nämä kuusi vaihetta olivat seuraavia:

1. pitkän aikavälin tavoitteiden tunnistaminen
2. paikallisten olosuhteiden "kartoittaminen", jonka avulla voitiin määrittellä näiden tavoitteiden saavuttamisessa tarvittavia edellytyksiä
3. kontekstia koskevien perusoletusten tunnistaminen
4. ennakoedellytysten luomisessa tarvittavien toimien määrittäminen
5. mittareiden kehittäminen tuloksellisuuden arvioimista varten (ennakoedellytykset huomioiden)
6. C4i-muutosteorian ilmaiseminen eli teorian eri osatekijöiden, periaatteiden ja "liikkuvien osien" tiivistäminen).

Ensimmäiset lausunnot C4i-hankkeen toteutuksesta kerättiin C4i-kaupungeilta yksilöllisten "menestysvisioiden" muodossa. Jotta nämä visiot toteutuisivat, kaupunkien perusoletuksista keskusteltiin myöhemmin uudelleen ja ne todennettiin kaupunkien kanssa, jotta niiden osalta voitiin lähteä pohtimaan viestintästrategiaa, lopullisia kohdeyleisöjä, keskeisiä toimijoita, työkaluja ja interventioita.

Paikallisten sidosryhmien kanssa suunniteltiin osallistavassa prosessissa toistettavissa oleva tulosperusteinen seuranta- ja arviointimenetelmä huhujen vastaisten toimien toteuttamiseksi, ja sitä testattiin onnistuneesti koko C4i-hankkeen ajan. Siinä yhdistyivät

- a) soveltuvan sosiaalisen median viestinnän ja verkostoitumisen testaaminen huhujen vastaisissa strategioissa ja
- b) lähestymistavan vaikutusten arviointi väestön asenteiden muutoksen osalta.

Huhujen vastaisen strategian seurannan osalta arvioinnissa todettiin seuraavaa:

- ▶ Kaikissa hankkeeseen osallistuneissa kaupungeissa yhteisöjen kantaväestö ja maahanmuuttajat osallistuivat aktiivisesti huhujen vastaiseen kampanjaan, ja he tekivät yhteistyötä virheellisten käsitysten ja perättömien huhujen kumoamisessa ja tietoon perustuvan, kotoutumista ja monimuotoisuutta koskevan julkisen keskustelun edistämiseksi.
- ▶ Paikallishallinnot ovat käynnistäneet kotouttamisen kanalta tiedostavia virallisia viestintästrategioita, joissa keskitytään monimuotoisuuden etuun, mikä edistää maahanmuuttajaystävällisen yhteiskunnallisen ja poliittisen ilmapiirin luomista yhteisöissä.
- ▶ C4i-hankkeen viestintäkampanjassa ja useimmissa kaupungeissa toteutettujen toimien ansiosta tiedotusvälineiden on havaittu raportoivan näistä asioista entistä tarkemmin ja oikeudenmukaisemmin (enimmäkseen paikallisesti). Myös näyttöön perustuvaa tietoa on käytetty aiempaa enemmän.
- ▶ Kaikissa osallistuvissa kaupungeissa on paikallishallinnon ja kansalaisyhteiskunnan edustajien välisestä kuulemisesta ja yhteistyöstä muodostunut yleinen käytäntö monimuotoisuutta ja kulttuurienvälistä integraatiota koskevissa kysymyksissä.
- ▶ Tämän seurauksena paikallisyhteisöt ja -ryhmät ovat lisänneet ymmärrystään muuttoliikkeestä, sen laajuudesta ja sosioekonomisista vaikutuksista.
- ▶ Arvioinnin tulokset osoittavat myös C4i-hankkeessa testattujen huhujen vastaisten menetelmien merkityksellisyyden, tehokkuuden, sovellettavuuden ja toistettavuuden Euroopan kaupunkiyhteisöissä, joissa menetelmien avulla voidaan luoda innovatiivisia yhteiskunnallisia mobilisatiostrategioita paikallisella tasolla, kumota virheellisiä käsityksiä ja perättömiä huhuja sekä muuttaa ihmisten asenteita maahanmuuttoa kohtaan.

Kaupunkien yhteisöjen asenteiden muuttamisessa testattiin kolmen huhun vaikutusta ennen hankkeen toteutusta ja sen jälkeen. Arvioinnissa havaittiin, että huhujen vastaisen toiminnan ja kampanjoidenseurauksena yhä useammat ihmiset paheksuivat seuraavia lausuntoja:

- ▶ ”Rikollisuus kasvaa yhteisöissä, kun maahanmuuttajien määrä kasvaa” (lähes 30 prosenttia vastaajista toisessa

tutkimuksessa verrattuna yli 20 prosenttiin vastaajista ensimmäisessä tutkimuksessa).

- ▶ ”Maahanmuuttajat vievät työpaikkoja kantaväestöltä” (40 prosenttia vastaajista toisessa tutkimuksessa verrattuna noin 30 prosenttiin vastaajista ensimmäisessä kyselyssä).
- ▶ ”Maahanmuuttajat hyötyvät sosiaalihuoltojärjestelmästä enemmän kuin kantaväestö” (31 prosenttia vastaajista toisessa tutkimuksessa verrattuna 24 prosenttiin vastaajista ensimmäisessä tutkimuksessa).

Tämän lisäksi arvioinnissa todettiin asenteiden muuttumisen osalta seuraavaa:

- ▶ Ihmisten halukkuus jakaa julkinen tila eri kansallisuksia edustavien ihmisten kanssa kasvoi (52 prosenttia vastaajista toisessa tutkimuksessa verrattuna 42 prosenttiin vastaajista ensimmäisessä kyselyssä). Yleisesti raportoitiin hieman parantuneista yhteisön välisistä suhteista.
- ▶ Hankkeen aikaansaamien käyttäytymistä koskevien muutosten laajuus osoittautuu melko merkittäväksi, etenkin kun otetaan huomioon hankkeen suhteellisen lyhyt toteutus aika (18 kuukautta) ja kaupunkien tiedotuskampanjoiden kesto. Tämä seikka voi selittää, miksi vaikutustenarvioinnissa ei havaittu merkittävää muutosta vuorovaikutuksessa ulkomaalaistaustaisten kanssa.
- ▶ Vastaajat olivat erittäin tyytyväisiä huhujen vastaisiin tiedotuskampanjoihin ja niiden tehokkuuteen. Lisäksi yli 60 prosenttia paikallisista verkoston edustajista oli sitä mieltä, että kampanjat olivat osallistavia.

Yhteenvetona voidaan todeta, että C4i-hankkeen vaikutuksia koskevassa tutkimuksessa validoitiin huhujen vastaisen lähestymistavan tehokkuus, vaikuttavuus, merkityksellisyys ja sovellettavuus. Hankkeessa kehitettiin ja testattiin menestyksellä seuraavia huhujen vastaisen strategian arviointivälineitä tulevien arviointien ohjaamista ja osallistavaa seurantaa ja arviointia varten:

- ▶ C4i-hankkeen keskeiset indikaattorit vaikutusten ja muutosten arviointiin
- ▶ ensimmäisen ja toisen kyselyn kaksi mallia
- ▶ C4i-hankkeen muutosteorian ilmaisu
- ▶ C4i-hankkeen muutosteorian suunnitelma.

D. Maailmanlaajuisen ja jaetun seuranta- ja arviointijärjestelmän määrittely

Kun otetaan huomioon nykyisten arviointijärjestelmien ja lähestymistapojen erot ja niiden toteutuksesta saadut kokemukset, Euroopan neuvosto kehittää parhaillaan yhdessä Antirumours Global -tiimin kanssa arviointijärjestelmää, jota kaikki kaupungit voivat käyttää ja jakaa vuodesta 2018 lähtien.

Tämä käsikirja on laadittu ottaen huomioon kaikkien näiden arviointien tulokset sekä niissä yksilöidyt vahvuudet ja heikkoudet. Lähikuukausien aikana määritellään tämä yhteinen arviointijärjestelmä, joka mahdollistaa huhujen vastaisen strategian vaikutusten aiempaa tarkemman analysoinnin ja kaupunkeja vertailevan analyysin.

Huhujen vastaisen strategian arviointimenetelmä perustuu yhteiskunnalliseen muutosteoriaan, johon myös C4i-hankkeen arviointi perustui.

Huhujen vastainen strategia on kehittynyt viime vuosina, ja osa sen lähtökohdista ja lähestymistavoista on määritelty uudelleen. Siksi on tärkeää, että meillä on käytössä arviointikehys, jotta voimme päivittää näitä muutoksia. Aluksi keskityttiin selkeämmin huhuihin ja huhujen vastaisiin argumentteihin. Mutta strategian kehityessä

painopistettä on laajennettu käyttämällä huhuja tekosyynä käsitellä muita kysymyksiä, jotka liittyvät laajempaan näkemykseen monimuotoisuudesta ja kulttuurienvälisyydestä.

Näin ollen monet huhujen vastaisen strategian toimista käsittelevät aiempaa vähemmän huhujen tunnistamisen logiikkaa ja huhujen vastaisten argumenttien käyttöä, kuten olemme esittäneet edellisissä luvuissa, ja enemmän vuoropuhelun edistämistä ja kulttuurienvälisyyteen kannustamista. Huhujen vastaisesta strategiasta on tullut aiempaa avoimempi ja joustavampi prosessi, jossa voidaan käsitellä useita kysymyksiä ja vähentää ennakkoluuloja vahvistamalla kriittistä ajattelua. Samalla vaikutusmahdollisuudet ovat nyt toisaalla verrattuna niihin aiempiin toimiin, jotka keskittyivät erityisesti huhuihin ja huhujen vastaisiin argumentteihin.

Tästä syystä päivitämme arviointijärjestelmää, jotta voimme sisällyttää lähestymistapaan nämä muutokset, jotka on jo otettu huomioon tämän käsikirjan sisällössä.

Uusi huhujen vastaisen strategian vaikutustenarvioinnin malli, jota tällä hetkellä työsteetään, on osa C4i-hankkeen puitteissa tehtyä työtä. Sitä tulisi pitää C4i-hankkeen yhtenä toimena, joka perustuu huhujen vastaisen strategian kehitykseen viime vuosina ja erityisesti saatuihin kokemuksiin ja strategiaa toteuttavien kaupunkien määrän kasvuun.

Luku 7

Huhujen vastaisen strategian kehitys ja kestävyys

Euroopan neuvoston johtaman eurooppalaisen C4i-hankkeen oppaassa omistimme erityisen luvun tärkeimmille näkökohdille, jotka on otettava huomioon kaupungin huhujen vastaisen strategian jatkuvuuden ja kestävyuden takaamisessa. Viime vuosien aikana oppaan julkaisemisen jälkeen kertyneet kokemukset ovat vain vahvistaneet oppaassa esiin tuomiamme näkökohtia ja suosituksia. Siksi tämä luku on käytännöllisesti katsoen identtinen kyseisen oppaan luvun kanssa.

Olemme huomauttaneet, että huhujen vastainen strategia on nähtävä pitkän aikavälin strategiana, koska käytössämme ei ole oikotietä käsityksien muuttamiseen tai niihin perustuvien ennakkoluulojen ja huhujen purkamiseen. Lisäksi sosiaaliset, taloudelliset ja demografiset muutokset voivat aiheuttaa uusia haasteita, ja on selvää, että aina ilmaantuu uusia huhuja.

Tämä edellyttää kuitenkin erityistä ajoitusta ja tiettyjä vaiheita. Kun olemme saavuttaneet jonkin näistä vaiheista, esimerkiksi tietyn huhujen vastaisen kampanjan lopussa tai yksi- tai kaksivuotisen työsuunnitelman päättyessä, meidän on arvioitava, mitä on tehty ja mitä tapahtuu seuraavaksi.

Miten varmistamme huhujen vastaisen strategian kestävyuden? Miten puolustamme tarvetta käyttää siihen resursseja? Ja miten säilytämme siihen osallistuvien ihmisten sitoutumisen ja motivaation?

Tällaisiin kysymyksiin ei ole yhtä oikeaa vastausta, mutta eri kaupunkien kokemuksista voimme tunnistaa tiettyjä keskeisiä kohtia tai vaiheita, jotka meidän tulisi ottaa huomioon strategian kestävyuden kannalta. Tässä yhteydessä on jälleen syytä mainita Barcelonan tapaus, sillä strategia kehittyi ja kasvaa edelleen seitsemän vuotta sen käynnistämisen ja kahden hallituksen vaihtumisen jälkeen.

A. Perusteellinen analyysi arvioinnista ja vaikutuksista

Meidän on ensimmäiseksi osoitettava tuloksia, jotta voimme puolustaa strategian jatkamista. Olemme korostaneet, että ihmisten käsityksiin ei ole helppo vaikuttaa, mutta voimme havaita arviointien tietyissä vaiheissa konkreettisia tuloksia, jotka osoittavat, että strategiaa kannattaa jatkaa. Jos emme pysty osoittamaan tällaisia tuloksia, kohtaamme hankaluuksia tuen saamisessa strategiamme jatkumiseksi, mikä tarkoittaisi, että joutuisimme keskeyttämään työme.

Kun strategian eri tulosten ja vaikutusten perusteellinen analyysi on vakuuttanut meidät siitä, että strategiaa kannattaa jatkaa, on paljon helpompaa vakuuttaa siitä myös muut. Siksi on tärkeää, että aloitamme arviointistrategian laatimisen aina huhujen vastaisen strategian käynnistyessä ja jokaisen kampanjan alussa. On myös tärkeää, että strategian/kampanjoiden eri vaiheissa saadaan tietoa niiden vaikutusten erilaisista ulottuvuuksista.

Viimeisenä mutta ei vähäisimpänä meidän on huolehdittava siitä, miten esitämme tulokset ja vaikutukset. Tarvitsemme todennäköisesti pitkiä ja aiempaa perusteellisempia tutkimuksia, jotka sisältävät vaikutuksia koskevia yksityiskohtia ja väittämiä. Meidän on kuitenkin varmistettava, että esitämme keskeiset kohdat yksinkertaisella, suoralla ja kiinnostavalla tavalla. Strategian kannalta on suuri merkitys sillä, miten kerromme tuloksista erilaisille yleisöille, kuten poliittisille toimijoille, tiedotusvälineille tai kansalaisille.

B. Sisäinen tuki

Tämä hanke edellyttää valtavirtaistamista, joten meillä pitäisi olla jo valmiina epävirallinen verkosto, joka koostuu kunnan osastojen henkilöstöstä (esimerkiksi koulutus, kulttuuri, sosiaalipolitiikka, osallistaminen, kaupunkisuunnittelu, viestintä ja henkilöstöhallinto). Saavutamme entistä laajemman osastojen välisen tuen ja enemmän mahdollisuuksia levittää ja toteuttaa huhujen vastaista strategiaa eri aloilla, kun mahdollisimman moni viranhaltija sitoutuu työhön tietyillä tasoilla.

On selvää, että tarvitsemme strategialle vahvan poliittisen tuen. Tämä saatetaan saavuttaa strategian käynnistyessä, kuten erään osallistuvan kaupungin tapauksessa, jossa apulaiskaupunginjohtaja vakuutti kaupunginjohtajan ja muut poliittiset toimijat siitä, millainen merkitys tällaisella politiikalla on. Saamme kuitenkin vielä enemmän poliittista tukea, jos onnistumme rakentamaan sisäisen liittolaiverkoston, ja erityisesti silloin, jos voimme osoittaa saavamme aikaan myönteisiä tuloksia hieman strategian täytäntöönpanon jälkeen.

Sisäisten huhujen vastaisen liittolaisten tunnistaminen ja sitouttaminen on välttämätöntä, jotta voimme lisätä strategian tehokkuutta ja saada aikaan suuremman vaikutuksen. Tämä tukee myös kestävästä huhujen vastaista strategiaa.

Emme saa unohtaa, että ensisijaisena tavoitteena pitäisi olla poliittisen yksimielisyyden saavuttaminen puolueiden välillä heti

työskentelyn alussa, sillä se saattaa vaikuttaa eniten siihen, miten kestävä huhujen vastainen strategia on.

C. Ulkoinen sitouttaminen ja sitoutuminen

Sisäisen tuen lisäksi yksi tärkeimmistä tekijöistä kestävästä huhujen vastaisen strategian ja sen jatkokehityksen varmistamisessa on paikallisen huhujen vastaisen verkoston laajuus ja vahvuus. Monista kaupungeista saadut kokemukset ovat osoittaneet, että kun strategiaa pidetään globaalina "kaupunkistrategiana" ja kun monet eri paikalliset toimijat kokevat olevansa tärkeä osa strategiaa, se lisää sen kyvykkyyksiä kasvaa ja kehittyä.

Strategian itsenäisyyteen ja identiteettiin vaikuttaa erityisesti se seikka, että koulujen, kansalaisjärjestöjen, yleisten kirjastojen, kulttuuri- ja urheilukeskusten, asukasyhdistysten, maahanmuuttajajärjestöjen, terveydenhuoltolaitosten tai jopa vankiloiden kaltaiset organisaatiot sekä monet erilaiset ammatilliset järjestöt ja kansalaiset osallistuvat strategiaan jollakin tavalla ja toteuttavat huhujen vastaista toimintaa. Tämä virallinen tai epävirallinen sosiaalisen sitoutumisen ja osallistumisen verkosto painostaa paikallishallintoa jatkamaan strategian toteuttamista ja varmistamaan sen jatkuvuuden.

Kun poliittinen johto vaihtuu, uusi hallinto saattaa olla epävarma siitä, jatkaako se strategiaa vai ei. Jos uusi tiimi näkee, että monet ihmiset kaupungissa ovat sitoutuneita ja valmiita puolustamaan huhujen vastaista strategiaa, uuden hallinnon on vaikeampi pysäyttää sitä. Jos strategialla on sisäinen verkosto, joka koostuu kunnan eri osastojen strategiaa puolustavasta henkilöstöstä, uuden hallinnon on helpompi tehdä päätös aloitteen jatkamisesta.

Jos uusi hallitus kuulisi aiemman hallituksen poliittisia puolueita huhujen vastaisen strategian suunnittelu- ja käynnistämisen prosessin aikana ja onnistuisi pääsemään sopimukseen, on todennäköistä, että strategia on kestävällä pohjalla.

D. Maailmanlaajuisen ja innovatiivisen strategian osana

Olemme oppineet tähän mennessä toisenkin tärkeän asian, joka meidän näkökulmastamme vaikuttaa erittäin myönteisesti kestävään huhujen vastaiseen strategiaan. Kuten tiedämme, huhujen vastainen lähestymistapa käsittelee monimutkaista, arkaluonteista ja myös maailmanlaajuista haastetta. Kun tietyn maan kaupunki päättää harjoittaa tällaista julkista politiikkaa, se voi kohdata tiettyjä haasteita ja vaikeuksia, kuten sen, ettei sen oman hallinnon tai poliittisen puolueen piirissä löydetä yksimielisyyttä, tai tiedotusvälineiden reaktion, joka saattaa antaa kansalaisille virheellisen kuvan strategian tavoitteista, tai voimakasta kritiikkiä oppositiolta tai tietyiltä paikallisilta ihmisiltä ja järjestöiltä.

Näiden mahdollisten negatiivisten energioiden torjumisessa on tärkeää selvittää, että huhujen vastainen strategia ei ole vain yhteen tiettyyn hallintoon liittyvä kummallinen idea, vaan kyseessä on maailmanlaajuinen suuntaus, jossa on mukana monia eurooppalaisia kaupunkeja ja myös Euroopan ulkopuolisia kaupunkeja. Strategiaan osallistuu poliittisesti eri värejä edustavia kaupunkeja, sitä edistää Euroopan neuvosto, ja monet kansainväliset järjestöt ja instituutiot ovat tunnustaneet sen innovatiiviseksi ja tärkeäksi hyväksi käytännöksi.

Suosituksemme on, että kaikkien niiden kaupunkien, jotka haluavat käynnistää huhujen vastaisen strategian, on korostettava tämän kehityksen maailmanlaajuista luonnetta ja sitä arvoa, joka syntyy siitä, että alan toimijat ovat osa sellaisten innovaatioiden ja muiden tahojen verkostoa, jotka seuraavat Euroopan neuvoston kaltaisten kansainvälisten instituutioiden suosituksia. Emme ole yksin, sillä olemme samassa veneessä monien muiden kaupunkien kanssa ja vastaamme kansainvälisesti leviävien uusien käytäntöjen käyttöönotosta.

Tämä viesti kuulumisesta kansainvälisten instituutioiden tukemaan, innovatiiviseen ja maailmanlaajuiseen verkostoon saattaa auttaa sisäisen ja ulkoisen tuen hankkimisessa ja strategian legitimoitumista rakennettaessa. Tätä tavoitetta saattavat edistää myös toimet, joiden tarkoituksena on esitellä strategian kansainvälisiä

yhteyksiä, esimerkiksi kutsumalla muita huhujen vastaisia kaupunkeja kertomaan työstään ja kokemuksistaan. Lisäksi kokemus on osoittanut, että tällaisella tiedon ja kokemusten vaihdolla saadaan aikaan erittäin myönteisiä tuloksia osaamisen, valmiuksien kehittämisen ja motivaation osalta. Kansainväliset yhteydet lisäävät myös mahdollisuuksiimme saada lisää resursseja ja rahoitusta eurooppalaisista ja kansainvälisistä hankkeista. C4i-hanke oli suurten ja pienten, aktiivisten ja kansainvälisellä arenalla toimivien kaupunkien yhteinen ponnistus, joka liittyi Euroopan neuvoston Kulttuurienväliset kaupungit -verkostoon.

E. Mitä seuraavaksi?

Kun kaupunki on saavuttanut tietyn huhujen vastaista strategiaa koskevan kehitysvaiheensa (esimerkiksi eurooppalainen C4i-hanke päättyy ja kaupunki on hyödyntänyt hankkeen rahoitusta mutta myös hankkeen tarjoamaa metodologista kehystä, työsuunnitelmaa, neuvontaa ja verkostoitumista), se voi aiheuttaa monenlaisia kysymyksiä ja epäilyksiä. Mitä teemme nyt? Miten jatkamme?

Kokemus auttoi meitä tunnistamaan tiettyjä tärkeitä tekijöitä strategian jatkamiseen tarvittavan sisäisen ja ulkoisen tuen hankkimisessa. Strategian jatkoa varten on kenties varmistettu sisäisiä budjetteja, tai paikallinen verkostomme on riittävän vahva ja halukas jatkamaan strategian kehittämistä.

Samaan aikaan tietyn vaiheen, kuten eurooppalaisen hankkeen, päättymisellä voi olla kielteinen vaikutus, sillä kansainvälisen verkoston jäsenyyteen sisältyvä dynaamisuus ja motivaatio ja jäsenyyteen liittyvät konkreettiset aikataulut, tuet ja vastuut saattavat myös päättyä.

Voimme kuitenkin väittää, että huhujen vastainen strategia on osoittanut, että se kykenee säilyttämään kaupunkien tuen ja sitoutumisen ja löytämään uusia tapoja kehittyä edelleen. Olemme maininneet esimerkkinä Barcelonan, mutta monet muutkin kaupungit ovat onnistuneet sisällyttämään huhujen vastaisen strategian osaksi paikallista politiikkaa. Lisäksi se sisältyy erilaisiin kunnallisiin strategioihin.

Kuten monta kertaa on korostettu, huhujen vastaista strategiaa toteutetaan pitkäjänteisesti ja tietyt odotetut tulokset eivät välttämättä ole kovin näkyviä toteutuksen ensimmäisen vuoden aikana. Tämä strategia on kuitenkin tuottanut mielenkiintoisia tuloksia sekä lyhyellä että keskipitkällä aikavälillä, ja uskomme, että

kaupunkien näkökulmasta se on hyödyllinen siinä, että strategia houkuttelee muita kaupunkeja liittymään huhujen vastaiseen lähestymistapaan ja jatkamaan tämän menetelmän rikastamista. Jokainen uusi kaupunki tarjoaa uuden näkökulman, uusia ideoita, toimia ja työkaluja, joita kannattaa jakaa muiden kanssa.

Alla on vain muutama esimerkki vastauksista, joita voisimme tarjota kysymykseen ”Mitä seuraavaksi?”

1. Yksilöi selkeästi huhujen vastaisen strategian ensimmäisestä vaiheesta saadut kokemukset, sekä heikkoudet että vahvuudet.
2. Tarkista strategian sisäinen ja ulkoinen tuki.
3. Kohdista seuraavat toimet tiettyihin tavoitteisiin ja tuloksiin sekä paikallisen verkoston ja poliittisen tuen vahvistamiseen.
4. Pidä yhteyttä muihin kaupunkeihin kansainvälisellä tasolla: tunnista ne, jotka ovat keskittyneet samankaltaisiin tavoitteisiin, ja ehdota vierailuja sekä taitotiedon ja käytäntöjen vaihtoa. Muista, ettet ole yksin ja voit oppia paljon muilta. Samaan aikaan olet vastuussa myös siitä, että muut voivat oppia sinulta.
5. Muista sisällyttää kaikki ryhmät huhujen vastaiseen strategiaan (käsitteletkö myös huhuja, joita vähemmistöryhmillä voi olla enemmistöstä ja muista vähemmistöryhmistä? Ovatko vähemmistöryhmät hyvin edustettuina strategiasanne ja verkostossanne?).
6. Hyödynnä aktiivisesti eurooppalaisia ja kansainvälisiä verkostoja ja etsi uusia tapoja saada enemmän tukea ja tunnustusta.
7. Varmista, että kerrot kokemuksistasi ja tuloksistasi asianmukaisesti ja mukautat viestintästrategiaasi eri kohderyhmille: poliittisille toimijoille, kansalaisyhteiskunnalle, tiedotusvälineille, kansalaisille ja kansainvälisille toimijoille (saattaa olla hyödyllistä kääntää ainakin englanniksi yhteenveto kampanjastasi, parhaista käytännöistä ja tuloksista, jotta voit lisätä näkyvyyttä).
8. Käytä aikaa sellaisten kaupunkien ja organisaatioiden tukemiseen, jotka ovat osoittaneet kiinnostusta oppia kokemuksistasi. Tässä molemmat voittavat. Saatat ajatella, ettei sinulla ole aikaa huolehtia muiden asioista tai aikaa niille, jotka haluavat tulla tapaamaan sinua tai kutsua sinut kertomaan kokemuksistasi. Mutta jonkin ajan kuluttua näet todennäköisesti muiden kaupunkien tekevän hienoja asioita, joita haluaisit itsekin soveltaa, ja jos olet tehnyt yhteistyötä heidän

kanssaan alusta alkaen, hyödyt strategiasi rikastamisesta. Jakamisen periaatetta on sovellettava alusta alkaen. Tämä on luultavasti tärkein neuvo, jonka voimme antaa sinulle.

Tämän käsikirjan tarkoituksena on myös edistää huhujen vastaisen strategian kehittämistä ja kestävyttä. Kokemusten jakaminen ja välittäminen voi auttaa useampia kaupunkeja ottamaan askeleen kohti huhujen vastaisen strategian suunnittelua ja toteutusta sekä saamaan inspiraatiota nykyisten huhujen vastaisten kaupunkien kokemuksista. Lisäksi käsikirja voi auttaa strategiaa pitkään soveltaneita kaupunkeja selittämään ja visualisoimaan panoksensa ja vakuuttamaan avainhenkilöt strategian jatkamisen ja kehittämisen tärkeydestä.

Tiedämme, että entistä osallistavampien, kulttuurienvälisen ja dynamisempien yhteiskuntien rakentaminen on tämän vuosisadan suuri maailmanlaajuinen haaste.

Tiedämme myös, että ennakkoluulot, ennakkokäsitykset ja huhut ovat vahvoja ja syvään juurtuneita esteitä tämän tavoitteen saavuttamisessa. Populistiset ja muukalaisvihamieliset puheet ovat lisääntyneet huomattavasti monissa maissa, mikä edistää kielteisiä narratiiveja ja käsityksiä monimuotoisuudesta ja erityisesti leimatuista ryhmistä. Ennakkoluulojen ja huhujen kielteisten vaikutusten torjuminen edellyttää laajempaa poliittista tahtoa sekä yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa, koska kyseessä on koko yhteiskunnan maailmanlaajuinen vastuu.

Ongelman ratkaisemiseen ei ole mitään ihmeratkaisua tai oikoteitä. On kuitenkin olemassa poliittisia toimijoita ja strategioita, joilla voidaan saada aikaan myönteisiä tuloksia, ja uskomme, että huhujen vastainen lähestymistapa on yksi niistä. Toivomme, että tästä käsikirjasta tulee hyödyllinen työkalu, joka kannustaa useampia kaupunkeja ja yhteiskunnallisia toimijoita sitoutumaan aidosti kulttuurienvälisen yhteiskuntien rakentamiseen, työskentelemään ahkerasti syrjinnän ja rasmin ehkäisemiseksi ja hyödyntämään parhaalla mahdollisella tavalla ”monimuotoisuuden etua”.

Luku 8

Tähän mennessä saadut opit

H Voimme tunnistaa huhujen vastaisissa kaupungeissa suoritettujen arviointien (joissa keskitytään pääasiallisesti prosessiin, tuloksiin tai vaikutuksiin) ja huhujen vastaisesta strategiasta vastaavien henkilöiden täyttämien kyselylomakkeiden perusteella tiettyjä vahvuuksia, heikkouksia ja suurimpia haasteita, joita huhujen vastaisen strategian toteuttamisessa saattaa ilmetä lähitulevaisuudessa.

Huhujen vastaisen strategian vahvuudet, heikkoudet ja haasteet

Voimme tunnistaa kolme erilaista analyysialuetta, jotka liittyvät seuraaviin:

- ▶ huhujen vastainen lähestymistapa
- ▶ huhujen vastaisen strategian "sisäinen" prosessi
- ▶ "ulkoinen" vaikutus.

a) huhujen vastainen lähestymistapa

Vaikka tässä oppaassa on jo korostettu tätä useissa osiossa, on tärkeää aloittaa yksilöimällä ne näkökohdat, joita suurin osa kaupungeista pitää tärkeimpinä huhujen vastaisen strategian "menestyksen" kannalta (ei sen suoran vaikutuksen osalta, vaan sen kyvyssä herättää kiinnostusta ja jatkaa uusien kaupunkien, yhteiskunnallisten toimijoiden ja organisaatioiden sitouttamista kansainvälisellä tasolla).

Keskity huhuihin

Sellaisen aloitteen tekeminen, jossa keskitytään huhuihin eikä muihin abstrakteihin tai liian teknisiin käsitteisiin, on osoittautunut ratkaisevaksi tekijäksi huomion ja kiinnostuksen herättämisessä ja tarjonnut tehokkaan keinon käsitellä myös laajempia ja monimutkaisempia kysymyksiä.

"Kansalaisia syyttämättä" -lähestymistapa

Sitoutuminen empatiaan perustuvaan lähestymistapaan ja siihen, ettei ihmisiä syytetä ennakkoluuloista (tämä koskee väestön epäselvää enemmistöä, ei rasistista vähemmistöä tai niitä, jotka osallistuvat muukalaisvihamielisen ja vihapuheen levittämiseen), on myös auttanut saavuttamaan ja herättämään monien sellaisten ihmisten kiinnostuksen, jotka eivät yleensä tunne muiden puheiden haastavan heitä ja joilla on taipumus tuntea tietynlaista moraalista ylemmyyttä ja halveksuntaa.

Julkisen politiikan ja kaupungin "sosiaalisen liikkeen" yhdistelmä

Huhujen vastainen strategia koostuu julkisesta politiikasta mutta perustuu myös strategiaan, johon liittyy erittäin osallistava ja yhteistyöhön perustuva osatekijä ja jossa hyödynnetään monenlaisia kansalaisyhteiskunnan toimijoita ja kansalaisia. Tämä on strategian suuri voimavara, ja sitä tulisi ylläpitää ja vahvistaa.

Muutakin kuin faktatiedon ja argumenttien levittämistä

Pitkän aikavälin vaikutuksen aikaansaamisessa avainasemassa ovat ymmärrys (ja kokemusten ja lukuisten tutkimusten osoittamat todisteet) siitä, että pelkällä objektiivisen tiedon levittämisellä on hyvin pieni vaikutus ihmisten käsityksiin, ennakkoluuloihin ja narratiiveihin. Lisäksi on sovellettava laadullisia lähestymistapoja, joihin sisältyy emotionaalinen osatekijä, vuoropuhelu ja kriittisen ajattelun edistäminen.

Sitoutuminen voimaannuttamiseen

Huhujen vastaisen strategian menestyksen kannalta on tärkeää, että osa strategiasta keskittyy hyvin erilaisten toimijoiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen erilaisten tukitoimien avulla ja tarjoamalla käytännön työkaluja, joiden avulla monimuotoisuutta koskevia ennakkoluuloja ja kielteisiä kertomuksia voidaan torjua tehokkaammin.

Täydennä ja arvosta työtä, jota jo tehdään

Resurssien ja tehokkuuden maksimoinnin kannalta on tärkeää, että huhujen vastaista strategiaa kehitetään kollektiivisena ja yhteistyöhön perustuvana sosiaalisen muutoksen prosessina, johon otetaan mukaan mahdollisimman paljon hankkeita ja keskeisiä toimijoita, jotka ovat työskennelleet näiden asioiden parissa. Näin voidaan saada aikaan mahdollisimman suuri vaikutus ja taata strategian kestävyys.

Joustavuus ja mukautuvuus

Yhtenä tärkeimmistä vahvuuksista on nähty myös se, että samanaikaisesti sekä täsmällistä että joustavaa huhujen vastaista lähestymistapaa on helppo soveltaa hyvin erilaisissa yhteyksissä ja laajuuksissa.

b) ”Sisäinen” prosessi

Kun käytämme termiä ”sisäinen prosessi”, viittaamme kaikkeen siihen, mikä liittyy huhujen vastaisen strategian kehittämiseen, menetelmiin ja sen toteuttamiseen osallistuviin toimijoihin.

Vahvuudet/mahdollisuudet

Huhujen vastaisen strategian lähestymistapa ja menetelmät ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi sekä poliittisten päättäjien

että kunnallisten toimijoiden osallistumisen ja sitoutumisen helpottamisessa.

Monialaisuus ja osastojen välinen yhteistyö

- ▶ Huhujen vastaisen strategian lähestymistapa ja joustavuus helpottavat sitä, että kunnan eri osastot voivat osallistua tähän prosessiin sisällyttämällä tämän lähestymistavan politiikkaansa ja toimintaansa.
- ▶ Monialaisuus mahdollistaa erilaisten yleisöjen tavoittamisen, yhteistyökulttuurin edistämisen kaupunginvaltuustossa ja huhujen vastaisen strategian kestävyuden takaamisen hallituksen vaihtuessa.

Kun luomme verkoston erilaisille yhteiskunnallisille toimijoille ja motivoituneille ihmisille, jotka tekevät yhteistyötä ja muodostavat olennaisen osan huhujen vastaista strategiaa, se mahdollistaa seuraavia:

- ▶ laajemman yleisön tavoittaminen ja yhteyden muodostaminen erilaisiin yhteiskunnallisiin toimijoihin
- ▶ erilaisten kokemusten, hankkeiden ja tietojen sisällyttäminen
- ▶ yhteisvastuun ja yhteyden edistäminen julkishallinnon ja kansalaisyhteiskunnan välillä, sillä ne tekevät yhteistyötä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen
- ▶ toiminnan luovuuden ja innovoinnin tukeminen
- ▶ toimien näkyvyyden ja vaikutuksen lisääminen tarjoamalla niille yhteisen toiminta-alustan
- ▶ huhujen vastaisen strategian toimintaa koskevan kriittisen ja rakentavan ajattelun edistäminen
- ▶ maailmanlaajuisen ”kaupunkistrategian” ulottuvuuden vahvistaminen ja strategian kestävyuden edistäminen hallituksen vaihtuessa.

Huhujen vastaisten toimijoiden kouluttaminen

- ▶ Yleensä palaute ihmisiltä, jotka osallistuvat huhujen vastaisen strategian toimijoille suunnattuihin koulutuksiin, on erittäin myönteistä, ja he kokevat, että se antaa heille asiaankuuluvaa tietoa sekä käytännöllisiä ja hyödyllisiä työkaluja.
- ▶ Monet huhujen vastaiset toimijat käyttävät tätä lähestymistapaa ja työkaluja sekä työssään että jokapäiväisessä elämässään.
- ▶ Koulutus mahdollistaa kunnallisten työntekijöiden ja kansalaisyhteiskunnan jäsenten vaikutusmahdollisuuksien

lisäämisen ja helpottaa yhteyksien luomista sekä tiedon ja kokemusten vaihtoa.

- ▶ Koulutus luo positiivisen identiteetin tunteen, joka yhdistyy globaaliin kaupunkihankkeeseen, jota pidetään merkityksellisenä rinnakkaiselon ja yhteenkuuluvuuden edistämisen ja syrjinnän ehkäisemisen kannalta.

Yhteistyö kolmen ydinalueen välillä: julkinen politiikka, kansalaisyhteiskunta ja tiedemaailma

- ▶ Monissa kaupungeissa huhujen vastainen strategia on edistänyt yhteistyötä akateemisen maailman, julkisen politiikan ja monien yhteiskunnallisten toimijoiden välillä, mikä on mahdollistanut tiukemmat ponnistelut ja lisännyt sen sisällön ja toiminnanvaikutusta.

Huhujen vastaisten materiaalien, resurssien ja työkalujen tuottaminen

- ▶ Kaupunkien huhujen vastaisen strategian puitteissa kehitetyt materiaalit ovat usein saaneet kiitosta niiden sisällön laadusta ja luovuudesta, minkä avulla voimme välittää tietoa täsmällisesti, mutta myös kiinnostavalla ja motivoivalla tavalla.

Heikkoudet/riskit

- ▶ Vaikeudet löytää selkeä tasapaino huhujen vastaisten verkostojen muodollisuuden ja epävirallisuuden välillä sekä niiden autonomian aste suhteessa kuntaan.
- ▶ Monien toimijoiden ja verkoston jäsenten suuret odotukset, joihin voi olla hankala vastata huhujen vastaisen työryhmän kapasiteetin tai resurssien vuoksi.
- ▶ Tehokkuuden ja huhujen vastaisen koulutuksen toteutuksesta vastaavien henkilöiden motivaation heikkeneminen, mikä voi johtaa kyvyttömyyteen yhdistää huhujen vastainen strategia tehokkaasti muihin aloitteisiin, varsinkin jos kouluttajat eivät kuulu mihinkään yksikköön (esimerkiksi johonkin organisaatioon tai ryhmään).
- ▶ Vaara siitä, että verkosto ei ota mukaan riittävästi uusia ja erilaisia toimijoita ja profileja, mikä johtaa liialliseen homogenisoitumiseen ja ammattimaistumiseen ja siihen, että verkostossa toimii enimmäkseen yksiköitä, jotka työskentelevät muutenkin näiden kysymysten parissa.
- ▶ Toiminnan liiallinen hajonta. Huhujen vastaisessa strategiassa voidaan herättää monien toimijoiden kiinnostusta

edistää huhujen vastaisten toimia, mikä on strategian myönteinen vaikutus. Samalla on kuitenkin tärkeää määritellä konkreettisia toimitasuunnitelmia ja kampanjoita, joilla on hyvin määritellyt tavoitteet, toimet ja aikataulut, jotta strategian vaikutukset olisivat suurempia ja strategiaa voitaisiin arvioida.

- ▶ Toimia on kohdistettava erityisesti sosiaaliseen mediaan, sillä se on keskeinen tila huhujen, stereotyyppien ja ennakkoluulojen luomiseen ja levittämiseen. Lisäksi on luotava tiloja viestintää ja tietojen vaihtamista varten huhujen vastaisten toimijoiden ja muiden huhujen vastaiseen strategiaan osallistuvien toimijoiden välillä.
- ▶ Vaarana on, että jotkin toimet, kuten huhujen levittäminen, tai pinnalliset huhujen vastaiset väitteet menettävät vaikutusvaltansa. Vaarana on myös, että kaikenlaista toimintaa ja huhujen vastaista koulutusta edistävät monenlaiset toimijat, jotka eivät ole valmistautuneet siihen tai jotka eivät ole tutustuneet huhujen vastaiseen strategiaan tai jotka eivät tunne vuosien aikana kertyneitä kokemuksia. Joissakin tapauksissa on tehty virheitä, jotka on jo kerran ratkaistu strategian alkuvaiheessa. Lisäksi on saatettu toteuttaa tehottomia huhujen vastaisia toimia, joissa ei ole hyödynnetty näitä edistysaskeleita ja jotka voivat siten vahingoittaa huhujen vastaisen strategian brändiä yleisesti.
- ▶ Kaupunkien käyttämät erilaiset arviointimenetelmät saattavat vaikeuttaa vertailua. Samalla ne osoittavat, että vaikutusten arviointiin on tarpeen määritellä aiempaa ajantasaisempi ja kattavampi järjestelmä.

c) "Ulkoinen" vaikutus

Tässä keskitymme näkökohtiin, jotka koskevat huhujen vastaisen strategian näkökohtiin, toimijoihin ja kohderyhmiin kohdistuvia vaikutuksia ja joihin huhujen vastainen strategia pyrkii vaikuttamaan tavoitteiden saavuttamista varten.

Vahvuudet/mahdollisuudet

- ▶ Huhujen vastaisen strategian "tarttuva" vaikutus, jonka se on osoittanut siinä, miten strategiassa tavoitellaan, osallistetaan ja voimaannutetaan toimijoita ja henkilöitä, jotka eivät yleensä ole tekemisissä tällaisten kysymysten ja strategioiden kanssa tai ylipäätään kiinnostuneita niistä.

- ▶ Huhujen vastaisen strategian kyky tuoda tällaisia kysymyksiä poliittiselle ja sosiaaliselle agendalle hankkimalla poliittisten puolueiden monialaista tukea ja vaikuttamalla merkittäväällä tavalla tiedotusvälineisiin.
- ▶ Huhujen vastaisen strategian kyky vaikuttaa koulutukseen siten, että tätä lähestymistapaa käytetään kouluissa, oppilaitoksissa ja muissa koulutusohjelmissä sekä kunnallisella tasolla että korkea- tai aikuiskoulutuksen piirissä.
- ▶ Huhujen vastaisen strategian kansainvälinen laajentuminen, joka osoittaa, että strategia herättää kiinnostusta eri yhteisöissä ja maissa, ei vain Euroopassa, vaan muun muassa Japanissa, Meksikossa, Kanadassa, Marokossa ja Jordaniassa.
- ▶ Huhujen vastaisen strategian kyky vaikuttaa julkiseen politiikkaan edistämällä useampia politiikkoja, joilla pyritään hallinnoimaan monimuotoisuutta kulttuurienvälisen lähestymistavan avulla sekä vahvistamalla ja täydentämällä rasminvastaisia politiikkoja ja keskusteluja sekä syrjinnän vastaisia strategioita.
- ▶ Strategialla on myös myönteisiä vaikutuksia, kuten se on osoittanut C4i-hankkeen arvioinnissa, kansalaisten käsitysten ja asenteiden parantamiseen sosiokulttuuriseen monimuotoisuuteen liittyvissä kysymyksissä ja erityisesti maahanmuuttajien, pakolaisten ja muiden leimattujen vähemmistöjen kaltaisten ryhmien osalta.

Heikkoudet/riskit

- ▶ Monimutkaisuus sellaisten erityisten kampanjoiden edistämässä ja ylläpitämisessä, jotka osoittavat merkittäviä pitkän aikavälin muutoksia ajan mittaan.
- ▶ Aiempaa ammattimaisemman ja täsmällisemmän sosiaalisen median hyödyntämisen rajoitukset vaikutuksen aikaansaamisessa.
- ▶ Riski siitä, että ennakoivaa asennetta ei ylläpidetä ajan mittaan. Tämän ennakoivan asenteen avulla voidaan saada eri aloilta mukaan henkilöitä, jotka tavoittavat entistä suuremman määrän ihmisiä, jotka eivät ole vielä tälle aiheelle alttiita.
- ▶ Tietyissä kaupungeissa havaittu taipumus, ettei pysyvän itsekritiikin asennetta ylläpidetä tai innovointia jatketa. Lisäksi jätetään hyödyntämättä eri tieteenaloja, jotka voivat suuresti rikastuttaa huhujen vastaisen strategian lähestymistapaa, tehokkuutta ja vaikutusta.
- ▶ Ennakkoluulot, joita joskus havaitaan joidenkin toimijoiden keskuudessa sekä kuntatasolla että yhteisöissä ja verkostossa, kun he eivät halua toimia yksityisellä sektorilla tai yritysten parissa. Tämä saattaa estää huhujen vastaisen strategian laajentamista keskeisillä aloilla.

Liitteet

Liite 1 – Henkilökohtaiset viestintätaidot

Miten meidän pitäisi suhtautua huhuihin ja syrjiviin kommentteihin? Barcelonan kaupungin käytännön opas huhujen vastaisille toimijoille tarjoaa erittäin hyödyllisiä vinkkejä huhujen kohtaamiseen arkielämässämme. Tässä liitteessä esitetään yhteenveto tästä sisällöstä.

Valitettavasti monet meistä haastavat vain harvoin kommentteja ja huhuja. Toimintastrategian tavoitteena on tarjota välineitä entistä tehokkaampaan viestintään sekä hedelmällisempään ja myönteisempään vuoropuheluun niiden ihmisten kanssa, joita yritämme saada aiheelle alttiiksi. Tässä mielessä on otettava huomioon tiettyjä edellytyksiä:

Laske odotuksia

Kommunikoinnissa ei ole erityisiä taikatemppuja, käytössämme ei ole salaisia lauseita, joilla voisimme vaikuttaa muihin. Menestymme, kun keskustelukumppanimme jää epäilemään asioita tai muistaa pienen osan tarinastamme. Muista, että on tehokkaampaa, kun ihminen ryhtyy ajattelemaan ja tekee päätelmiä itse ilman paineita: anna ihmisten kulkea läpi hänen oman prosessinsa.

Kohtele ihmisiä yhdenvertaisella tavalla

Emme ole muita parempia, emme edes erilaisia niihin ihmisiin verrattuina, joita haluamme asettaa tälle aiheelle alttiiksi. Empatiassa on lähdeittävä liikkeelle tunnustamalla omia stereotyyppioitamme tai ennakkoluulojamme. Rakentava dialogi, johon ryhdymme tietoisuuden lisäämistä varten, onnistuu vain silloin, kun tunnustamme toisen päteväksi keskustelukumppaniksi, jonka kanssa voimme vaihtaa tietoja ja kokemuksia.

Pidä yllä positiivista asennetta

Jos ajattelet lähtökohtaisesti, että keskustelusta tulee sietämätön, se todennäköisesti on sellainen, sillä asenteesi vie sinua siihen suuntaan. Jos uskot kuitenkin päinvastaisesti, että tuloksesta huolimatta saat varmasti jotakin positiivista aikaan, onnistut toimimaan kulttuurienvälisen suhteen mukaisesti.

Omaksi ammattilaisen asenne

Perhe ja arkipäivän ympäristö ovat vaikeita hallita. Meidän on oltava kaikkialla tietoisia siitä, että saatamme kuulla loukkaavia kommentteja. On tärkeää kokea empatiaa keskustelukumppanimme kohtaan (vaikka olisimme eri mieltä). Yritä muistaa, miten hämmäntynyt olet tilanteissa, joita et ymmärrä, tai miten tulkitset tällaisia tilanteita omasta kulttuurisesta näkökulmastasi. Huomaa, että muutokseen liittyy joskus myös pelkoja.

Harjoittele

Ennen kuin pääsemme aloittamaan, kaikki riippuu sen henkilön asenteesta ja ennakkokäsityksestä, jonka haluamme asettaa tälle aiheelle alttiiksi. Voimme kuitenkin osoittaa osaavamme asian, ja sillä on merkitystä siinä, miten menestymme. Tämän voimme saavuttaa vain harjoittelemalla. Harjoittelu ja pitkäjänteisyys auttavat meitä hiomaan tekniikkaamme ja taitojamme.

Viestinnän keskeiset elementit kasvokkain tapahtuvan vuoropuhelun parantamiseen:

1. **Ole tietoinen ajasta, paikasta ja seurasta.** Kiire on tehokkaan viestinnän pahin vihollinen: kun meillä on aikaa aloittaa rauhallinen keskustelu, jossa on tarpeeksi liikkumavaraa kuunnella toisen henkilön argumentteja, se saattaa auttaa meitä esittämään vakuuttavia argumentteja ja pohtimaan parhaita tapoja vastata toiselle. Hyvä strategia on vetäytyä ja jatkaa keskustelua toisena ajankohtana, kun sinä ja keskustelukumppanisi olette yksin ja voitte välttää vastakkainasettelun tunteen ("me heitä vastaan"): "Ajattelin mitä sanoit toissa päivänä ja..." Joskus ympärillämme olevat ihmiset pilaavat kaikki yritykset käydä rauhallista keskustelua. Keskustelun tuloksena siihen saatetaan todennäköisesti suhtautua puolustellen.
2. **Osoita kunnioitusta.** Rutiininomainen viestintä perustuu suurelta osin imitointiin (äänen korottaminen tai hymyileminen). Kun osoitamme keskustelussa kunnioitusta keskustelukumppaniamme kohtaan, voimme vaikuttaa kyseiseen henkilöön rohkaisemalla häntä toimimaan samalla asenteella meitä kohtaan. Pyrimme saamaan ihmiset tietoisiksi näistä asioista kriittisellä tavalla, häivyttämme "meidän" ja "muiden" välisiä rajoja ja lähestymme ihmisiä, joita haluamme saattaa tälle aiheelle alttiiksi. Keskustelun päätyttyä meidän tulisi kysyä itseltämme: haluanko puhua tämän henkilön kanssa uudelleen? Ja haluaako hän puhua näistä asioista uudelleen? Jos vastaus on ei, emme ole onnistuneet lähestymistavassamme.
3. **Arvosta toista henkilöä.** Useimmiten leviävät huhut, jotka ovat meitä lähellä, liittyvät meitä huolestuttaviin asioihin ja koskevat pelkojamme ja huoliamme. Emme saa missään tapauksessa sivuuttaa perheenjäsenen huolia. Heidän huolensa tunnustaminen ja arvostaminen voi auttaa varmistamaan, että he kuuntelevat avoimemmin omia perustelujamme, vaikka ne olisivatkin ristiriidassa heidän perustelujensa kanssa. Kun arvostat kumppaniasi keskustelussa, hän kokee tulleen ymmärretyksi, arvostetuksi ja hyväksytyksi. Henkilökeskeinen viestintä saattaa ajaa keskustelukumppanisi puolustuskannalle.
4. **Kuuntele tarkasti ja ymmärrä hänen perustelunsa.** Aktiivisen kuuntelun pitäisi auttaa meitä ymmärtämään

keskustelukumppanimme ajatuksia, tunteita ja tekoja samalla, kun analysoimme mitä tapahtuu. Kun keskustelun aiheena on huhu, jonka haluamme kumota, ongelmana on se, että kun toinen henkilö puhuu meille, ajattelemmme vain vasta-argumenttia. Meidän on osoitettava, että kuuntelemme. Älä keskeytä, älä lopeta toisen lauseita äläkä puhu toisen päälle. Meidän ei pitäisi pelätä kysymysten esittämistä; mitä paremmin ymmärrämme jonkun perusteluja, tunteita tai taustalla olevia huolenaiheita, sitä paremmin pystymme mukauttamaan vastaustamme.

5. **Kiinnitä heidän huomionsa.** Jatkuva kiinnostusta on vaikeaa pitää yllä. Ensinnäkin meidän on vältettävä pitkävetisiä väittelyjä, joissa viitataan globalisaation tai kulttuurienvälisyyden kaltaisiin abstrakteihin käsitteisiin. On tehokkaampaa käyttää lyhyitä ja selkeitä argumentteja, jotka menevät suoraan asiaan: käytä esimerkkejä ja argumentteja, joita toinen keskustelija on jo käyttänyt, mutta keskity yhteisesti jaettuihin näkökohtiin. Kysymysten esittäminen voi olla myös tehokeino, kun haluat saada henkilön pohtimaan omaa ajattelua ja lisätä hänen kiinnostustaan asiaa kohtaan.
6. **Pysy rauhallisena.** Yleensä keskustelun osapuolet päätyvät kiihdyttämään alkuperäistä keskustelua. Pysy

rauhallisena monimutkaisessa tilanteessa, älä esitä syytöksiä. Kerro se, mistä olette eri mieltä, mutta korosta myös kohtia, joista olette samaa mieltä. Jos vältät emotionaalisesti ladatut väitteet ja toimit keskinäisen sopimuksen pohjalta, sinun on helpompi osallistua keskusteluun.

7. **Kehon kielen ja äänensävyn** tulisi heijastaa sitä, mitä yrität välittää keskustelussa. Yritä osoittaa johdonmukaisesti, mitä yrität ilmaista sanoillasi ja mitä kehosi tai äänesi kertovat. Sen sijaan, että tulkitsemme heidän vastauksensa omien kulttuuristen koodiemme mukaisesti, on parasta kysyä, kuinka voimme saada toisemme tuntemaan

olomme mukavaksi samalla kun vähitellen tulkitsemme erilaisia kulttuurisia koodejamme.

Vastausstrategiat ovat erilaisia strategioita, joita voidaan käyttää herättämään ihmisten kriittistä ajattelua huhuista ja stereotyyppioista, kylvämään epäilyksen siemeniä ja luomaan tilaa pohdinnalle.

Lopuksi totean, että meidän ei pitäisi pelätä niiden perusoikeuksien avointa tunnustamista, joita meillä kaikilla pitäisi olla. Meidän pitää olla johdonmukaisia ja tunnustaa nämä oikeudet arkielämässämme ja kaikkien kaupungeissamme kanssamme asuvien naapureidemme osalta.

Liite 2 – Huhujen vastaiset kaupungit

AMADORA (Portugali): Amadora Social Network käynnisti kampanjan Do Not Feed the Rumour! (älä ruoki huhua) yhtenä keskeisenä C4i-hankkeen toimenä. Kaupunki luotti paikallisen yliopiston tukeen arvioidessaan toimien vaikutusta kansalaisten asenteisiin. Keskeisiä toimia olivat: Let's Talk Truth! Competition (puhutaan totta -kilpailu), Pathways to Integration (kotoutumisen polut), The Value of the facts Forum (tosiseikkojen arvoa käsittelevä foorumi) ja leijakilpailu kaikille ala- ja yläkouluille.

Lisätietoja:

BARCELONA (Espanja): Barcelona ARS on Barcelonan kulttuurienvälisyysohjelman (2010) toimintalinja. Kaupunki käynnisti tutkimuksen verratakseen monien kansalaisten levittämiä perättömiä huhuja totuuteen. Kunta päätti ryhtyä toimiin, ja huhujen vastaisessa strategiassa ryhdyttiin rakentamaan 300 järjestöstä ja ihmisestä koostuvaa verkostoa, jossa pyrittiin torjumaan yhdessä perättömiä huhuja ja lähettämään myönteisiä viestejä kulttuurisesta monimuotoisuudesta. Strategiaa testattiin neljässä muussa Espanjan kaupungissa (2013) ja C4i-projektin puitteissa (2014–2015), missä validoitiin huhujen vastaisen strategian työtä. Barcelonan verkostoon kuuluu tällä hetkellä 1 000 jäsentä eri organisaatioista, kunnallisista ohjelmista ja palveluista, kaupunginvaltuustosta ja kansalaisista.

Lisätietoja:

BILBAO (Espanja): Huhujen vastainen strategia on otettu käyttöön Bilbaossa vuonna 2014 piiri- ja kaupunginotasolla (Deusto & Rekalde). Strategian tavoitteena on keskittyä pääasiassa nuoriin ja tiedotusvälineisiin. Koulutukset ja tiedotustoimet muodostavat strategian tärkeän tukijalan huhujen vastaisten toimijoiden vahvan sitoutumisen ansiosta. Strategian puitteissa luotiin sovellus, joka mittaa maahanmuuttokysymyksiä koskevaa osaamista, kuten huhujen vastaisia väittämiä ja tietoja. Bilbao kuuluu Baskimaan huhujen vastaiseen ZAS – Red Vasca Antirumores -verkostoon.

Lisätietoja:

BOTKYRKA (Ruotsi): Botkyrkan kampanjan yleisenä tavoitteena oli purkaa vihamielisyyttä ja/tai konflikteja aiheuttavia huhuja, mutta myös tunnistaa ja kehittää indikaattoreita, jotka seuraavat yhteiskunnallista muutosta rasismiin, syrjintään ja

muukalaisvihaan johtavien huhujen ja ennakkoluulojen purkamisessa. Kohderyhmänä olivat nuoret, jotka haluavat aktiivisesti vaikuttaa nyansseihin ja/tai purkaa huhuja. Huhujen vastaisen strategian kansallisena ja pitkän aikavälin tavoitteena oli aloittaa yhteistyö muiden kuntien kanssa – pääasiassa Unescon LUCS-foorumin kautta.

Lisätietoja:

ERLANGEN (Saksa): Kaupungin strategiassa keskityttiin väestöön ja kahteen erityiseen kohderyhmään, joita olivat vanhukset ja korkeakouluopiskelijat. Kaupunki on perustanut syrjinnän vastaisen toimiston vuonna 2016. Erlangen painotti C4i-kampanjassaan erityisesti turvapaikanhakijoita. Toimia olivat esimerkiksi Picnic Banquet of Diversity (monimuotoisuuden piknikjuhla), Living Library (elävä kirjasto) ja ammattitaitoisten pakolaisten harjoittelu Siemens AG:ssä.

Lisätietoja:

LIMERICK (Irlanti): Huhujen vastaisen strategian kohderyhmänä olivat nuoret. Limerick teki tiivistä yhteistyötä Doras Luimnín kanssa, joka on maahanmuuttajien oikeuksia ajava järjestö, jolla on pääsy keskeisten päätöksentekijöiden verkostoihin sekä yhteyksiä nuorten verkostoon. Huhujen vastainen lähestymistapa lisättiin osaksi kursseja peruskoulussa ja korkeakouluissa, ja sitä käytettiin myös kurssitehtävänä. Limerick Youth Service järjesti työpajoja, joiden tuloksena kehitettiin huhujen vastainen koulutuspaketti, jota käytetään toisen asteen kouluissa kaikkialla Irlannissa.

Lisätietoja:

LOURES (Portugali): Louresissa ensisijaisena tavoitteena oli vähentää ennakkoluuloja sosiaalisesti tuetuissa asunnoissa asuvia maahanmuuttajia kohtaan, erityisesti köyhillä asuinalueilla. Strategiaan sisältyi tiedotustyöpajoja ja maahanmuuton tutkimista johtavien kansalaisjärjestöjen, uskonnollisten yhteisöjen, paikallisviranomaisten yksiköiden, seurakuntaneuvostojen ja koulujen kanssa. Hankkeessa The Neighbourhood and the World järjestettiin festivaali sekä julkinen taidegalleria.

Lisätietoja:

LUBLIN (Puola): Lublinissa C4i -kampanjan kohderyhmiä olivat väestö yleisesti, tiedotusvälineet, paikallisten verkostojen edustajat ja maahanmuuttajien parissa työskentelevät paikalliset järjestöt.

Lisäksi toteutettiin nuorille ja vanhuksille suunnattuja tiedotuskampanjoita. Keskeisiä toimia olivat: Rumour Exchange Shop (huhujen vaihtokauppa), jonka tarkoituksena oli saada väestö pohtimaan huhuja julkisessa tilassa ja houkutella myönteistä mediahuomiota. Lisäksi järjestettiin mediatyöpaja Rumour eaters (huhujen syöjät), jossa osallistujat loivat lyhyitä kotoutumista edistäviä videoita.

Lisätietoja:

NÜRNBERG (Saksa): C4i-kampanja kehitettiin Langwasserin kaupunginosassa, joka oli useiden koulujen ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kohteena. Hankkeessa perustettiin huhujen vastaisen toimijoiden ryhmä, joka koostui kansalaisjärjestöjen jäsenistä (esim. sosiaalityöntekijöistä, vapaaehtoisista) ja kouluissa työskentelevistä henkilöistä. Sen toimia olivat valokuvakampanja, jossa kuvattiin ihmisiä, joilla on yhteisiä omaan kulttuuriperintöön liittyviä ennakkoluuloja, sekä Portable Kitchen (kannettava keittiö), jolla edistettiin kulttuurienvälisiä kohtaamisia ja vuoropuhelua julkisissa tiloissa järjestettävän yhteisen ruuanlaittopahtuman avulla.

Lisätietoja:

PATRAS (Kreikka): kaupungissa kohderyhmänä olivat erityisesti nuoret. Haluamme korostaa erityisesti seuraavia toimia: Prison Workshop (vankilatyöpaja, jossa vankilan koulutuspalvelu esitteli huhujen vastaisen lähestymistavan ja materiaalit) ja Theatre of the Oppressed (sorrettujen teatteri), jossa taiteilijat ja maahanmuuttajayhdistykset yhdistivät voimansa tavoittaakseen nuoria toimimaan muukalaisvihaa vastaan roolipelien ja tarinankerroinnan avulla.

Lisätietoja:

SABADELL (Espanja): Kaupunki on ollut Espanjan kulttuurienvälisen kaupunkien verkoston jäsen vuodesta 2012, ja siellä käynnistettiin hanke *TEJIENDO LA CONVIVENCIA: red antirumores de Sabadell* C4i-hankkeen päätyttyä. Kaupunki järjesti huhujen vastaisen strategian puitteissa myös kilpailun lukioiden kanssa, jossa luotiin huhujen vastainen rap-esitys.

Lisätietoja:

CARTAGENA: Kulttuurienväliset kaupungit -hankkeen kumppani ja RECI:n jäsen vuodesta 2011. Kaupunki osallistui myös euroopalaiseen DELI-hankkeeseen. Antirumours global esitteli huhujen vastaisen strategian kaupungissa alkuvuodesta 2016, ja päätettiin,

että kampanjat suunnattaisiin suurelle yleisölle ja erityisesti nuorille. Kaupunki on luonut infopisteen Spaces free of rumours (huhuista vapaat tilat) ja järjestänyt työpajoja lukioissa.

Lisätietoja:

FUENLABRADA: Fuenlabrada liittyi Antirumours strategy to prevent racism -projektiin (huhujen vastainen strategia rasismia vastaan) muiden RECI-kaupunkien kanssa vuonna 2013. Se käynnistyi perheille suunnatulla kampanjalla, jossa tehtiin yhteistyötä koulutuskeskusten kanssa ja toteutettiin erilaisia toimintoja, kuten luovia kirjallisuustyöpajoja ja huhujen vastaisen tarinan kehittämistä verkossa. Tähän osallistui useita taiteilijoita.

Lisätietoja:

GETAFE: Kaupunki on Kulttuurienväliset kaupungit -hankkeen kumppani ja siellä esiteltiin vuonna 2016 Plan of Coexistence -suunnitelma (rinnakkaiseloä koskeva suunnitelma), jotta monimuotoisuutta voitiin hallita positiivisella tavalla. Huhujen vastainen strategia käynnistettiin vuoden 2016 alussa osana tätä suunnitelmaa. Kaupungissa pyrittiin kohdistamaan erityistoimia lapsiin, nuoriin ja vanhuksiin. Lisäksi he tutkivat huhujen vastaisen lähestymistavan omaksumista mielenterveysalalla. He selvittivät myös mahdollisuutta tehdä yhteistyötä kauppakamarien ja yrittäjien kanssa strategiaan sitoutumisen lisäämistä varten.

JEREZ DE LA FRONTERA: Kaupunki hyväksyi monimuotoisuuden ja kulttuurienvälisen rinnakkaiselon suunnitelman vuosille 2015–2018 ja käynnisti huhujen vastaisen strategian vuonna 2016, eli se on vielä alkuvaiheessa. Kaupunki on valinnut kampanjojensa kohderyhmäksi nuoret ja lapset. He luovat huhujen vastaista verkostoaan ja käyttävät inspiroivaa slogania ”huhut eivät ole taidemuoto”.

Lisätietoja:

LOGROÑO: Kaupunki liittyi verkostoon vuonna 2015, ja Antirumours Global esitteli sille huhujen vastaisen strategian vuonna 2016. Kaupunki ryhtyi perustamaan huhujen vastaista verkostoa ja on kouluttanut kaupunginvaltuuston huhujen vastaisia toimijoita ja työntekijöitä. Kaupungissa pyritään kohdistamaan toimia väestöön yleisesti ja erityisesti nuoriin sosiaalisten verkostojen kautta ja keskittymällä islamofobiaan liittyviin huhuihin.

Lisätietoja:

TENERIFFAN SAARI: Cabildon ja La Lagunan yliopiston vuonna 2013 käynnistämä huhujen vastainen työryhmä liittyy

monimuotoisuuden johtamisstrategiaan *Juntos En la misma dirección*. Ryhmällä on kolme toimintalinjaa:

- 1) huhujen vastaisten toimijoiden kouluttaminen ja vuoropuheluun perustuvien laboratorioden järjestäminen
- 2) tiedotuskampanjat (esim. kyberrasismi)
- 3) materiaalien suunnittelu ja materiaalin levittäminen.

Lisätietoja:

CASTELLÓN: Castellónissa on toteutettu "Stop rumores"-hankkeen kautta erilaisia huhujen vastaisia toimia, kuten erilaisia koulutus-työpajoja kunnan työntekijöille ja yhteiskunnallisille toimijoille,

teatteriesityksiä huhujen vastaisena välineenä ja luovia viestintäkampanjoita (kuten "huhujen vastainen selfie").

Lisätietoja:

MUUT: Huhujen vastaista strategiaa ovat käynnistämässä myös monet kaupungit, kuten Montreal, Leganés ja San Sebastián. Strategia on ollut käynnissä jo pitkään erityisesti Espanjassa, kuten Zaragozassa ja monissa Andalusian kaupungeissa. Molemmissa tapauksissa huhujen vastaisten strategioiden leviäminen ja edistäminen kaupungeissa ympäri maailmaa on erittäin rohkaisevaa kaikille niille, jotka osallistuvat kulttuurienvälisyyden edistämiseen ja syrjinnän torjumiseen.

Liite 3 – Huhujen vastaisten kaupunkien seuranta

Yleistä tietoa

Kaupunki:

Huhujen vastaisen strategian yhteyshenkilö/yhteyshenkilöt:
Sähköposti:

Huhujen vastaisen strategian aloituspäivä:

Huhujen vastaisen strategian nykytilanne (esimerkiksi käynnistysvaihe, vakiintuminen, kasvu, keskeytyminen, epäsäännöllinen edistyminen, johtajuus, kaupungin ja muiden organisaatioiden osallistuminen):

Poliittinen sitoutuminen ja yhteisymmärrys

► Onko huhujen vastaiseen strategiaan sitouduttu poliittisesti?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Mitkä tekijät ovat ajan mittaan helpottaneet/haitanneet poliittista sitoutumista strategiaan?
- Onko huhujen vastaisesta strategiasta päästy yksimielisyyteen muiden poliittisten ryhmien kanssa?

Kyllä, ei

► Sisältyykö huhujen vastainen strategia mihinkään strategiseen kunnalliseen suunnitelmaan?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Mihin?
- Onko kaupunginvaltuusto maininnut huhujen vastaista strategiaa poliittisessa lausunnossa tai institutionaalisessa julistuksessa?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Missä?
- Onko huhujen vastaiselle strategialle asetettu kunnallista talousarviota?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Mikä on vuosittaisen talousarvion määrä?

Ydinryhmän ja valmiuksien kehittäminen

- Mikä kunnan osasto koordinoi strategiaa?
- Kuinka monta henkilöä huhujen vastaisen strategian hallinnasta ja koordinoinnista vastaavaan ydinryhmään kuuluu?
- Mitkä ovat ydinryhmän jäsenen profilit? Kuka kuuluu tiimiin, joka ohjaa ja koordinoi strategiaa? (Ihmisten määrä, profilit, ulkoiset/sisäiset toimijat...)
- Onko huhujen vastaisesta strategiasta järjestetty valmiuksien kehittämistä käsitteleviä työpajoja?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Kuka on osallistunut näihin työpajoihin? (Vain ydinryhmä, poliitikot, kunnan henkilöstö, kansalaisyhteiskunnan jäsenet...)

Osastojen välinen yhteistyö

► Noudattaako huhujen vastaista strategiaa koskeva työ monialaista logiikkaa kunnan eri osastoissa?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Mikä on edistänyt/hidastanut valtavirtaistamista?
- Mitkä osastot ovat osallistuneet?
- Kuvaile kunnallisten osastojen kanssa yhteistyössä edistettyjä huhujen vastaisia toimia (2–3 esimerkkiä)

Huhujen vastainen diagnoosi

► Onko kaupungin suurimmat monimuotoisuutta koskevat haasteet tunnistettu?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Voitko kuvailla 3–5 tärkeintä haastetta?
- Onko tällä/samankaltaisella alalla työskentelevät keskeiset toimijat ja olemassa olevat aloitteet tunnistettu?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Voitko antaa konkreettisia esimerkkejä yksilöidystä hankkeista ja keskeisistä toimijoista?
- ▶ Onko kaupungissa järjestetty prosessia, jossa tunnistetaan tärkeimmät huhut monimuotoisuuskysymyksistä yleensä tai erityisryhmien osalta?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Mitkä ovat tärkeimmät tunnistetut huhut?
- Mitkä huhut huolestuttavat sinua eniten siinä, miten ne vaikuttavat rinnakkaiseloon, tai rasismiin tai syrjinnän kasvualustana?
- Mitä menetelmiä olet käyttänyt huhujen tunnistamiseen?
- ▶ Oletko järjestänyt osallistavaa tai luovaa toimintaa huhujen tunnistamista varten?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Anna esimerkki
- ▶ Oletko kerännyt huhujen vastaista tietoa ja argumentteja?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Miten olet koonnut nämä argumentit ja tiedot?
- Miten olet kerännyt nämä tiedot?
- Minkälaiset argumentit ovat mielestäsi tehokkaimpia ja mitkä haitallisempia? (2–3 esimerkkiä)
- Oletko työskennellyt huhujen parissa, joilla ei ole mitään tekemistä kulttuuriseen monimuotoisuuteen liittyvien kysymysten kanssa? (Esim. huhut, jotka liittyvät kaupunginosiin tai itse kaupunkiin tai muihin monimuotoisuuden ulottuvuuksiin, kuten sukupuoliin, seksuaaliseen suuntautumiseen, vammaisuuteen.)

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Kerro joitakin esimerkkejä

Huhujen vastainen verkosto

- ▶ Onko huhujen vastainen verkosto luotu?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Kuka kuuluu verkostoon? (Jäsenten määrä ja profilit) ja miten se on kehittynyt sen perustamisesta lähtien?
- Mitä oikeuksia/velvollisuuksia verkoston jäsenillä on?
- ▶ Onko verkostolla muodollista rakennetta?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Miten verkosto on rakennettu ja miten sitä johdetaan? (Esim. kuka koordinoi sitä, onko olemassa ohjauskomiteaa, työryhmiä, mitä oikeuksia/sitoumuksia jäsenillä on...)
- Mitkä ovat mielestänne verkoston toimintaan ja rooliin liittyvät keskeiset haasteet? (2–3 esimerkkiä)
- ▶ Mitkä ovat verkoston päätehtävät?

Huhujen vastaisten toimijoiden kouluttaminen

- ▶ Oletko kouluttanut huhujen vastaisia toimijoita?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Kuinka monta huhujen vastaista toimijaa on koulutettu ja millaisia profileja heillä on?
- Miten koulutusta mainostetaan? (Esim. avointen hakujen kautta kenelle tahansa, joka on kiinnostunut, tai kohdentamalla tietyille yleisöille?)
- Miten peruskoulutus rakentuu? (sisällön aiheet ja kesto)
- Onko olemassa muita koulutusmuotoja? Jos kyllä, kerro esimerkki

Huhujen vastaisten toimiensuunnittelu ja toteutus

- ▶ Onko strategiassanne määritelty erityisiä painopisteitä ja tavoitteita? (Esimerkiksi joidenkin huhujen, ryhmien, paikkojen, toiminta-alueiden priorisointi...)

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Mitkä ja miksi?
- ▶ Miten ja kuka määritteli nämä prioriteetit ja kohdeyleisöt?

Yleinen viestintä

- ▶ Onko huhujen vastaisen strategian viestintästrategia laadittu?

Kyllä, ei

- ▶ Miten tietoa levitetään suurelle yleisölle? Täsmennä, miten
- mediakanavat ja työkalut (esim. verkko, sosiaaliset verkostot, videot, sarjakuvat)
- esimerkkejä sloganeista ja logoista
- tapahtumat
- institutionaaliset julistukset
- esitykset tiedotusvälineille ja lehdistötiedotteet
- jne.
- Millaisilla teoilla ja viestintäresursseilla on mielestänne ollut suurin vaikutus strategian tunnetuksi tekemisessä kansalaisille?

Huhujen vastaiset toimet ja kampanjat

- ▶ Miten valitset/päätät, mitä huhujen vastaisia toimia toteutetaan?
- ▶ Oletko laatinut toimintasuunnitelman tietyille huhujen vastaisille toimille ja kampanjoille?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Mitkä ovat erityiset tavoitteet, päämäärät, toiminnot ja aikataulut?
- ▶ Miten määrittelisit/luokittelet erilaiset huhujen vastaiset toimet, joita toteutetaan? (*Jos mahdollista, ryhmittele ne alla oleviin otsikoihin*)
- Viestintä
- Uusien huhujen vastaisen strategian liittolaisten hankkiminen
- Tietojen ja kriittisen ajattelun edistäminen
- Osallistavat, tietoisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia lisäävät toimet
- Myönteisen vuorovaikutuksen edistäminen
- Huhujen ja ennakkoluulojen suora kohtaaminen
- Huhuista vapaiden tilojen luominen
- Huhujen vastaiset luovat laboratoriot

- Uusien vaikuttamisen tasojen saavuttaminen (poliittinen, sosiaalinen...)
- Yhteistyö muiden huhujen vastaisten kaupunkien kanssa ja maailmanlaajuinen hanke
- ▶ Kuka on vastuussa näiden toimien toteutuksesta?
- Kunnan henkilöstö
- Huhujen vastaisen verkoston jäsenet
- Huhujen vastaiset toimijat
- Muut yhteisöt, organisaatiot, koulut, yleiset kirjastot jne.
- ▶ Kuinka monta prosenttia toteutetuista huhujen vastaisista toimista kuuluu huhujen vastaisen strategian suunnitelman piiriin ja kuinka suuri prosenttiosuus strategiaa ohjaavan tiimin tekemistä päätöksistä on "ulkoisia" tai "itsenäisiä" toimia?

Arviointi ja kestävyys

- ▶ Onko strategiaa tai joitakin erityisiä kampanjoita/toimia arvioitu?

Kyllä, ei

Jos kyllä,

- Mitä arviointimenetelmää on käytetty?
- Voitko tehdä yhteenvedon tärkeimmistä arvioinnin tuloksista?
- Voitko yksilöidä huhujen vastaisen strategian toteutuksen tärkeimmät myönteiset näkökohdat?
- Millaisia mittareita pitäisi ottaa huomioon?
- ▶ Onko huhujen vastainen strategia kestävä kaupungissa?

Kyllä, ei

- ▶ Mitkä tekijät ovat edistäneet/haitanneet sen kestävyyttä?
- ▶ Mitkä ovat mielestäsi suurimmat haasteet, joita huhujen vastainen strategia kohtaa kaupungissasi, kun halutaan varmistaa sen asianmukainen kehitys ja kasvu?
- ▶ Millaisia seuraavia vaiheita on pohdittu kaupungissa huhujen vastaisen strategian suhteen?

Parhaat käytännöt

- ▶ Mitkä ovat parhaita käytäntöjä, jotka voit tunnistaa huhujen vastaisessa strategiassa ja jotka voisivat inspiroida muita kaupunkeja?
- Kirjoita lyhyt kuvaus ja 2–3 esimerkkiä

Populistinen, kansaa kiihottava ja usein muukalaisvihamielinen keskustelu on lisääntynyt viime vuosina, mikä on vahvistanut ennakkoluuloja ja muureja "meidän" ja "heidän" välillä, etnisten, kansallisten, kulttuuristen ja uskonnollisten identiteettien mukaan määriteltyjen ryhmien välillä. Historia on osoittanut, kuinka hallitsemattomilla sosiaalisen polarisaation prosesseilla voi olla hyvin kielteisiä ja jopa katastrofaalisia seurauksia.

Huhujen vastainen strategia on pitkän aikavälin yhteiskunnallinen muutosprosessi, jolla pyritään torjumaan syrjintää, edistämään osallisuutta ja valjastamaan monimuotoisuuden potentiaali muokkaamalla kansalaisten ja tiettyjen kohderyhmien käsityksiä, asenteita ja käyttäytymistä. Huhujen vastaisessa strategiassa keskitytään kolmeen erityistavoitteeseen:

- ▶ Erilaisten sidosryhmien ja kansalaisten sitouttaminen ja voimaannuttaminen toteuttamalla paikallista julkista politiikkaa ja rakentamalla yhteistyöhön perustuva monitasoinen sosiaalinen foorumi pitkän aikavälin "huhujen vastaisen kaupunkistrategian" mukaisesti.
- ▶ Kriittisen ajattelun edistäminen ja tietoisuuden lisääminen stereotyyppien, ennakkoluulojen ja perättömien huhujen kielteisistä vaikutuksista toteuttamalla innovatiivisia toimia niiden vähentämistä varten ja haastamalla monimuotoisuuteen liittyviä negatiivisia kertomuksia.
- ▶ Poliittiseen ja yhteiskunnalliseen agendaan vaikuttaminen siten, että ennakkoluulojen vähentäminen ja syrjinnän torjuminen tunnustetaan koko yhteiskunnan keskeiseksi yhteiseksi tavoitteeksi.

Huhujen vastainen strategia käynnistettiin ensimmäisen kerran vuonna 2010 Barcelonassa, ja Euroopan neuvosto edisti sen kehittämistä ja laajentamista yli viiteenkymmeneen eurooppalaiseen kaupunkiin. Huhujen vastainen strategia on viime vuosina herättänyt kiinnostusta myös Euroopan ulkopuolisten maiden, kuten Japanin, Kanadan, Meksikon, Jordanian, Marokon ja Chilen kaupungeissa, hallituksissa ja organisaatioissa.

Tämä käsikirja on käytännönläheinen jatko-osa Euroopan neuvoston vuonna 2015 julkaisemalle Cities Free of Rumours (Huhuista vapaat kaupungit) -oppaalle. Viime vuosina saadut opit, huhujen vastaiseen strategiaan liittyneiden yhteisöjen määrän kasvu ja strategian herättämä kiinnostus edellyttävät huhujen vastaisen strategian lähestymistavan ja sen menetelmien päivittämistä ja systematisointia. Käsikirja sisältää myös käytännön esimerkkejä niiden kaupunkien ja muiden sidosryhmien tukemisesta, jotka ovat kiinnostuneita oppimaan lisää tästä aloitteesta ja sen toteuttamisesta käytännössä.

Euroopan neuvosto on maanosan johtava ihmisoikeusjärjestö. Siihen kuuluu 46 jäsenvaltiota, joista 28 on Euroopan unionin jäseniä. Kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet Euroopan ihmisoikeussopimuksen, jonka tarkoituksena on suojella ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien valvoo yleissopimuksen täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa.

www.coe.int

Translation co-funded
by the European Union

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE